

Grey Scale #13

A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19

GŁÓWNY ZARZĄD POLITYCZNY WOJSKA POLSKIEGO
ODDZIAŁ SZKÓŁ I AKADEMII WOJSKOWYCH

Do użytku służbowego

Egz. nr 703

PROGRAM
PRZEDMIOTÓW
SPOŁECZNO-POLITYCZNYCH
DLA KADETÓW
SZKÓŁ CHORAŻYCH
NA LATA 1981-1986

WYDAWNICTWO MINISTERSTWA OBRONY NARODOWEJ

**GLÓWNY ZARZĄD POLITYCZNY WOJSKA POLSKIEGO
ODDZIAŁ SZKÓŁ I AKADEMII WOJSKOWYCH**

Do użytku służbowego

Egz. nr 703

**PROGRAM
PRZEDMIOTÓW
SPOŁECZNO-POLITYCZNYCH
DLA KADETÓW
SZKÓŁ CHORAŻYCH
NA LATA 1981—1986**

WYDAWNICTWO MINISTERSTWA OBRONY NARODOWEJ

GLÓWNY ZARZĄD POLITYCZNY WOJSKA POLSKIEGO
ODDZIAŁ SZKÓŁ I AKADEMII WOJSKOWYCH

GLÓWNY ZARZĄD POLITYCZNY WP

Nr 68-3 egz

Do użytku służbowego

Egz. nr **703**

16. " 01. 1981. r.

00-989 Warszawa

Egz. nr. 703/405

PROGRAM PRZEDMIOTÓW
SPOŁECZNO-POLITYCZNYCH
DLA KADETÓW SZKÓŁ CHORAŻYCH
NA LATA 1981-1986

WARSZAWA - 1980

Redaktor
JULIAN NOWAK

30427

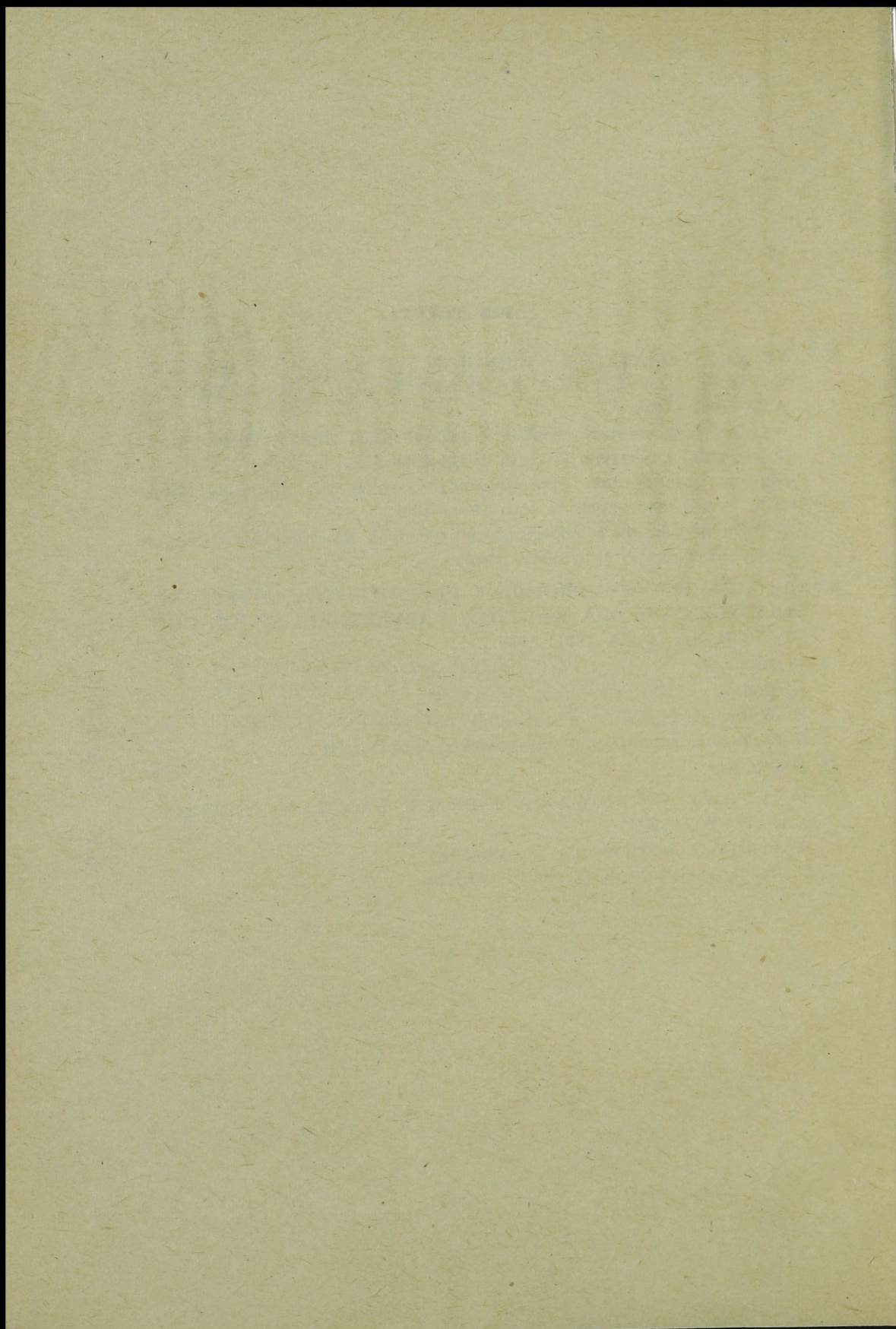
Program zatwierdzony przez
szefa Głównego Zarządu Politycznego WP
i wprowadzony do użytku w roku szkolnym 1981/1982

UWAGI:

1. Przy realizacji programów w 2-letnich i rocznych szkołach chorążych należy w poszczególnych przedmiotach korzystać z tez i bibliografii zawartej w programie dla 3-letnich szkół chorążych (Rozdz. 2).
2. Podstawową literaturę do realizacji programu „Historia” stanowią aktualnie obowiązujące podręczniki w technikum, a ponadto materiały wyszczególnione pod tezami.
3. Realizację programu przedmiotów społeczno-politycznych we wszystkich rodzajach szkół chorążych rozpocząć tematem nr 12 z podstaw wychowania wojskowego.

SPIS TREŚCI

Rozdział 1. TEMATYCZNY PROGRAM PRZEDMIOTÓW SPOŁECZNO-POLITYCZNYCH DLA KADETÓW SZKÓŁ CHORAŻYCH NA LATA 1981—1986	7
Program przedmiotów społeczno-politycznych dla kadetów trzy-letnich szkół chorążych na lata 1981—1986	8
Program przedmiotów społeczno-politycznych dla kadetów dwu-letnich szkół chorążych na lata 1981—1986	27
Program przedmiotów społeczno-politycznych dla kadetów rocznych szkół chorążych na lata 1981—1986	41
Rozdział 2. TEZOWY PROGRAM PRZEDMIOTÓW SPOŁECZNO-POLITYCZNYCH DLA KADETÓW TRZYLETNICH SZKÓŁ CHORAŻYCH NA LATA 1981—1986	49
I. PODSTAWY MARKSIZMU-LENINIZMU	51
A. Podstawy filozofii marksistowskiej	51
B. Wybrane zagadnienia ekonomii politycznej	60
C. Wybrane zagadnienia naukowego komunizmu	70
II. HISTORIA	77
III. PODSTAWY WYCHOWANIA I PRACY PARTYJNO-POLITYCZNEJ W WOJSKU	110
A. Podstawy wychowania wojskowego	110
B. Praca partyjno-polityczna w wojsku	121

Rozdział 1

TEMATYCZNY PROGRAM PRZEDMIOTÓW
SPOŁECZNO-POLITYCZNYCH

dla kadetów
szkół chorążych na lata 1981—1986

PROGRAM
PRZEDMIOTÓW SPOŁECZNO-POLITYCZNYCH
DLA KADETÓW
TRZYLETNICH SZKÓŁ CHORAŻYCH NA LATA 1981—1986

RAMOWY PROGRAM

**przedmiotów społeczno-politycznych
dla kadetów 3-letnich szkół chorążych na lata 1981—1986**

Nazwa działu i przedmiotu	Lata nauki			Razem godzin
	I rok	II rok	III rok	
I. Podstawy marksizmu-leninizmu				122
A. Podstawy filozofii marksistowskiej	—	48 ^E	—	48
B. Wybrane zagadnienia ekonomii politycznej	—	24 ^Z	26 ^E	50
C. Wybrane zagadnienia naukowego komunizmu	—	—	24 ^Z	24
II. Historia	94 ^Z	52 ^Z	30 ^E	176
III. Podstawy wychowania i pracy partyjno-politycznej w wojsku				112
A. Podstawy wychowania wojskowego	42 ^E	—	—	42
B. Praca partyjno-polityczna w wojsku	10	12	48 ^E	70
O g ó ł e m:	146	136	128	410

E — egzamin; Z — zaliczenie

PODZIAŁ GODZIN

na wykłady, ćwiczenia i seminaria w programie przedmiotów społeczno-politycznych dla kadetów 3-letnich szkół chorążych na lata 1981—1986

Nazwa działu i przedmiotu	Wykł.	Ćwicz.	Semin.	Razem godzin
I. Podstawy marksizmu-leninizmu	88	16	18	122
A. Podstawy filozofii marksistowskiej	34	4	10	48
B. Wybrane zagadnienia ekonomii politycznej	38	8	4	50
C. Wybrane zagadnienia naukowego komunizmu	16	4	4	24
II. Historia	136	16	24	176
III. Podstawy wychowania i pracy partyjno-politycznej w wojsku	62	32	18	112
A. Podstawy wychowania wojskowego	28	4	10	42
B. Praca partyjno-polityczna w wojsku	34	28	8	70
Ogółem:	286	64	60	410

DZIAŁ I.

PODSTAWY MARKSIZMU-LENINIZMU

	Cwicz.		Razem
	Wykł.	Semin.	
A. Podstawy filozofii marksistowskiej			
1. Charakterystyka filozofii przedmarksistowskiej. Walka materializmu z idealizmem w historii filozofii.	2	—	2
2. Powstanie marksizmu, jego źródła i części składowe. Marksizm-leninizm ideologią klasy robotniczej.	4	—	4
3. Jedność materialna świata w świetle rozwoju nauki.	4	—	4
4. Dialektyka marksistowska jako naukowa teoria i metoda badania oraz przekształcania świata.	4	—	4
Seminarium: Podstawowe prawa dialektyki marksistowskiej.	—	2	2
5. Marksistowsko-leninowska teoria poznania.	4	—	4
6. Marksistowsko-leninowska teoria rozwoju społecznego.	4	—	4
Seminarium: Rola bazy i nadbudowy w rozwoju społecznym.	—	2	2
7. Główne problemy marksistowsko-leninowskiej filozofii człowieka.	2	2	4
8. Etyka marksistowska. Podstawowe założenia, zasady i normy moralności socjalistycznej.	2	—	2

Ćwiczenie: Moralność świecka a moralność religijna.	—	2	—	2
Seminarium: Zasady etyki i obyczaje żołnierzy zawodowych LWP.	—	—	4	4
9. Marksistowska krytyka współczesnych niemarksistowskich kierunków filozoficznych.	4	—	—	4
10. Aktualne stosunki pomiędzy państwem a kościołem w Polsce oraz pomiędzy PRL a Watykanem.	4	—	—	4
Ćwiczenie: Praca dowódcy plutonu w zakresie kształtowania laickich postaw i świeckiej obyczajowości żołnierzy.	—	2	—	2
R a z e m:	34	4	10	48

Wykł.	Ćwic.		Razem
	Semin.		

B. Wybrane zagadnienia ekonomii politycznej

a) kapitalizm

1. Przedmiot i podstawowe pojęcia ekonomii politycznej.	2	—	—	2
2. Produkcja towarowa i jej zasadnicze pojęcie.	2	—	—	2
3. Proces wytwarzania wartości dodatkowej. Istota wyzysku kapitalistycznego.	4	2	—	6
4. Leninowska teoria imperializmu. Monopolizacja produkcji kapitalistycznej.	4	—	—	4
5. Tworzenie i podział dochodu narodowego w gospodarce kapitalistycznej.	2	—	—	2
6. Kapitalizm państwowo-monopolistyczny. Rola państwa w gospodarce kapitalistycznej.	2	—	—	2
7. Procesy integracyjne i dezintegracyjne we współczesnym kapitalizmie.	2	—	—	2
Ćwiczenie: Zjawiska kryzysowe we współczesnym kapitalizmie.	—	2	—	2

8. Podstawowe problemy gospodarcze i społeczne krajów ekonomicznie słabo rozwiniętych.	2	—	—	2
R a z e m:	20	4	—	24

	Wykł.	Ćwicz.		Razem
		Semin.		
b) socjalizm				
1. Powstanie i ogólna charakterystyka socjalistycznego sposobu produkcji.	4	—	—	4
2. Podstawowe problemy ekonomiczne okresu przejściowego od kapitalizmu do socjalizmu na przykładzie ZSRR i Polski. Seminarium: Uprzemysłowienie kraju i proces socjalistycznej przebudowy rolnictwa w Polsce Ludowej.	2	—	—	2
3. Socjalistyczne zasady tworzenia i podziału dochodu narodowego w Polsce.	—	—	2	2
4. Problemy pracy, płacy i ceny w gospodarce socjalistycznej na przykładzie Polski.	2	2	—	4
5. Ekstensywne i intensywne czynniki wzrostu i rozwoju społeczno-gospodarczego Polski.	2	—	—	2
6. Współpraca gospodarcza i procesy integracji gospodarczej w ramach RWPG. Ćwiczenie: Wzajemne korzyści wynikające z procesów integracji gospodarczej krajów — członków RWPG.	2	—	—	2
7. Aktualny stan rozwoju społeczno-ekonomicznego Polski. Program i perspektywy dalszego rozwoju.	—	2	—	2
8. Współzawodnictwo ekonomiczne dwóch systemów społeczno-gospodarczych: kapitalizmu i socjalizmu.	2	—	—	2
R a z e m:	18	4	4	26

Ogółem:				
WYBRANE ZAGADNIENIA EKONOMII POLITYCZNEJ	38	8	4	50

C. Wybrane zagadnienia naukowego komunizmu

	Ćwicz.			Razem
	Wykl.	Semin.		
1. Przedmiot, metoda i podstawowe pojęcia naukowego komunizmu.	2	—	—	2
2. Marksistowsko-leninowska teoria klas społecznych i walki klasowej.	2	2	—	4
3. Marksistowsko-leninowska teoria rewolucji socjalistycznej i dyktatury proletariatu.	2	—	—	2
4. Marksistowsko-leninowska doktryna państwa i władzy. Państwo burżuazyjne a państwo socjalistyczne. Seminarium: Demokracja burżuazyjna a demokracja socjalistyczna.	2	—	—	2
5. Kierownicza rola partii komunistycznej w stosunku do państwa socjalistycznego. Seminarium: Metody i formy realizacji kierowniczej roli PZPR w budownictwie socjalizmu w Polsce.	—	—	2	2
6. Budowa komunizmu w ZSRR. Wizja społeczeństwa komunistycznego.	2	—	—	2
7. Międzynarodowy ruch komunistyczny i robotniczy — podstawowa rewolucyjna siła współczesności. Ćwiczenie: PZPR ważnym ogniwem w międzynarodowym ruchu robotniczym i komunistycznym.	2	—	—	2
8. Antykomunizm jako wspólna platforma imperialistycznej burżuazji i jej sojuszników klasowych.	2	—	—	2
Razem:	16	4	4	24
OGÓLEM DZIAŁ I:	88	16	18	122

DZIAŁ II.

HISTORIA

	Ćwicz.		Razem
	Wykl.	Semin.	
1. Najwcześniejsze dzieje ludzkości. Osiągnięcia cywilizacji ludów Starożytnego Wschodu.	2	—	2
2. Starożytna Grecja.	2	—	2
Seminarium: Demokracja ateńska, jej funkcjonowanie i charakter.	—	2	2
3. Rzym w epoce Rpubliki i Cesarstwa.	2	—	2
Seminarium: Przyczyny upadku Imperium Rzymskiego.	—	2	2
4. Ukształtowanie się średniowiecznej Europy. Powstanie państwa polskiego.	2	—	2
5. Państwo polskie w walce o niezależność od cesarstwa. Walka pierwszych Piastów w obronie granic i o umocnienie państwa polskiego.	2	—	2
6. Rozdrobnienie feudalne w Polsce — jego polityczne i gospodarcze następstwa.	2	—	2
7. Odbudowa zjednoczonego Królestwa Polskiego.	2	—	2
8. Rozkwit Polski u schyłku średniowiecza. Polska za czasów Kazimierza Wielkiego, Władysława Jagiełły i Kazimierza Jagiellończyka.	2	—	2
Ćwiczenie: Przyczyny i przebieg wojny polsko-krzyżackiej w latach 1409—1411. Historyczne znaczenie bitwy pod Grunwaldem.	—	4	4

9. Ruch husycki. Polska wobec ruchu husyckiego.	2	—	—	2
10. Oświata, nauka i kultura w Polsce w XIV — XV w.	2	—	—	2
11. Humanizm i Odrodzenie. Wielkie odkrycia geograficzne.	2	—	—	2
12. Kształtowanie się demokracji szlacheckiej w Polsce.	2	—	—	2
13. Reformacja i kontrreformacja w Europie. Upadek państwa zakonu krzyżackiego.	2	—	—	2
14. Rozwój państwowości i kultury w Polsce w XV i XVI w.	2	—	—	2
Seminarium: Renesans w Polsce.	—	—	2	2
15. Kształtowanie się oligarchii magnackiej. Początki regresu społecznego i gospodarczego Rzeczypospolitej. Najazd szwedzki na Polskę.	4	—	—	4
Seminarium: Najazd szwedzki na Polskę w 1655 r. Ogólnonarodowe powstanie przeciw najeźdźcy.	—	—	2	2
16. Polska i jej sąsiedzi w pierwszej połowie XVIII w.	4	—	—	4
Seminarium: Kryzys państwa polskiego w II połowie XVII w. i w XVIII w. Pierwsze programy reform i ich efekty.	—	—	2	2
17. Oświecenie w Europie i w Polsce.	2	—	—	2
Seminarium: Działalność Komisji Edukacji Narodowej i Szkoły Rycerskiej.	—	—	2	2
18. Rozbiory i upadek niepodległości Polski.	2	—	—	2
Seminarium: Powstanie Kościuszkowskie.	—	—	2	2
19. Wojna o niepodległość Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej (1775—1782), jej antykolonialny i antyfeudalny charakter.	2	—	—	2
20. Wielka Rewolucja Francuska i wojny napoleońskie oraz ich wpływ na zmiany społeczno-gospodarcze w Europie i Polsce (1789—1815).	4	—	—	4
21. Walka sił rewolucyjnych i narodowyzwoleńczych przeciw reakcji (1815—1848).	2	—	—	2
22. Ziemie polskie w latach 1815—1848. Ruchy narodowo-powstańcze w latach 1815—1848 (Powstanie Listopadowe, Rewolucja Krakowska, „Wiosna Ludów” w zaborze pruskim i austriackim).	4	—	—	4

	Seminarium: Powstanie Listopadowe.	—	—	2	2
23.	Rozwój przemysłu i kapitalizmu w Europie.	2	—	—	2
24.	Powstanie socjalizmu naukowego. Działalność K. Marksa i F. Engelsa.	2	—	—	2
25.	„Wiosna Ludów” w Europie.	2	—	—	2
26.	Powstanie Styczniowe. Sytuacja w zaborze rosyjskim po Powstaniu Styczniowym.	2	2	—	4
27.	Położenie klasy robotniczej w rozwiniętych państwach Europy Zachodniej i ruch robotniczy w okresie Pierwszej Międzynarodówki.	2	—	—	2
28.	Wojna francusko-niemiecka (1870—1871), jej wpływ na upadek cesarstwa francuskiego i utworzenie cesarstwa niemieckiego. Komuna Paryska.	2	—	—	2
29.	Rozwój kapitalizmu wolnokonkurencyjnego — przejście w fazę imperializmu. Pierwsze wojny epoki imperializmu na przełomie XIX i XX w.	2	—	—	2
30.	Polityka zaborców wobec społeczeństwa polskiego w drugiej połowie XIX i na początku XX w.	2	—	—	2
	Seminarium: Rola kultury polskiej w walce z polityką zaborców w kierunku wynarodowienia. Wzrost poczucia świadomości Polaków w drugiej połowie XIX w.	—	—	2	2
31.	Powstanie i rozwój ruchu robotniczego na ziemiach polskich, charakterystyka partii politycznych.	2	—	—	2
32.	Rewolucja 1905—1907. SDKPiL i PPS w czasie rewolucji 1905 r. na ziemiach polskich. Ziemie polskie w przededniu I wojny światowej.	2	—	—	2
33.	Przyczyny, przebieg i skutki I wojny światowej. Sprawa polska w I wojnie światowej.	4	—	—	4
34.	Wielka Socjalistyczna Rewolucja Październikowa i jej historyczne znaczenie. Udział Polaków w rewolucji i obronie Rosji Radzieckiej.	4	—	—	4
	Seminarium: Zewnętrzne i wewnętrzne czynniki odzyskania niepodległości przez				

Polskę. Decydujący wpływ Rewolucji Październikowej na odzyskanie niepodległości przez Polskę.	—	—	2	2
35. Historyczne znaczenie powstania ZSRR. Zwycięstwo nad kontrrewolucją i interwencją zbrojną. Budownictwo socjalizmu w ZSRR.	2	—	—	2
36. Odbudowa niepodległego państwa polskiego i walka o jego kształt społeczno-polityczny w latach 1918—1926.	2	—	—	2
37. Geneza i istota faszyzmu w Europie. Zagrożenie pokoju przez Niemcy hitlerowskie.	2	—	—	2
38. Wojna domowa w Hiszpanii (1936—1939), jej międzynarodowe i klasowe znaczenie. Rola Brygad Międzynarodowych.	2	—	—	2
39. Przewrót majowy w Polsce. Polityka wewnętrzna i zagraniczna w latach 1926—1939.	2	—	—	2
40. Polski ruch robotniczy i ludowy w latach 1918—1939, jego program i walka o przemiany społeczno-polityczne.	2	—	—	2
Ćwiczenie: Walka KPP o jednolity front klasy robotniczej i front ludowy oraz przeciwko narastającej groźbie faszyzmu i wojny. Rola „Dąbrowszczaków”.	—	2	—	2
41. Społeczno-ekonomiczne i polityczne przyczyny wybuchu II wojny światowej.	2	—	—	2
42. Wojna obronna narodu polskiego w 1939 r. Przyczyny klęski wrześniowej.	4	—	—	4
43. Polityka hitlerowskich Niemiec w okupowanej Polsce. Początki ruchu oporu w kraju.	2	—	—	2
44. Polityczne i wojskowe orientacje ruchu oporu w Polsce. Koncepcje walki o niepodległość różnych kierunków politycznych.	2	—	—	2
45. Powstanie, program i działalność PPR. Idea Polski Ludowej wypracowana przez PPR wyrazem woli narodu.	2	—	—	2
Ćwiczenie: PPR w walce o wyzwolenie narodowe i społeczne. Walki Gwardii i Armii Ludowej.	—	4	—	4

46. Walka koalicji antyhitlerowskiej z agresją państw faszystowskich. Decydująca rola ZSRR w rozgromieniu faszyzmu.	4	—	—	4
47. Powstanie i szlak bojowy ludowego Wojska Polskiego. Historyczne znaczenie bitwy pod Lenino.	4	—	—	4
Ćwiczenie: Wkład narodu polskiego i udział LWP w zwycięstwie nad faszyzmem.	—	4	—	4
48. Sprawa polska w II wojnie światowej. Koncepcje państwa i granic Polski prezentowane przez wielkie mocarstwa.	2	—	—	2
49. Przesłanki powstania Polski Ludowej. Polska Ludowa w nowych granicach i w nowym układzie stosunków europejskich.	2	—	—	2
50. Organizowanie władzy ludowej, walka o jej utrwalenie oraz kształtowanie się nowego ustroju. Rola i wkład LWP w utrwalenie władzy ludowej i ogólne przemiany społeczno-gospodarcze.	2	—	—	2
51. Podstawowe reformy społeczno-gospodarcze. Zasiedlenie Ziemi Zachodnich i Północnych. Odbudowa kraju ze zniszczeń wojennych.	2	—	2	4
52. Zjednoczenie polskiego ruchu robotniczego i ludowego. Kierownicza rola PZPR w życiu społeczno-gospodarczym kraju.	2	—	—	2
53. Socjalistyczna przebudowa Polski w latach 1948—1970.	2	—	—	2
54. Kwestia niemiecka w polityce państwa polskiego.	2	—	—	2
55. Agresywny charakter paktów militarnych państw imperialistycznych.	2	—	—	2
56. Rola wspólnoty socjalistycznej w utrzymaniu pokoju światowego. Układ Warszawski — gwarancją pokoju i bezpieczeństwa.	2	—	—	2
57. Pokojowa polityka zagraniczna PRL. Rola i miejsce Polski we współczesnym świecie. Udział LWP w pokojowych misjach.	2	—	—	2
58. Budownictwo socjalizmu w Polsce w latach siedemdziesiątych.	2	—	—	2

Seminarium: Program rozwoju społeczno-gospodarczego i kulturalnego Polski w latach osiemdziesiątych.	—	—	2	2
59. Wydobywanie i popularyzowanie przez kadre zawodową w działalności wychowawczej pierwiastków patriotycznych i internacjonalistycznych z dziejów narodu i państwa — ważnym elementem kształtowania świadomości historycznej żołnierzy.	2	—	—	2

Ogółem:
DZIAŁ II

136 16 24 176

DZIAŁ III.

PODSTAWY WYCHOWANIA I PRACY PARTYJNO-POLITYCZNEJ W WOJSKU

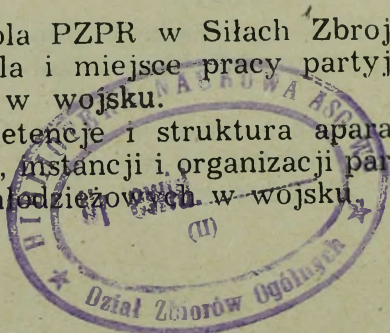
	Cwicz.		Razem
	Wykł.	Semin.	
A. Podstawy wychowania wojskowego			
1. Marksizm-leninizm o klasowym charakterze armii. Cechy szczególne armii typu socjalistycznego.	2	—	2
Seminarium: Charakter i zadania ludowego Wojska Polskiego	—	2	2
2. Wzór osobowy żołnierza ludowego Wojska Polskiego, jego walory ideowo-moralne, intelektualne oraz umiejętność skutecznego działania. Rola wzorca osobowego w wojskowej praktyce wychowawczej.	2	2	4
3. Zasady i metody wychowania wojskowego.	2	2	4
4. Rola i wychowawcza funkcja dowódcy plutonu.	2	—	2
5. Wychowawcza funkcja środowiska wojskowego. Problematyka przystosowania żołnierzy do służby wojskowej.	2	—	2
6. Kolektyw żołnierski. Rola i zadania chorążego w kształtowaniu kolektywu żołnierskiego.	2	—	2
Ćwiczenie: Wychowawcza funkcja instytucji społecznego oddziaływania w wojsku (sądy honorowe i koleżeńskie, zespoły			

kontroli społecznej, zebrania żołnierskie, komitety przeciwalkoholowe itp.).	—	2	—	2
Seminarium: Praca dowódcy plutonu nad kształtowaniem socjalistycznych stosunków międzyludzkich w pododdziale.	—	—	2	2
7. Wychowanie patriotyczne i internacjonalistyczne w wojsku.	2	—	2	4
8. Kształtowanie wysokich walorów moralno-bojowych żołnierzy w warunkach pokojowego szkolenia wojsk.	2	—	—	2
9. Wybrane zagadnienia wojny psychologicznej. Sposoby uodparniania żołnierzy na psychologiczną dywersję wroga.	2	—	—	2
10. Przyczyny trudności i niepowodzeń wychowawczych w wojsku. Sposoby rozwiązywania sytuacji wychowawczo trudnych przez dowódcę plutonu.	2	—	—	2
11. Zasady i metody szkolenia wojskowego.	2	2	—	4
12. Wybrane zagadnienia metodyki pracy umysłowej. Higiena pracy umysłowej (tematem rozpocząć realizację programu przedmiotów społeczno-politycznych).	2	—	—	2
13. Znaczenie i wykorzystanie technicznych środków dydaktycznych w procesie szkolenia.	2	—	—	2
14. Metody kontroli i oceny wyników szkolenia i wychowania w pododdziale.	2	—	—	2
R a z e m:	28	4	10	42

	Ćwicz.		Razem
	Wykł.	Semin.	

B. Praca partyjno-polityczna w wojsku

1. Kierownicza rola PZPR w Siłach Zbrojnych PRL. Rola i miejsce pracy partyjno-politycznej w wojsku.	2	—	—	2
2. Zadania, kompetencje i struktura aparatu politycznego, instancji i organizacji partyjnych oraz młodzieżowych w wojsku.	2	—	—	2

Ćwiczenie: Zadania, treści i formy oraz metody pracy POP w pododdziale.	—	2	—	2
Ćwiczenie: Zadania, treści, formy i metody pracy koła ZSMP w pododdziale.	—	2	—	2
Seminarium: Rola i zadania dowódcy plutonu (szefa służby) w organizowaniu i prowadzeniu pracy partyjno-politycznej oraz młodzieżowej w pododdziale (sekcji, ogniwie organizacyjnym).	—	—	2	2
3. Poznanie i kształtowanie stanu moralno-politycznego i nastrojów w pododdziale (sekcji) przez dowódcę plutonu (szefa służby).	2	—	—	2
Ćwiczenie: Analiza i ocena nastrojów w pododdziale.	—	4	—	4
4. Metody i formy kształtowania dyscypliny wojskowej w pododdziale.	2	—	—	2
Ćwiczenie: Analiza stanu dyscypliny i praktyki dyscyplinarnej w pododdziale (na konkretnym przykładzie).	—	4	—	4
5. Cele, metody i formy organizowania przodownictwa i współzawodnictwa w pododdziale (sekcji, ogniwie organizacyjnym).	2	—	—	2
Seminarium: Formy i metody działalności dowódcy plutonu (szefa służby) w rozwijaniu przodownictwa i współzawodnictwa w pododdziale (sekcji, ogniwie organizacyjnym).	—	—	2	2
6. Działalność propagandowo-agitacyjna w pododdziale i małych grupach żołnierskich. Zadania dowódcy plutonu (szefa służby) w rozwijaniu i prowadzeniu działalności propagandowo-agitacyjnej.	4	—	—	4
7. System działalności szkoleniowo-propagandowej w jednostce wojskowej.	2	—	—	2
Ćwiczenie: Prowadzenie przez dowódcę plutonu pracy partyjno-politycznej w toku szkolenia ogólnowojskowego i specjalistycznego.	—	2	—	2
Seminarium: Metody i formy aktywizacji żołnierzy zasadniczej służby wojskowej przez dowódcę plutonu w szkoleniu politycznym, partyjnym, ogólnowojskowym i specjalistycznym.	—	—	2	2

8.	Przygotowanie i przeprowadzenie zajęć politycznych, informacji politycznej, pogadanki, gawędy, zebrania żołnierskiego, rozmowy indywidualnej.	4	4	—	8
9.	Zadania dowódcy plutonu (szefa służby) w prowadzeniu pracy partyjno-politycznej w działaniach bojowych (ćwiczeniach).	2	—	—	2
	Ćwiczenie: Podstawowe metody i formy pracy partyjno-politycznej w działaniach bojowych (ćwiczeniach) pododdziału.	—	4	—	4
10.	Wychowanie kulturalne kadry zawodowej i jej rodzin oraz żołnierzy zasadniczej służby wojskowej w świetle „Programu rozwoju kultury w Siłach Zbrojnych PRL”.	2	—	—	2
	Seminarium: Kultura zawodowa kadry Sił Zbrojnych PRL, kultura pracy, kierowania i dowodzenia.	—	—	2	2
11.	Miejsce i rola działalności kulturalno-oświatowej w jednolitym froncie działań służbowych, partyjnych i społecznych.	2	—	—	2
12.	Zasady, metody i formy uczestnictwa żołnierzy w kulturze i działalności kulturalno-oświatowej. Organizacja działalności kulturalno-oświatowej w jednostce wojskowej i pododdziale.	2	—	—	2
	Ćwiczenie: Podstawowe założenia i zasady realizacji „Programu zajęć kulturalno-wychowawczych dla żołnierzy zasadniczej służby wojskowej”.	—	2	—	2
	Ćwiczenie: Zasady organizowania oraz sposoby realizacji w pododdziale przedsięwzięć kulturalno-oświatowych i rekreacyjnych w czasie wolnym.	—	2	—	2
	Ćwiczenie: Organizacja i formy działalności kulturalno-oświatowej na obozach szkoleniowych i w czasie ćwiczeń taktycznych.	—	2	—	2
13.	Metody i formy wykorzystania literatury, prasy, filmu, teatru, muzyki i plastyki w pracy szkoleniowo-wychowawczej z żołnierzami.	4	—	—	4

14. Kształtowanie i rozwijanie zainteresowań środowiska wojskowego. Metodyka pracy kół i zespołów zainteresowań.

2 — — 2

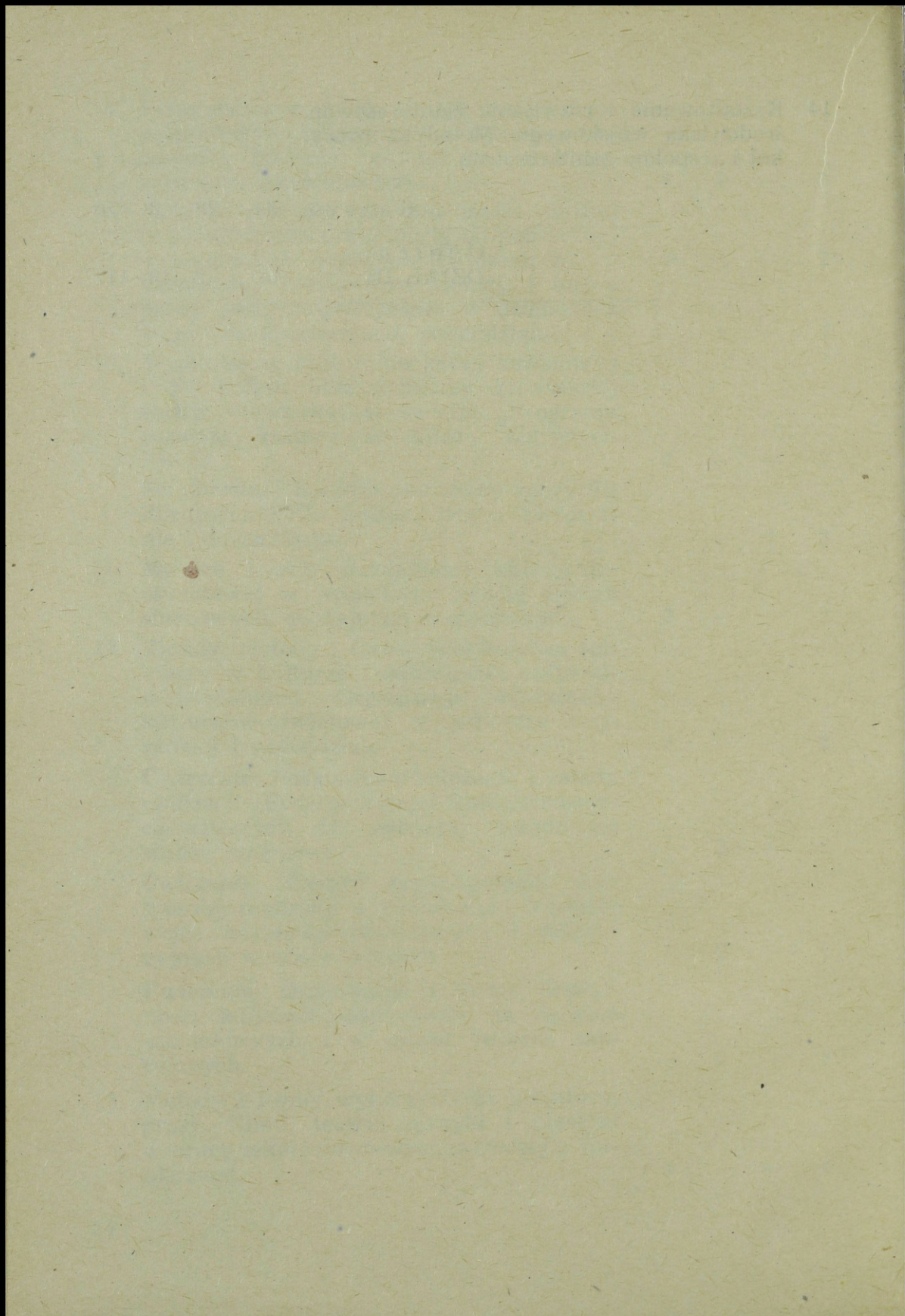
R a z e m: 34 28 8 70

O g ó ł e m:

DZIAŁ III 62 32 18 112

**PROGRAM
PRZEDMIOTÓW SPOŁECZNO-POLITYCZNYCH**

DLA KADETÓW
DWULETNIICH SZKÓŁ CHORAŻYCH NA LATA 1981—1986

RAMOWY PROGRAM

**przedmiotów społeczno-politycznych dla kadetów 2-letnich szkół
chorążych (z wyjątkiem SCH WL) na lata 1981—1986**

Nazwa działu i przedmiotu	Lata nauki		Razem godzin
	I rok	II rok	
I. Podstawy marksizmu-leninizmu			122
A. Podstawy filozofii marksistowskiej	48 ^E	—	48
B. Wybrane zagadnienia ekonomii politycznej	—	50 ^E	50
C. Wybrane zagadnienia naukowego komunizmu	—	24 ^E	24
II. Wybrane zagadnienia współczesności	48 ^E	—	48
III. Podstawy wychowania i pracy partyjno-politycznej w wojsku	—	—	110
A. Podstawy wychowania wojskowego	40 ^K	—	40
B. Praca partyjno-polityczna w wojsku	10	60 ^E	70
Ogółem:	146	134	280

E — egzamin; K — kolokwium

RAMOWY PROGRAM

**przedmiotów społeczno-politycznych dla kadetów 2-letniej
Szkoły Chorążych Wojsk Lotniczych na lata 1981—1986**

Nazwa działu i przedmiotu	Lata nauki		Razem godzin
	I rok	II rok	
I. Podstawy marksizmu-leninizmu			122
A. Podstawy filozofii marksistowskiej	48 ^E	—	48
B. Wybrane zagadnienia ekonomii politycznej	50 ^E	—	50
C. Wybrane zagadnienia naukowego komunizmu	24 ^E	—	24
II. Wybrane zagadnienia współczesności	48 ^E	—	48
III. Podstawy wychowania i pracy partyjno-politycznej w wojsku			110
A. Podstawy wychowania wojskowego	40 ^K	—	40
B. Praca partyjno-polityczna w wojsku	—	70 ^E	70
Ogółem:	210	70	280

E — egzamin; K — kolokwium

PODZIAŁ GODZIN

na wykłady, seminaria i ćwiczenia w programie przedmiotów społeczno-politycznych dla kadetów 2-letnich szkół chorążych na lata 1981—1986

Nazwa działu i przedmiotu	Wykł.	Ćwicz.	Semin.	Razem
I. Podstawy marksizmu-leninizmu	88	16	18	122
A. Podstawy filozofii marksistowskiej	34	4	10	48
B. Wybrane zagadnienia ekonomii politycznej	38	8	4	50
C. Wybrane zagadnienia naukowego komunizmu	16	4	4	24
II. Wybrane zagadnienia współczesności	37	8	3	48
III. Podstawy wychowania i pracy partyjno-politycznej w wojsku	60	32	18	110
A. Podstawy wychowania wojskowego	26	4	10	40
B. Praca partyjno-polityczna w wojsku	34	28	8	70
Ogółem:	185	56	39	280

DZIAŁ I.

PODSTAWY MARKSIZMU-LENINIZMU

	Ćwicz.		Razem
	Wykl.	Semin.	
A. Podstawy filozofii marksistowskiej			
1. Charakterystyka filozofii przedmarksistowskiej. Walka materializmu z idealizmem w historii filozofii.	2	— —	2
2. Powstanie marksizmu, jego źródła i części składowe. Marksizm-leninizm ideologią klasy robotniczej.	4	— —	4
3. Jedność materialna świata w świetle rozwoju nauki.	4	— —	4
4. Dialektyka marksistowska jako naukowa teoria i metoda badania oraz przekształcania świata.	4	— —	4
Seminarium: Podstawowe prawa dialektyki marksistowskiej.	—	— 2	2
5. Marksistowsko-leninowska teoria poznania.	4	— —	4
6. Marksistowsko-leninowska teoria rozwoju społecznego.	4	— —	4
Seminarium: Rola bazy i nadbudowy w rozwoju społecznym.	—	— 2	2
7. Główne problemy marksistowsko-leninowskiej filozofii człowieka.	2	— 2	4
8. Etyka marksistowska. Podstawowe założenia, zasady i normy moralności socjalistycznej.	2	— —	2
Ćwiczenie: Moralność świecka a moralność religijna.	—	2 —	2

· Seminarium: Zasady etyki i obyczaje żołnierzy zawodowych LWP.	—	—	4	4
9. Marksistowska krytyka niemarksistowskich kierunków filozoficznych.	4	—	—	4
10. Aktualne stosunki pomiędzy państwem a kościołem w Polsce oraz pomiędzy PRL a Watykanem.	4	—	—	4
Ćwiczenie: Praca dowódcy plutonu w zakresie kształtowania laickich postaw i świeckiej obyczajowości żołnierzy.	—	2	—	2
R a z e m:	34	4	10	48

	Wykł.	Ćwicz.		Razem
		Semin.		
B. Wybrane zagadnienia ekonomii politycznej				
a) kapitalizm				
1. Przedmiot i podstawowe pojęcia ekonomii politycznej.	2	—	—	2
2. Produkcja towarowa i jej zasadnicze pojęcia.	2	—	—	2
3. Proces wytwarzania wartości dodatkowej. Istota wyzysku kapitalistycznego.	4	2	—	6
4. Leninowska teoria imperializmu. Monopolizacja produkcji kapitalistycznej.	4	—	—	4
5. Tworzenie i podział dochodu narodowego w gospodarce kapitalistycznej.	2	—	—	2
6. Kapitalizm państwowo-monopolistyczny. Rola państwa w gospodarce kapitalistycznej.	2	—	—	2
7. Procesy integracyjne i dezintegracyjne we współczesnym kapitalizmie.	2	—	—	2
Ćwiczenie: Zjawiska kryzysowe we współczesnym kapitalizmie.	—	2	—	2
8. Podstawowe problemy gospodarcze i społeczne krajów ekonomicznie słabo rozwiniętych.	2	—	—	2
R a z e m:	20	4	—	24

	Wykł.	Ćwicz.		Razem
		Semin.		
b) socjalizm				
1. Powstanie i ogólna charakterystyka socjalistycznego sposobu produkcji.	4	—	—	4
2. Podstawowe problemy ekonomiczne okresu przejściowego od kapitalizmu do socjalizmu na przykładzie ZSRR i Polski. Seminarium: Uprzemysłowienie kraju i proces socjalistycznej przebudowy rolnictwa w Polsce Ludowej.	2	—	—	2
3. Socjalistyczne zasady tworzenia i podziału dochodu narodowego w Polsce.	—	—	2	2
4. Problemy pracy, płacy i ceny w gospodarce socjalistycznej na przykładzie Polski.	2	2	—	4
5. Ekstensywne i intensywne czynniki wzrostu i rozwoju społeczno-gospodarczego Polski.	2	—	—	2
6. Współpraca gospodarcza i procesy integracji gospodarczej w ramach RWPG. Cwiczenie: Wzajemne korzyści wynikające z procesów integracji gospodarczej krajów — członków RWPG.	2	—	—	2
7. Aktualny stan rozwoju społeczno-ekonomicznego Polski. Program i perspektywy dalszego rozwoju.	—	2	—	2
8. Współzawodnictwo ekonomiczne dwóch systemów społeczno-gospodarczych: kapitalizmu i socjalizmu.	2	—	2	4
	2	—	—	2
R a z e m:	18	4	4	26

Ogółem:

WYBRANE ZAGADNIENIA EKONOMII POLITYCZNEJ	38	8	4	50
---	----	---	---	----

C. Wybrane zagadnienia naukowego komunizmu.	Wykł.	Ćwicz.		Razem
		Semin.		
1. Przedmiot; metoda i podstawowe pojęcia naukowego komunizmu.	2	—	—	2

2. Marksistowsko-leninowska teoria klas społecznych i walki klasowej.	2	2	—	4
3. Marksistowsko-leninowska teoria rewolucji socjalistycznej i dyktatury proletariatu.	2	—	—	2
4. Marksistowsko-leninowska doktryna państwa i władzy. Państwo burżuazyjne a państwo socjalistyczne.	2	—	—	2
Seminarium: Demokracja burżuazyjna a demokracja socjalistyczna.	—	—	2	2
5. Kierownicza rola partii komunistycznej w stosunku do państwa socjalistycznego.	2	—	—	2
Seminarium: Metody i formy realizacji kierowniczej roli PZPR w budownictwie socjalizmu w Polsce.	—	—	2	2
6. Budowa komunizmu w ZSRR. Wizja społeczeństwa komunistycznego.	2	—	—	2
7. Międzynarodowy ruch komunistyczny i robotniczy — podstawowa rewolucyjna siła współczesności.	2	—	—	2
Ćwiczenie: PZPR ważnym ogniwem w międzynarodowym ruchu robotniczym i komunistycznym.	—	2	—	2
8. Antykomunizm jako wspólna platforma imperialistycznej burżuazji i jej sojuszników klasowych.	2	—	—	2

R a z e m: 16 4 4 24

O g ó ł e m: DZIAŁ I 88 16 18 122

DZIAŁ II.

WYBRANE ZAGADNIENIA WSPÓŁCZESNOŚCI

	Ćwicz.			Razem
	Wyki.	Semin.		
1. Społeczno-ekonomiczne i polityczne przyczyny wybuchu II wojny światowej.	2	—	—	2
2. Wojna obronna narodu polskiego 1939 r. Przyczyny klęski wrześniowej.	4	—	—	4
3. Polityka hitlerowskich Niemiec w okupowanej Polsce. Ruch oporu w Polsce.	2	—	—	2
Ćwiczenie: PPR w walce o wyzwolenie narodowe i społeczne. Walki Gwardii Ludowej i Armii Ludowej.	—	2	—	2
4. Walka antyhitlerowskiej koalicji z agresją państw faszystowskich. Decydująca rola ZSRR w rozgromieniu faszyzmu.	4	—	—	4
5. Powstanie i szlak bojowy ludowego Wojska Polskiego. Historyczne znaczenie bitwy pod Lenino.	2	—	—	2
Ćwiczenie: Wkład narodu polskiego i LWP w zwycięstwo nad faszyzmem.	—	4	—	4
6. Sprawa polska w II wojnie światowej. Koncepcje państwa i granic Polski prezentowane przez wielkie mocarstwa.	2	—	—	2
7. Powstanie Polski Ludowej. Organizowanie władzy ludowej, walka o jej utrwalenie oraz kształtowanie się nowego ustroju. Rola i wkład LWP w utrwalanie władzy ludowej i ogólne przemiany społeczno-gospodarcze.	2	—	—	2

8. Podstawowe reformy społeczno-gospodarcze. Zasiedlenie i zagospodarowanie Ziemi Zachodnich i Północnych. Odbudowa kraju ze zniszczeń wojennych.	2	2	—	4
9. Zjednoczenie polskiego ruchu robotniczego. Powstanie PZPR. Kierownicza rola PZPR w życiu społeczno-gospodarczym kraju.	2	—	—	2
10. Socjalistyczna przebudowa Polski w latach 1950—1970.	2	—	—	2
11. Kwestia niemiecka w polityce państwa polskiego.	2	—	—	2
12. Agresywny charakter paktów militarnych państw imperialistycznych.	2	—	—	2
13. Rola wspólnoty socjalistycznej w utrzymaniu pokoju światowego. Układ Warszawski — gwarancją pokoju i bezpieczeństwa.	2	—	—	2
14. Pokojowa polityka zagraniczna PRL. Rola i miejsce Polski we współczesnym świecie. Udział LWP w pokojowych misjach.	2	—	—	2
15. Budownictwo socjalizmu w Polsce w latach siedemdziesiątych.	3	—	—	3
Seminarium: Program rozwoju społeczno-gospodarczego i kulturalnego Polski w latach osiemdziesiątych.	—	—	3	3
16. Wydobywanie i popularyzowanie przez kadre zawodową w działalności-szkoleniowo-wychowawczej pierwiastków patriotycznych i internacjonalistycznych z dziejów narodu i państwa — ważnym elementem kształtowania świadomości historycznej żołnierzy.	2	—	—	2

O g ó ł e m: DZIAŁ II 37 8 3 48

DZIAŁ III.

PODSTAWY WYCHOWANIA I PRACY PARTYJNO-POLITYCZNEJ W WOJSKU

	Ćwicz.		Razem
	Wykł.	Semin.	
A. Podstawy wychowania wojskowego			
1. Marksizm-leninizm o klasowym charakterze armii. Cechy szczególne armii typu socjalistycznego.	2	—	2
Seminarium: Charakter i zadania ludowego Wojska Polskiego.	—	2	2
2. Wzór osobowy żołnierza ludowego Wojska Polskiego, jego walory ideowo-moralne, intelektualne oraz umiejętności skutecznego działania. Rola wzorca osobowego w wojskowej praktyce wychowawczej.	2	2	4
3. Zasady i metody wychowania wojskowego.	2	2	4
4. Rola i wychowawcza funkcja dowódcy plutonu.	2	—	2
5. Wychowawcze funkcje środowiska wojskowego. Problematyka przystosowania żołnierzy do służby wojskowej.	2	—	2
6. Kolektyw żołnierski. Rola i zadania chorążego w kształtowaniu kolektywu żołnierskiego.	2	—	2
Ćwiczenie: Wychowawcza funkcja instytucji społecznego oddziaływania w wojsku (sądy honorowe i koleżeńskie, zespoły kontroli społecznej, zebrania żołnierskie itp.).	—	2	2

	Seminarium: Praca dowódcy plutonu nad kształtowaniem socjalistycznych stosunków międzyludzkich w pododdziale.	—	—	2	2
7.	Wychowanie patriotyczne i internacjonalistyczne w wojsku.	2	—	2	4
8.	Kształtowanie wysokich walorów moralno-bojowych żołnierzy w warunkach pokojowego szkolenia wojsk.	2	—	—	2
9.	Wybrane zagadnienia wojny psychologicznej. Sposoby uodparniania żołnierzy na psychologiczną dywersję wroga.	2	—	—	2
10.	Przyczyny trudności i niepowodzeń wychowawczych w wojsku. Sposoby rozwiązywania sytuacji wychowawczo trudnych przez dowódcę plutonu.	2	—	—	2
11.	Zasady i metody szkolenia wojskowego.	2	2	—	4
12.	Znaczenie i wykorzystanie technicznych środków dydaktycznych w procesie szkolenia.	2	—	—	2
13.	Metody kontroli i oceny wyników szkolenia i wychowania w pododdziale.	2	—	—	2
R a z e m:		26	4	10	40

Wykł.	Cwicz.		Razem
	Semin.		

B. Praca partyjno-polityczna w wojsku

1.	Kierownicza rola PZPR w Siłach Zbrojnych PRL. Rola i miejsce pracy partyjno-politycznej w wojsku	2	—	—	2
2.	Zadania, kompetencje i struktura aparatu politycznego, instancji i organizacji partyjnych oraz młodzieżowych w wojsku.	2	—	—	2
	Ćwiczenie: Zadania, treści, formy i metody pracy POP w pododdziale.	—	2	—	2
	Ćwiczenie: Zadania, treści, formy i metody pracy koła ZSMP w pododdziale.	—	2	—	2
	Seminarium: Rola i zadania dowódcy plutonu (szefa służby) w organizowaniu i pro-				

wadzeniu pracy partyjno-politycznej oraz młodzieżowej w pododdziale (sekcji, ogniwie organizacyjnym).	—	—	2	2
3. Poznawanie i kształtowanie stanu moralno-politycznego i nastrojów w pododdziale (sekcji).	2	—	—	2
Ćwiczenie: Analiza i ocena nastrojów w pododdziale.	—	4	—	4
4. Metody i formy kształtowania dyscypliny wojskowej w pododdziale.	2	—	—	2
Ćwiczenie: Analiza stanu dyscypliny w pododdziale (na konkretnym przykładzie).	—	4	—	4
5. Cele, metody i formy organizowania przodownictwa i współzawodnictwa w pododdziale (sekcji, ogniwie organizacyjnym).	2	—	—	2
Seminarium: Formy i metody działalności dowódcy plutonu w rozwijaniu przodownictwa i współzawodnictwa w pododdziale (sekcji, ogniwie organizacyjnym).	—	—	2	2
6. Działalność propagandowo-agitacyjna w pododdziale i małych grupach żołnierskich. Zadania dowódcy plutonu (szefa służby) w rozwijaniu i prowadzeniu działalności propagandowo-agitacyjnej.	4	—	—	4
7. System działalności szkoleniowo-propagandowej w jednostce wojskowej.	2	—	—	2
Ćwiczenie: Prowadzenie przez dowódcę plutonu pracy partyjno-politycznej w toku szkolenia ogólnowojskowego i specjalistycznego.	—	2	—	2
Seminarium: Metody i formy aktywizacji żołnierzy zasadniczej służby wojskowej przez dowódcę plutonu w szkoleniu politycznym, ogólnowojskowym i specjalistycznym.	—	—	2	2
8. Przygotowanie i przeprowadzenie zajęć politycznych, informacji politycznej, pogadanki, gawędy, zebrania żołnierskiego, rozmowy indywidualnej.	4	4	—	8
9. Zadania dowódcy plutonu (szefa służby) w prowadzeniu pracy partyjno-politycznej w działaniach bojowych (ćwiczeniach).	2	—	—	2

	Ćwiczenie: Podstawowe metody i formy pracy partyjno-politycznej w działaniach bojowych (ćwiczeniach) pododdziału.	—	4	—	4
10.	Wychowanie kulturalne kadry zawodowej i jej rodzin oraz żołnierzy zasadniczej służby wojskowej w świetle „Programu rozwoju kultury w Siłach Zbrojnych PRL.”	2	—	—	2
	Seminarium: Kultura zawodowa kadry Sił Zbrojnych PRL, kultura pracy, kierowania i dowodzenia.	—	—	2	2
11.	Miejsce i rola działalności kulturalno-oświatowej w jednolitym froncie działań służbowych, partyjnych i społecznych.	2	—	—	2
12.	Zasady, metody i formy uczestnictwa żołnierzy w kulturze i działalności kulturalno-oświatowej. Organizacja działalności kulturalno-oświatowej w jednostce wojskowej i pododdziale.	2	—	—	2
	Ćwiczenie: Podstawowe założenia i zasady realizacji „Programu zajęć kulturalno-wychowawczych dla żołnierzy zasadniczej służby wojskowej”.	—	2	—	2
	Ćwiczenie: Zasady organizowania oraz sposoby realizacji w pododdziale przedsięwzięć kulturalno-oświatowych i rekreacyjnych w czasie wolnym.	—	2	—	2
	Ćwiczenie: Organizacja i formy działalności kulturalno-oświatowej na obozach szkoleniowych i w czasie ćwiczeń taktycznych.	—	2	—	2
13.	Metody i formy wykorzystania literatury, prasy, filmu, teatru, muzyki i plastyki w pracy szkoleniowo-wychowawczej z żołnierzami.	4	—	—	4
14.	Kształtowanie i rozwijanie zainteresowań środowiska wojskowego. Metodyka pracy kół i zespołów zainteresowań.	2	—	—	2

R a z e m: 34   28   8   70

O g ó ł e m:
DZIAŁ III   60   32   18   110

PROGRAM
PRZEDMIOTÓW SPOŁECZNO-POLITYCZNYCH
DLA KADETÓW
ROCZNYCH SZKÓŁ CHORAŻYCH NA LATA 1981—1986

RAMOWY PROGRAM

przedmiotów społeczno-politycznych rocznych szkół chorążych na lata 1981—1986

Nazwa działu i przedmiotu	Ilość godzin
I. Wybrane zagadnienia współczesności	60Z
II. Podstawy wychowania i pracy partyjno-politycznej w wojsku	<u>112</u> E
A. Podstawy wychowania wojskowego	40
B. Praca partyjno-polityczna w wojsku	72

E — egzamin; Z — zaliczenie

PODZIAŁ GODZIN

na wykłady, seminaria i ćwiczenia w programie przedmiotów społeczno-politycznych dla kadetów rocznych szkół chorążych na lata 1981—1986

Nazwa działu i przedmiotu	Wykł.	Cwicz.	Semin.	Razem
I. Wybrane zagadnienia współczesności	<u>44</u>	<u>12</u>	<u>4</u>	<u>60</u>
II. Podstawy wychowania i pracy partyjno-politycznej w wojsku	<u>60</u>	<u>32</u>	<u>20</u>	<u>112</u>
A. Podstawy wychowania wojskowego	24	4	12	40
B. Praca partyjno-polityczna w wojsku	36	28	8	72
O g ó ł e m:	104	44	24	172

DZIAŁ I.

WYBRANE ZAGADNIENIA WSPÓŁCZESNOŚCI

	Cwicz.			Razem
	Wykł.	Semin.		
1. Społeczno-ekonomiczne i polityczne przyczyny wybuchu II wojny światowej.	2	—	—	2
2. Wojna obronna narodu polskiego w 1939 r. Przyczyny klęski wrześniowej.	4	—	—	4
3. Polityka hitlerowskich Niemiec w okupowanej Polsce. Ruch oporu w Polsce. Ćwiczenie: PPR w walce o wyzwolenie narodowe i społeczne. Walki Gwardii i Armii Ludowej.	2	—	—	2
4. Walka antyhitlerowskiej koalicji z agresją państw faszystowskich. Decydująca rola ZSRR w rozgromieniu faszyzmu.	—	2	—	2
5. Powstanie i szlak bojowy ludowego Wojska Polskiego. Historyczne znaczenie bitwy pod Lenino. Ćwiczenie: Wkład narodu polskiego i LWP w zwycięstwo nad faszyzmem	4	—	—	4
6. Sprawa polska w II wojnie światowej. Koncepcje państwa i granic Polski prezentowane przez wielkie mocarstwa.	—	4	—	4
7. Powstanie Polski Ludowej. Organizowanie władzy ludowej, walka o jej utrwalenie oraz kształtowanie się nowego ustroju.	2	—	—	2
8. Podstawowe reformy społeczno-gospodarcze. Zasiedlenie i zagospodarowanie Ziemi Zachodnich i Północnych. Odbudowa kraju ze zniszczeń wojennych.	2	2	—	4

9. Zjednoczenie polskiego ruchu robotniczego i ludowego. Kierownicza rola PZPR w życiu społeczno-gospodarczym kraju.	2	—	—	2
10. Socjalistyczna przebudowa Polski w latach 1950—1970.	2	—	—	2
11. Kwestia niemiecka w polityce państwa polskiego.	2	—	—	2
12. Agresywny charakter paktów militarnych państw imperialistycznych.	2	—	—	2
13. Rola wspólnoty socjalistycznej w utrzymaniu pokoju światowego. Układ Warszawski — gwarancją pokoju i bezpieczeństwa.	2	—	—	2
14. Rola i wkład LWP w organizowanie władzy ludowej i ogólne przemiany społeczno-gospodarcze i kulturalne w Polsce.	2	—	—	2
15. Pokojowa polityka zagraniczna PRL. Rola i miejsce Polski we współczesnym świecie. Udział LWP w pokojowych misjach.	2	—	—	2
16. Aktualne stosunki pomiędzy państwem a kościołem w Polsce oraz pomiędzy PRL a Watykanem.	4	—	—	4
17. Aktualny stan rozwoju społeczno-ekonomicznego Polski. Program i perspektywy dalszego rozwoju.	2	—	—	2
Ćwiczenie: Budownictwo socjalizmu w Polsce w latach siedemdziesiątych	—	4	—	4
Seminarium: Program rozwoju społeczno-gospodarczego i kulturalnego Polski w latach osiemdziesiątych.	—	—	4	4
18. Wydobywanie i popularyzowanie przez kadre zawodową w działalności szkoleniowo-wychowawczej pierwiastków patriotycznych i internacjonalistycznych z dziejów narodu i państwa — ważnym elementem kształtowania świadomości historycznej żołnierzy.	2	—	—	2

Ogółem: DZIAŁ I

44 12 4 60

DZIAŁ II.

PODSTAWY WYCHOWANIA I PRACY PARTYJNO-POLITYCZNEJ W WOJSKU

	Wykł.	Ćwicz.		Razem
		Semin.		
A. Podstawy wychowania wojskowego				
1. Marksizm-leninizm o klasowym charakterze armii. Cechy szczególne armii typu socjalistycznego.	2	—	—	2
Seminarium: Charakter i zadania ludowego Wojska Polskiego.	—	—	2	2
2. Wzór osobowy żołnierza ludowego Wojska Polskiego, jego walory ideowo-moralne, intelektualne oraz umiejętność skutecznego działania. Rola wzorca osobowego w wojskowej praktyce wychowawczej.	2	—	2	4
3. Zasady i metody wychowania wojskowego.	2	—	2	4
4. Rola i wychowawcza funkcja dowódcy plutonu.	2	—	—	2
5. Wychowawcze funkcje środowiska wojskowego. Problematyka przystosowania żołnierzy do służby wojskowej.	2	—	—	2
6. Kolektyw żołnierski. Rola i zadania chorążego w kształtowaniu kolektywu żołnierskiego.	2	—	—	2
Ćwiczenie: Wychowawcza funkcja instytucji społecznego oddziaływania w wojsku (sądy honorowe i koleżeńskie zespoły kontroli społecznej, zebrania żołnierskie).	—	2	—	2

	Seminarium: Praca dowódcy plutonu nad kształtowaniem socjalistycznych stosunków międzyludzkich w pododdziale.	—	—	2	2
7.	Wychowanie patriotyczne i internacjonalistyczne.	2	—	2	4
8.	Zasady etyki i obyczaje żołnierza Polski Ludowej.	2	—	2	4
9.	Kształtowanie wysokich walorów moralno-bojowych żołnierzy w warunkach pokojowego szkolenia wojsk.	2	—	—	2
10.	Przyczyny trudności i niepowodzeń wychowawczych w wojsku. Sposoby rozwiązywania sytuacji wychowawczo trudnych przez dowódcę plutonu.	2	—	—	2
11.	Zasady i metody szkolenia wojskowego.	2	2	—	4
12.	Metody kontroli i oceny wyników szkolenia i wychowania w pododdziale.	2	—	—	2
R a z e m:		24	4	12	40

Wykł.	Ćwicz.		Razem
	Semin.		

B. Praca partyjno-polityczna w wojsku

1.	Kierownicza rola PZPR w Siłach Zbrojnych PRL. Rola i miejsce pracy partyjno-politycznej w wojsku.	2	—	—	2
2.	Zadania, kompetencje i struktura aparatu politycznego, instancji i organizacji partyjnych oraz młodzieżowych w wojsku.	2	—	—	2
	Ćwiczenie: Zadania, treści, formy i metody pracy POP w pododdziale.	—	2	—	2
	Ćwiczenie: Zadania, treści, formy i metody pracy koła ZSMP w pododdziale.	—	2	—	2
	Seminarium: Rola i zadania dowódcy plutonu (szefa służby) w organizowaniu i prowadzeniu pracy partyjno-politycznej oraz młodzieżowej w pododdziale (sekcji, ogniwie organizacyjnym).	—	—	2	2

3. Poznanie i kształtowanie stanu moralno-politycznego i nastrojów w pododdziale (sekcji).	2	—	—	2
Ćwiczenie: Analiza i ocena nastrojów w pododdziale.	—	4	—	4
4. Metody i formy kształtowania dyscypliny wojskowej w pododdziale.	2	—	—	2
Ćwiczenie: Analiza dyscypliny i praktyki dyscyplinarnej w pododdziale (na konkretnym przykładzie).	—	4	—	4
5. Cele, metody i formy organizowania przodownictwa i współzawodnictwa w pododdziale (sekcji, ogniwie organizacyjnym).	2	—	—	2
Seminarium: Rola, miejsce i zadania dowódcy plutonu (szefa służby) w organizowaniu przodownictwa i współzawodnictwa w pododdziale (sekcji, ogniwie organizacyjnym).	—	—	2	2
6. Działalność propagandowo-agitacyjna w pododdziale i małych grupach żołnierskich. Zadania dowódcy plutonu (szefa służby) w rozwijaniu i prowadzeniu działalności propagandowo-agitacyjnej.	4	—	—	4
7. Praca dowódcy plutonu w zakresie kształtowania laickich postaw i świeckiej obyczajowości żołnierzy.	2	—	—	2
8. System działalności szkoleniowo-propagandowej w jednostce wojskowej.	2	—	—	2
Ćwiczenie: Prowadzenie przez dowódcę plutonu pracy partyjno-politycznej w toku szkolenia ogólnowojskowego i specjalistycznego.	—	2	—	2
Seminarium: Metody i formy aktywizacji żołnierzy zasadniczej służby wojskowej przez dowódcę plutonu w szkoleniu politycznym, ogólnowojskowym i specjalistycznym.	—	—	2	2
9. Przygotowanie i przeprowadzenie zajęć politycznych, informacji politycznej, pogadanki, gawędy, zebrania żołnierskiego, rozmowy indywidualnej.	4	4	—	8
10. Zadania dowódcy plutonu (szefa służby) w prowadzeniu pracy partyjno-politycznej w działaniach bojowych (ćwiczeniach).	2	—	—	2

	Ćwiczenie: Podstawowe metody i formy pracy partyjno-politycznej w działaniach bojowych (ćwiczeniach) pododdziału. Sposoby uodparniania żołnierzy na psychologiczną dywersję wroga.	—	4	—	4
11.	Wychowanie kulturalne kadry zawodowej i jej rodzin oraz żołnierzy zasadniczej służby wojskowej w świetle „Programu rozwoju kultury w Siłach Zbrojnych PRL”.	2	—	—	2
	Seminarium: Kultura zawodowa kadry Sił Zbrojnych PRL, kultura pracy, kierowania i dowodzenia.	—	—	2	2
12.	Miejsce i rola działalności kulturalno-oświatowej w jednolitym froncie działań służbowych, partyjnych i społecznych.	2	—	—	2
13.	Zasady, metody i formy uczestnictwa żołnierzy w kulturze i działalności kulturalno-oświatowej.				
	Organizacja działalności kulturalno-oświatowej w jednostce i pododdziale.	2	—	—	2
	Ćwiczenie: Podstawowe założenia i zasady realizacji „Programu zajęć kulturalno-wychowawczych dla żołnierzy zasadniczej służby wojskowej”.	—	2	—	2
	Ćwiczenie: Zasady organizowania oraz sposoby realizacji w pododdziale przedsięwzięć kulturalno-oświatowych i rekreacyjnych w czasie wolnym.	—	2	—	2
	Ćwiczenie: Organizacja i formy działalności kulturalno-oświatowej na obozach szkoleniowych i w czasie ćwiczeń taktycznych.	—	2	—	2
14.	Metody i formy wykorzystania literatury, prasy, filmu, teatru, muzyki i plastyki w pracy szkoleniowo-wychowawczej z żołnierzami.	4	—	—	4
15.	Kształtowanie i rozwijanie zainteresowań środowiska wojskowego. Metodyka pracy kół i zespołów zainteresowań.	2	—	—	2

R a z e m: 36 28 8 72

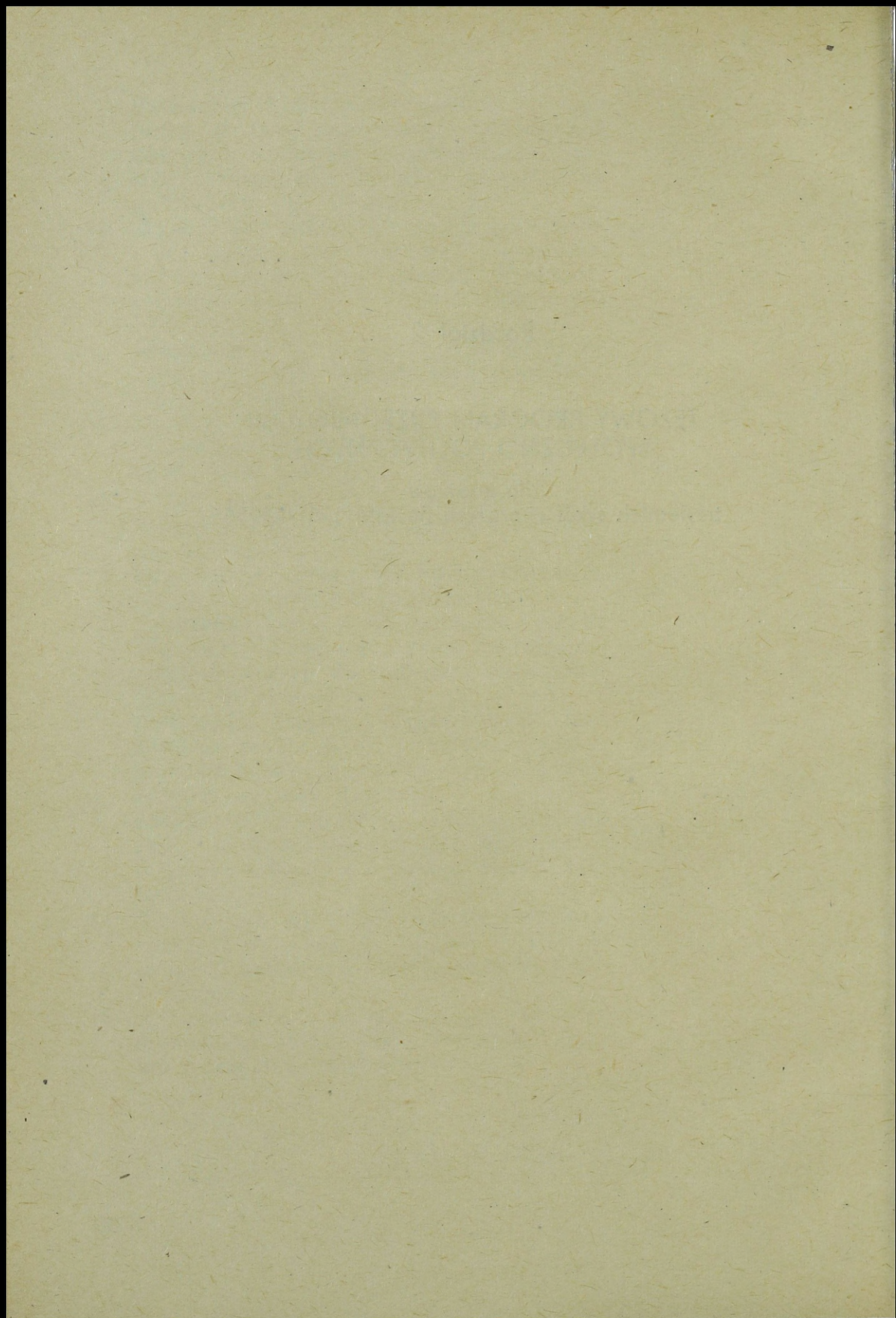
O g ó ł e m: DZIAŁ II 60 32 20 112

Rozdział 2

TEZOWY PROGRAM PRZEDMIOTÓW
SPOŁECZNO-POLITYCZNYCH

dla kadetów
trzyletnich szkół chorążych na lata 1981—1986

DZIAŁ I.

PODSTAWY MARKSIZMU-LENINIZMU

	Ćwicz.		
	Wykł.	Semin.	Razem
A. Podstawy filozofii marksistowskiej			
1. Charakterystyka filozofii przedmarksistowskiej. Walka materializmu z idealizmem w historii filozofii.	2	—	2
Pojęcie i przedmiot filozofii w dziejach. Historyczno-społeczne determinanty rozwoju problematyki filozoficznej. Podstawowe zagadnienie filozofii. Materializm i idealizm w teorii bytu, teorii poznania i pojmowaniu dziejów ludzkich.			
Literatura:			
— Cz. Głębik <i>Filozofia przedmarksistowska</i> Warszawa 1970.			
— J. Ładyka <i>Zarys filozofii marksistowskiej</i> Warszawa 1979, s. 253—290.			
— <i>Podstawy filozofii marksistowskiej</i> pod red. H. Swienko, Warszawa 1973, s. 21—25.			
— A. Szeptulin <i>Filozofia marksizmu-leninizmu</i> Warszawa 1973, s. 21—56.			
— <i>Wybrane problemy filozofii marksistowskiej</i> pod red. T. M. Jaroszewskiego, Warszawa 1977, s. 7—35.			
2. Powstanie marksizmu, jego źródła i części składowe. Marksizm-leninizm ideologią klasy robotniczej.	4	—	4

Spoleczno-historyczne warunki powstania marksizmu. Źródła i części składowe marksizmu.

Marksizm-leninizm rewolucyjnym przewrotem w dziejach myśli ludzkiej. Poznawcze i ideologiczne funkcje marksizmu. Marksizm-leninizm ideologią klasy robotniczej. Miejsce i rola filozofii w marksizmie. Główne cechy filozofii marksistowskiej. Przedmiot i struktura filozofii marksistowskiej.

Literatura:

- *Filozofia marksistowska. Podręcznik akademicki* Warszawa 1979, s. 9—54.
- W. I. Lenin *Trzy źródła i trzy części składowe marksizmu* w: *Dzieła wybrane t. 1*, Warszawa 1978, s. 795—801.
- J. Ładosz *Przedmiot filozofii i jej rola społeczna. Miejsce filozofii w teorii marksistowskiej* Warszawa 1975, rozdział I i II.
- M. Michalik *Warunki powstania i pierwsze lata rozwoju filozofii marksistowskiej* Warszawa 1964.
- *Wybrane problemy filozofii marksistowskiej* cyt. wyd. s. 37—63.

3. Jedność materialna świata w świetle rozwoju nauki.

Sens tezy o jedności materialnej świata. Atrybutywistyczne koncepcje materii. Leninowskie określenie materii i jej atrybutów. Ruch jako atrybut materii. Przestrzenno-czasowe istnienie materii. Związek przyczynowo-skutkowy. Struktura formy istnienia materii. Filozoficzne określenie świadomości ludzkiej. Materialno-społeczne podłoże kształtowania się świadomości ludzkiej.

Współczesna nauka o materialności świata oraz o genezie i istocie świadomości. Funkcje świadomości w życiu jednostki. Znaczenie filozoficznego określenia materii dla nauki i życia człowieka. Wykorzystanie argumentacji filozoficznej w

4 — — 4

kształtowaniu materialistycznego światopoglądu żołnierzy

Literatura:

- F. Engels *Anty-Dühring* cz. I. *Filozofia* Warszawa 1948.
- K. Ochocki *Spory o pojęcie materii* Warszawa 1979.
- K. Ochocki *Filozofia marksistowska* t. 1, Warszawa 1978, s. 54—136.
- *Problemy światopoglądu marksistowskiego* pod red. T. M. Jaroszewskiego, Warszawa 1977, s. 27—118.
- *Wybrane problemy filozofii marksistowskiej* cyt. wyd., s. 84—108.

4. Dialektyka marksistowska jako naukowa teoria i metoda badania oraz przekształcania świata.

4 — — 4

Pojęcie, istota i treść dialektyki. Dialektyka a metafizyka. Cechy dialektyki marksistowskiej. Dialektyka obiektywna i subiektywna. Podstawowe prawa dialektyki. Rozwój i postęp. Dialektyka jako ogólna teoria rozwoju i jako podstawowa metoda badania zjawisk przyrodniczych i społecznych. Dialektyka jako wytyczna rewolucyjnego działania.

Literatura:

- F. Engels *Dialektyka przyrody* Warszawa 1952, s. 12—18, 218—219, 239—241.
- W. I. Lenin *Zeszyty filozoficzne* Warszawa 1956, s. 194—195, 333—339.
- K. Marks *Kapitał* Warszawa 1951, t. 1 (posłowie do wyd. II niemieckiego i rozdziału I).
- *Podstawy filozofii marksistowskiej* cyt. wyd., s. 37—59.
- *Wybrane problemy filozofii marksistowskiej* cyt. wyd., s. 110—143.

Seminarium: Podstawowe prawa dialektyki marksistowskiej.

— — 2 2 -

1. Pojęcie rozwoju i kryteria postępu.
2. Podstawowe prawa dialektyki.

3. Uniwersalny charakter praw dialektyki i ich metodologiczne i praktyczne znaczenie.

Literatura:

- F. Engels *Dialektyka przyrody* Warszawa 1952.
- *Historia dialektyki marksistowskiej. Etap leninowski* Warszawa 1979, s. 633—680.
- W. I. Lenin *Zeszyty filozoficzne* Warszawa 1956, s. 335—338
- J. Ładosz *Materializm dialektyczny* Warszawa 1969, s. 92—94, 122—186.
- J. Ładyka *Zarys filozofii marksistowskiej* Warszawa 1979, s. 124—150.

5. **Marksistowsko-leninowska teoria poznania.**

4 — — 4

Przedmiot i charakter marksistowskiej teorii poznania. Marksistowsko-leninowskie ujęcie problemu poznania świata. Krytyka agnostycyzmu. Drogi poznania. Poznanie jako proces społeczno-historyczny. Społeczno-klasowe uwarunkowanie poznania. Źródła i szczeble procesu poznania. Definicja i kryterium prawdy. Rola praktyki w procesie poznawczym.

Literatura:

- F. Engels *Anty-Dühring* Warszawa 1948, s. 102—110.
- W. I. Lenin *Materializm a empiriokrytycyzm* w: *Dzieła wybrane t. 1* Warszawa 1978, s. 646—677.
- J. Ładyka *Zarys filozofii marksistowskiej* cyt. wyd., s. 80—97.
- *Podstawy filozofii marksistowskiej* cyt. wyd., s. 64—81.

6. **Marksistowsko-leninowska teoria rozwoju społecznego.**

4 — — 4

Materialistyczne i idealistyczne pojmowanie społeczeństwa i jego rozwoju. Obiektywne i subiektywne czynniki rozwoju

społecznego. Rola pracy w procesie społecznym — teoria sposobu produkcji. Podstawowe prawa rozwoju społecznego. Dialektyka rozwoju społecznego. Teoria formacji społeczno-ekonomicznej. Baza i nadbudowa. Byt społeczny a świadomość społeczna. Formy świadomości społecznej. Genetyczna, merytoryczna i funkcjonalna wtórność świadomości społecznej wobec bytu społecznego. Zakres wolności ludzi w działaniu i rola świadomości społecznej w życiu i rozwoju społecznym.

Literatura:

- W. I. Lenin *Co to są przyjaciele ludu...* w: *Dziela* t. 1, s. 131—165.
- K. Marks, F. Engels *O materializmie historycznym* Warszawa 1949.
- *Podstawy filozofii marksistowskiej* cyt. wyd., s. 106—131.
- *Wybrane problemy filozofii marksistowskiej* cyt. wyd., s. 146—171.
- St. Kozyr-Kowalski, J. Ładosz *Dialektyka a społeczeństwo* Warszawa 1976, s. 76—96.

Seminarium. Rola bazy i nadbudowy w rozwoju społecznym.

1. Określająca rola bazy wobec nadbudowy.
2. Dialektyka bytu i świadomości społecznej.

Literatura:

- F. Engels *List do J. Blocha* w: K. Marks, F. Engels *Dziela wybrane* t. 2 Warszawa 1949, s. 466—468.
- St. Kozyr-Kowalski, J. Ładosz *Dialektyka a społeczeństwo* cyt. wyd., s. 76—96, 382—466.
- K. Marks, F. Engels *Ideologia niemiecka*, w: *Dziela wybrane* t. 3, Warszawa 1961, s. 40—42.
- St. Opara *Z zagadnień materializmu historycznego* Warszawa 1978, s. 69—187.

— — 2 2

— *Problemy światopoglądu marksistowskiego* cyt. wyd., s. 148—180.

— St. Rainko *Świadomość i historia* Warszawa 1978, s. 57—70.

7. Główne problemy marksistowsko-leninowskiej filozofii człowieka.

2 — — 2

Podstawowe założenia marksistowsko-leninowskiej koncepcji człowieka. Społeczny charakter człowieka. Jednostka a społeczeństwo. Cele jednostki a cele społeczne. Marksistowska teoria osobowości. Wolność i odpowiedzialność moralna. Ideologiczno-swiatopoglądowe podłoże pytań o sens i wartość życia. Jednostka a socjalizm.

Literatura:

— T. Jaroszewski *Traktat o naturze ludzkiej* Warszawa 1980, s. 15—88, 111—190.

— K. Marks *Kapitał* t. 1, Warszawa 1951, s. 387—398, 457—461.

— M. Michalik *Z zagadnień współczesnej filozofii człowieka* Warszawa 1975, s. 65—108.

— *Podstawy filozofii marksistowskiej* cyt. wyd., s. 101—106.

— *Wybrane problemy filozofii marksistowskiej* cyt. wyd., s. 174—221.

Seminarium: Istota współczesnych niemarksistowskich koncepcji jednostki ludzkiej.

— — 2 2

1. Ogólna charakterystyka współczesnych niemarksistowskich koncepcji człowieka (neotomistyczna i egzystencjalistyczna koncepcja człowieka).

2. Marksizm a neotomizm i egzystencjalizm.

Literatura:

— J. Borgosz *Główne kierunki filozofii niemarksistowskiej* Warszawa 1975, s. 140—153, 175—208.

— *Filozofia marksistowska. Podręcznik akademicki* Warszawa 1971, s. 703—750, 752—783.

- T. Jaroszewski *Osobowość i wspólnota* Warszawa 1970, cz. IV.
- J. Kossak *Egzystencjalizm w filozofii i literaturze* Warszawa 1976.
- K. Ochocki *Wokół sporów o filozofię człowieka* Warszawa 1978.
- D. Tanalski *Katolicyzm. Problemy filozofii człowieka* Warszawa 1977.

8. Etyka marksistowska. Podstawowe założenia, zasady i normy moralności socjalistycznej.

2 — — 2

Moralność a etyka. Pochodzenie i istota moralności — moralność jako forma świadomości społecznej. Klasowe i historyczne aspekty moralności. Znaczenie elementarnych norm moralnych. Racjonalizm i humanizm etyki marksistowskiej. Zasady samorealizacji i uspołecznienia. Socjalistyczny wzorzec moralny.

Literatura:

- M. Michalik *Podstawowe zagadnienia etyki marksistowskiej* Warszawa 1965.
- M. Michalik *Dialektyka procesów moralnych* Warszawa 1973, s. 292—352.
- *Moralne ideały i rzeczywistość* Warszawa 1971, s. 15, 92.
- *Podstawy filozofii marksistowskiej* cyt. wyd., s. 138—147.

Ćwiczenie: Moralność świecka a moralność religijna.

— 2 — 2

1. Światopogląd a moralność.
2. Marksistowski a katolicki system wartości.
3. Normy, oceny, wzory, sankcje i motywacje w etyce marksistowskiej a religijnej.

Literatura:

- J. Czerwiński *Marksistowska a katolicka koncepcja moralności* Warszawa 1976.
- J. Keller *Szkice o moralności katolickiej* Warszawa 1967, s. 89—107.

- H. Maślińska *Marksizm a etyka i moralność religijna w: Podstawowe problemy moralności socjalistycznej* Warszawa 1975.
- *Materializm historyczny. Etyka*. Wybór tekstów pod red. K. Ochockiego i S. Sarnowskiego, Warszawa 1969, s. 196—216, 239—243.

Seminarium: Zasady etyki i obyczaje żołnierza zawodowego.

— — 4 4

1. Etyka zawodu, a cele i zadania armii socjalistycznej.
2. Moralność socjalistyczna a swoistość etyki zawodu wojskowego.
3. Obyczaje żołnierza zawodowego.

Literatura:

- M. Michalik *Armia, zawód, moralność* Warszawa 1971, s. 69—82, 90—103.
- M. Michalik *Wartości osobowe dowódcy* Warszawa 1973, s. 73—218.
- M. Michalik *Moralność a wojna* Warszawa 1972.
- *Wybrane problemy metodologiczne wychowania światopoglądowego w ludowym Wojsku Polskim* Warszawa 1975, s. 177—203.
- *Zasady etyki zawodowej żołnierza Polski Ludowej. Obyczaje żołnierzy zawodowych ludowego Wojska Polskiego*.

9. Marksistowska krytyka współczesnych niemarksistowskich kierunków filozoficznych.

4 — — 4

Zasady marksistowskiej krytyki filozofii burżuazyjnej i drobnomieszczańskiej. Społeczne źródła i funkcje współczesnej filozofii idealistycznej i burżuazyjnej. Charakter walki ideologicznej na terenie współczesnej filozofii. Marksistowska krytyka chrześcijańskich kierunków filozoficznych (augustynizm, personalizm Maritaina, personalizm Mouniera, teilhardyzm), egzystencjalizmu chrześcijańskiego i laickiego oraz neopozytywizmu.

„Filozofia krytyczna” Marcusego jako przykład współczesnej filozofii antykomunistycznej.

Literatura:

- J. Borgosz *Główne kierunki współczesnej filozofii niemarksistowskiej* Warszawa 1972.
- L. Gilejko, R. Rudziński, T. Stępień *Spoleczno-filozoficzne idee marksizmu* Warszawa 1979.
- J. Grudzień *Z problematyki filozofii współczesnej* Warszawa 1971.
- *Wybrane problemy filozofii marksistowskiej* cyt. wyd., s. 224—262.

10. **Aktualne stosunki pomiędzy państwem a kościołem w Polsce oraz pomiędzy PRL a Watykanem.**

4 — — 4

Źródła i zasady polityki wyznaniowej w PRL. Stosunek partii i państwa do religii, kościoła i ludzi wierzących. Stosunek kościoła rzymskokatolickiego w Polsce do socjalistycznych przemian społeczno-politycznych. Problem normalizacji stosunków pomiędzy państwem a kościołem w Polsce.

Literatura:

- W. Mysłek *Socjalizm i katolicyzm. Polskie spotkania w dialogu* Warszawa 1979, s. 11—46.
- *Polityka wyznaniowa. Tło. Warunki. Realizacja* pod red. W. Mysłka i M. T. Staszewskiego, Warszawa 1975, s. 237—287.
- *Wybrane problemy marksistowskiego religioznawstwa* pod red. J. Grudnia, Warszawa 1972, s. 197—224, 301—325.

Ćwiczenie: Praca dowódcy plutonu w zakresie kształtowania laickich postaw i świeckiej obyczajowości żołnierzy.

— 2 — 2

1. Miejsce wychowania światopoglądowego żołnierzy w całokształcie działalności ideowo-wychowawczej prowadzonej w jednostce wojskowej.
2. Formy i metody kształtowania laickich

- postaw i świeckiej obyczajowości żołnierzy zasadniczej służby wojskowej.
3. Metodyka pracy dowódcy plutonu w zakresie kształtowania laickich postaw i świeckiej obyczajowości u podwładnych.

Literatura:

- *Problemy religii i laicyzacji* Warszawa 1971.
- *Wybrane problemy metodologiczne wychowania światopoglądowego w ludowym Wojsku Polskim* Warszawa 1975.

R a z e m: 34   4   10   48

B. Wybrane zagadnienia ekonomii politycznej

a) kapitalizm

1. **Przedmiot i podstawowe pojęcia ekonomii politycznej.**

	Ćwicz.		
Wykł.	Semin.	Razem	
2	—	—	2

Ogólna charakterystyka przedmarksistowskich kierunków ekonomii politycznej. Powstanie ekonomii politycznej jako nauki. Podstawowe kategorie marksistowskiej ekonomii politycznej. Prawa ekonomiczne i prawa ekonomii politycznej. Przedmiot ekonomii politycznej, jego elementy w ujęciu marksistowskim.

2. **Produkcja towarowa i jej zasadnicze pojęcia.**

2	—	—	2
---	---	---	---

Społeczno-ekonomiczne warunki powstania produkcji towarowej. Wartość użytkowa i wartość wymienna towaru. Wielkość wartości towaru. Ogólna charakterystyka prawa wartości. Pieniądz i jego funkcje.

3. **Proces wytwarzania wartości dodatkowej. Istota wyzysku kapitalistycznego.**

4	—	—	4
---	---	---	---

Przemiana pieniądza w kapitał. Istota kapitału. Charakterystyka siły roboczej jako towaru. Proces wytwarzania wartości dodatkowej w gospodarce kapitalistycznej. Stopa wartości dodatkowej. Wartość dodatkowa absolutna, nadzwyczajna i względna. Istota i podstawowe formy płacy roboczej.

Ćwiczenie: Proces wytwarzania wartości dodatkowej. Istota wyzysku kapitalistycznego.

— 2 — 2

1. Wartość użytkowa i wartość siły roboczej jako towaru.
2. Proces pracy jako źródło wytwarzania wartości dodatkowej.
3. Drogi zwiększania stopnia wyzysku kapitalistycznego.

Literatura:

- T. Grabowski, S. Łysko *Ekonomia polityczna kapitalizmu* Warszawa 1973, s. 97—141.
- K. Marks *Kapitał* t. I, Warszawa 1951, s. 211—258.
- K. Marks *Płaca, cena i zysk* w: K. Marks, F. Engels *Dzieła wybrane* t. I. Warszawa 1949, s. 408—419.
- J. Nowicki *Makroekonomia współczesnego kapitalizmu* Warszawa 1974.

4. **Leninowska teoria imperializmu. Monopolizacja produkcji kapitalistycznej.**

4 — — 4

Historyczny proces kształtowania się monopolistycznego stadium kapitalizmu. Ogólna charakterystyka podstawowych cech imperializmu. Organizacyjne formy współczesnych monopolii, ich rola w gospodarce kapitalistycznego świata. Kapitalizm wolnokonkurencyjny a współczesny imperializm.

5. **Tworzenie i podział dochodu narodowego w gospodarce kapitalistycznej.**

2 — — 2

Istota pracy produkcyjnej i jej efektów w gospodarce kapitalistycznej. Produkt globalny i dochód narodowy. Pierwot-

ny i wtórny podział dochodu narodowego. Społeczne aspekty podziału dochodu narodowego w gospodarce kapitalistycznej.

6. **Kapitalizm państwowo-monopolistyczny. Rola państwa w gospodarce kapitalistycznej.**

2 — — 2

Istota i geneza kapitalizmu państwowo-monopolistycznego. Historyczny proces kształtowania się działalności gospodarczej państwa kapitalistycznego. Podstawowe formy współczesnego interwencjonizmu w kapitalistycznych krajach wysoko rozwiniętych. Militaryzacja jako forma polityki gospodarczej państwa kapitalistycznego.

7. **Procesy integracyjne i dezintegracyjne we współczesnym kapitalizmie.**

2 — — 2

Geneza kapitalistycznej integracji. Mechanizm integracyjny EWG. Sprzeczności integracji kapitalistycznej.

Nierównomierny rozwój współczesnej gospodarki kapitalistycznej. Dezintegracyjny wpływ EWG na rozwój międzynarodowej współpracy gospodarczej pomiędzy EWG a RWPG.

Ćwiczenie: Zjawiska kryzysowe we współczesnym kapitalizmie.

— 2 — 2

1. Ogólna charakterystyka cyklu koniunkturalnego w kapitalizmie.
2. Podstawowe cechy kryzysu lat 1974—75 w rozwiniętych państwach kapitalistycznych.
3. Społeczne konsekwencje kryzysu ekonomicznego w kapitalizmie.

Literatura:

- T. Grabowski, S. Łysko *Ekonomia polityczna kapitalizmu* Warszawa 1973, s. 312—334.
- T. Grabowski *W kleszczach kryzysu ekonomicznego* w: „Wojsko Ludowe” nr 1/1976.
- W. I. Lenin *Imperializm jako najwyższe*

stadium kapitalizmu w: *Dzieła wybrane t. II*, Warszawa 1978.

- K. Marks *Teoria wartości dodatkowej cz. II*, Warszawa 1965, rozdz. XVIII, s. 6—14.
- W. Sadzikowski *Ekonomiczne zagadnienia współczesnego kapitalizmu* Warszawa 1974, s. 111—137.
- Aktualne materiały prasowe i publicystyczne dotyczące tematu zaleca wykładowca.

8. Podstawowe problemy gospodarcze i społeczne krajów ekonomicznie słabo rozwiniętych.

2 — — 2

Ogólna charakterystyka krajów rozwijających się. Przyczyny społeczno-gospodarczego niedorozwoju. Współczesne tendencje rozwojowe w krajach ekonomicznie słabo rozwiniętych. Państwa socjalistyczne i kapitalistyczne wobec problemów krajów rozwijających się.

Literatura do wybranych zagadnień ekonomii politycznej kapitalizmu:

- T. Grabowski *W kleszczach kryzysu ekonomicznego w: „Wojsko Ludowe” nr 1/1976.*
- T. Grabowski, S. Łysko *Ekonomia polityczna kapitalizmu* Warszawa 1973.
- T. Iwiński *Współczesny neokolonializm* Warszawa 1979, rozdz. I—III, VI—VII.
- W. I. Lenin *Imperializm jako najwyższe stadium kapitalizmu w: Dzieła wybrane t. II*, Warszawa 1978
- K. Marks *Kapitał t. I*, Warszawa 1951.
- K. Marks *Płaca, cena i zysk w: K. Marks i F. Engels Dzieła wybrane t. I*, Warszawa 1949.
- K. Marks *Teoria wartości dodatkowej cz. II*, Warszawa 1965.
- J. Nowicki *Makroekonomia współczesnego kapitalizmu* Warszawa 1974.
- W. Rybkowski *Kooperacja ponadpaństwowa w: „Nowe Drogi” nr 10/1975.*

R a z e m: 20 4 — 24

	<u>Cwicz.</u>		
	Wykł.	Semin.	Razem
b) socjalizm			
1. Powstanie i ogólna charakterystyka socjalistycznego sposobu produkcji.	4	—	4
Pojęcie i prawidłowości powstania socjalistycznego sposobu produkcji. Zasadnicza różnica pomiędzy kapitalistycznym a socjalistycznym sposobem produkcji. Rozwój form własności społecznej. Cele socjalistycznego sposobu gospodarowania (stałe zaspokajanie materialnych i duchowych potrzeb społeczeństwa podstawowych celem socjalizmu). Główne prawa ekonomiczne socjalistycznego sposobu produkcji. Planowanie działalności gospodarczej w państwie socjalistycznym. Socjalistyczna zasada podziału według pracy. Kierownicza rola partii marksistowsko-leninowskiej w sterowaniu rozwojem społeczno-gospodarczym państwa socjalistycznego. Ruch zawodowy partnerem władzy ludowej w zarządzaniu i kierowaniu państwem.			
2. Podstawowe problemy ekonomiczne okresu przejściowego od kapitalizmu do socjalizmu na przykładzie ZSRR i Polski.	2	—	2
Konieczność i istota okresu przejściowego od kapitalizmu do socjalizmu. Ekonomiczna struktura społeczeństwa w okresie przejściowym, występujące sprzeczności i drogi ich przewyżczenia. Podstawowe reformy społeczno-ekonomiczne okresu przejściowego w Polsce. Doświadczenia ZSRR i PRL w dziedzinie teorii i prak-			

tyki realizacji założeń okresu przejściowego od kapitalizmu do socjalizmu.

Seminarium: Uprzemysłowienie kraju i proces socjalistycznej przebudowy rolnictwa w Polsce Ludowej.

— — 2 2

1. Konieczność industrializacji kraju po powstaniu gospodarki socjalistycznej.
2. Socjalistyczne uprzemysłowienie w Polsce — ogólny model i podstawowe proporcje procesu uprzemysłowienia.
3. Leninowski plan spółdzielczy i jego realizacja w PRL.
4. Zadania przemysłu i rolnictwa w Polsce w latach osiemdziesiątych.

Literatura:

— *Ekonomia polityczna socjalizmu*. Praca zbiorowa pod red. T. Grabowskiego, wyd. drugie, Warszawa 1978, s. 43—60, 71—79, 322—330.

— W. I. Lenin *O spółdzielczości* w: *Dzieła wybrane* t. IV. Warszawa 1978, s. 643—652.

— *VI, VII, VIII i IX Zjazd PZPR. Podstawowe dokumenty i materiały*.

— *XXXV lat gospodarki Polski Ludowej*. Praca zbiorowa pod red. K. Secomskiego, Warszawa 1979.

— Podstawowe dokumenty (uchwały partii i decyzje rządu PRL) oraz aktualne materiały publicystyczne (zaleca wykładowca).

3. Socjalistyczne zasady tworzenia i podziału dochodu narodowego w Polsce.

2 — — 2

Dochód narodowy jako syntetyczny miernik wzrostu gospodarczego i metody jego obliczania. Rola, zakres i charakter działalności produkcyjnej w gospodarce narodowej. Fazy podziału dochodu narodowego. Podział dochodu narodowego między klasy i warstwy społeczne. Zasady wzrostu oraz doskonalenia podziału dochodu narodowego w Polsce.

Ćwiczenie: Proces tworzenia oraz podziału dochodu narodowego w Polsce Ludowej.

— 2 — 2

1. Dochód narodowy: brutto, netto, wytworzony, do podziału.
2. Struktura wartościowa i rzeczowa dochodu narodowego.
3. Pierwotny, wtórny i ostateczny podział dochodu narodowego.
4. Czynniki wzrostu dochodu narodowego.

Literatura:

- *Ekonomia polityczna socjalizmu*. Praca zbiorowa pod red. T. Grabowskiego, wyd. drugie, Warszawa 1978, s. 97—140.
- *VIII i IX Zjazd PZPR. Podstawowe dokumenty i materiały*.
- Podstawowe dokumenty (uchwały partii i decyzje rządu PRL) oraz aktualne materiały publicystyczne (zaleca wykładowca).

4. **Problemy pracy, płacy i ceny w gospodarce socjalistycznej na przykładzie Polski.**

2 — — 2

Istota płacy robotniczej w socjalizmie. Płaca robotnicza jako szczególna forma wynagrodzenia za pracę — jej proporcje i wielkość, społeczno-ekonomiczne funkcje i formy. Rola cen w gospodarce socjalistycznej. Założenia i realizacja polityki płac i cen w Polsce. Problematyka kosztów utrzymania.

5. **Ekstensywne i intensywne czynniki wzrostu i rozwoju społeczno-gospodarczego Polski.**

2 — — 2

Rozwój społeczno-gospodarczy: ekstensywny i intensywny. Ogólna charakterystyka czynników rozwoju społeczno-gospodarczego. Osobowe, rzeczowe i społeczne czynniki rozwoju — ich rola w rozwoju społeczno-gospodarczym Polski Ludowej. Przyczyny występowania trudności spo-

łeczno-ekonomicznych w Polsce oraz sposoby ich rozwiązywania.

6. **Współpraca gospodarcza i procesy integracji gospodarczej w ramach RWPG.**

2 — — 2

Istota i przesłanki socjalistycznej integracji gospodarczej. Powstanie, skład, cele RWPG. Rozwój form integracji w ramach RWPG. Problematyka ostatnich sesji RWPG. Miejsce Polski w procesie socjalistycznej integracji gospodarczej. Miejsce krajów RWPG w gospodarce światowej.

Ćwiczenie: Wzajemne korzyści wynikające z procesów integracji gospodarczej krajów RWPG.

— 2 — 2

1. Kształtowanie i umacnianie się więzi integracyjnych krajów RWPG w dziedzinie: wymiany handlowej, współpracy produkcyjnej i naukowo-technicznej.

2. Znaczenie RWPG dla przyspieszenia tempa rozwoju społeczno-gospodarczego państw socjalistycznych.

Literatura:

— *Kompleksowy program dalszego pogłębiania i doskonalenia współpracy i socjalistycznej integracji gospodarczej krajów członkowskich RWPG*, KiW, Warszawa 1971.

— *Rozwój gospodarczy krajów RWPG* w: „Ideologia i Polityka” nr 78/1980, s. 108—113.

— Aktualne materiały prasowe i publicystyczne (zaleca wykładowca).

7. **Aktualny stan rozwoju społeczno-ekonomicznego Polski. Program i perspektywy dalszego rozwoju.**

2 — — 2

Założenia programowe i rozwój społeczno-ekonomiczny Polski Ludowej. Planowanie i zarządzanie gospodarką. Budowa materialno-technicznej bazy przemysłowej. Rolnictwo i gospodarka żywnościowa. Funkcjonowanie rynku. Główne przyczyny

ny występowania trudności społeczno-ekonomicznych na przełomie lat siedemdziesiątych i osiemdziesiątych oraz sposoby ich przezwyciężania. Program i perspektywy dalszego rozwoju społeczno-ekonomicznego.

Seminarium: Rola i znaczenie edukacji ekonomicznej społeczeństwa w procesie budowy społeczeństwa socjalistycznego.

1. Nauki społeczne wobec tendencji rozwojowych współczesności. Znaczenie samouświadomienia społecznego klasy robotniczej w procesie dokonywania rewolucji socjalistycznej.
2. Ideologiczna i praktyczna funkcja nauk społecznych (ze szczególnym podkreśleniem nauki „Ekonomia polityczna”) w procesie rozwoju społeczno-gospodarczego, rewolucji naukowo-technicznej i kształtowania człowieka wszechstronnie zaangażowanego w budowę socjalizmu.
3. Rola i znaczenie wiedzy ekonomicznej w procesie szkolenia i wychowania żołnierzy LWP.

— — 2 2

Literatura:

- H. Chołaj *Nauki ekonomiczne a rozwój gospodarki socjalistycznej* Warszawa 1975.
- *Ekonomia polityczna socjalizmu* cyt. wyd., s. 9—27.
- O. Lange *O socjalizmie i gospodarce socjalistycznej* Warszawa 1966, s. 11—150, 377—389.
- J. Maciszewski *Rosnąca rola nauk społecznych i humanistycznych w: „Nowe Drogi” nr 11/1975.*
- VIII i IX Zjazd PZPR. *Podstawowe dokumenty i materiały.*

8. Współzawodnictwo ekonomiczne dwóch systemów społeczno-gospodarczych: kapitalizmu i socjalizmu.

2 — — 2

Pokojowe współistnienie podstawową zasadą polityki zagranicznej krajów socjali-

stycznych. Istota i problemy współzawodnictwa ekonomicznego pomiędzy państwami socjalistycznymi i kapitalistycznymi w skali światowej. Dotychczasowe rezultaty współzawodnictwa ekonomicznego.

Literatura do wybranych zagadnień ekonomii politycznej socjalizmu:

- VI Plenum KC PZPR Warszawa 1980.
- H. Chołaj *Nauki ekonomiczne a rozwój gospodarki socjalistycznej* Warszawa 1975.
- *Ekonomia polityczna socjalizmu*. Praca zbiorowa pod red. T. Grabowskiego, Warszawa 1978.
- *Kompleksowy program dalszego pogłębienia i doskonalenia współpracy i integracji gospodarczej krajów członkowskich RWPG* Warszawa 1971.
- W. I. Lenin *O spółdzielczości* w: *Dzieła wybrane* t. IV, Warszawa 1978, s. 643—652.
- W. I. Lenin *Państwo a rewolucja* w: *Dzieła wybrane* t. 2, Warszawa 1978, s. 602—623.
- J. Maciszewski *Rosnąca rola nauk społecznych i humanistycznych* w: „Nowe Drogi” nr 11/1975.
- *Podstawowe materiały i dokumenty ze zjazdów i plenarnych posiedzeń KC PZPR*.
- Praca zbiorowa *Polityka społeczno-gospodarcza PRL* (skrypt WAP), Warszawa 1980.
- K. Secomski *Polityka społeczno-ekonomiczna. Zarys teorii* Warszawa 1977.
- Aktualne materiały prasowe i publicystyczne (zaleca wykładowca).

R a z e m: 18   4   4   26

Ogółem:
 WYBRANE ZAGADNIENIA
 EKONOMII POLITYCZNEJ   38   8   4   50

	Ćwicz.			Razem
	Wykł.	Semin.		
C. Wybrane zagadnienia naukowego komunizmu				
1. Przedmiot, metoda i podstawowe pojęcia naukowego komunizmu.	2	—	—	2
Teoria naukowego komunizmu a nauki polityczne. Zadania naukowego komunizmu. Podstawowe pojęcia naukowego komunizmu. Wzajemne relacje pomiędzy ideologią, doktryną polityczną a polityką. K. Marks, F. Engels i W. Lenin twórcami teorii naukowego komunizmu. Wkład międzynarodowego ruchu komunistycznego i robotniczego do teorii naukowego komunizmu.				
2. Marksistowsko-leninowska teoria klas społecznych i walki klasowej.	2	—	—	2
Przyczyny powstania klas i warstw społecznych. Walka klasowa podstawową siłą napędową rozwoju społeczeństwa. Klasy i walka klas w społeczeństwie kapitalistycznym. Klasy i warstwy społeczne w społeczeństwie socjalistycznym.				
Ćwiczenie: Walka klasowa i jej formy we współczesnym kapitalizmie.	—	2	—	2
1. Istota podstawowej sprzeczności współczesnego kapitalizmu.				
2. Podstawowe cele walki klasy robotniczej przeciwko burżuazji.				
3. Formy walki klasowej ludzi pracy przeciwko współczesnemu kapitalizmowi oraz jej efekty.				

Literatura:

- *Konferencja państw komunistycznych i robotniczych Europy. Berlin 29—30 czerwca 1976*
Warszawa 1976.
- W. Lakus, P. Sommerfeld *Partie komunistyczne Zachodu w walce o wyjście z kryzysu* w: „Nowe Drogi” nr 3/1978.

— XXV i XXVI Zjazd KPZR. Podstawowe materiały i dokumenty.

— *Teoria naukowego komunizmu*. Praca zbiorowa pod red. naukową J. Muszyńskiego, Warszawa 1979.

3. **Marksistowsko-leninowska teoria rewolucji socjalistycznej i dyktatury proletariatu.**

2 — — 2

Istota i podstawowe założenia teorii rewolucji socjalistycznej i dyktatury proletariatu. Jedność i różnorodność światowego procesu rewolucyjnego. Dyktatura proletariatu w poszczególnych krajach socjalistycznych. Wpływ praktyki budownictwa socjalizmu w państwach socjalistycznych na rozwój teorii rewolucji socjalistycznej i dyktatury proletariatu.

4. **Marksistowsko-leninowska doktryna państwa i władzy. Państwo burżuazyjne a państwo socjalistyczne.**

2 — — 2

Marksistowsko-leninowska geneza państwa. Klasowa istota państwa. Typy, formy i funkcje państwa. Ewolucja instytucji państwa. Formy współczesnych państw burżuazyjnych. Charakterystyka państwa socjalistycznego. Istota państwa dyktatury proletariatu. Perspektywy rozwoju państwa socjalistycznego.

Seminarium: Demokracja burżuazyjna a demokracja socjalistyczna.

— — 2 2

1. Istota pojęcia słowa „demokracja”.
2. Różnice w realizacji demokracji w państwach burżuazyjnych i socjalistycznych.
3. Kierunki i uwarunkowania rozwoju demokracji socjalistycznej w Polsce.

Literatura:

— Z. Gilejko *Leninowska koncepcja demokracji socjalistycznej* Warszawa 1970.

— J. P. Iliński *Organizacja polityczna społeczeństwa socjalistycznego* Warszawa 1980.

- A. Łopatka *Umacnianie i rozwój demokracji socjalistycznej w: Problemy obywatelskiego, patriotycznego i internacjonalistycznego wychowania społeczeństwa* pod red. B. Ratusia, Warszawa 1978, s. 74—96.
- *Teoria naukowego komunizmu* cyt. wyd., s. 161—182.
- VI Plenum KC PZPR Warszawa 1980.
- E. Zieliński *Mechanizm działania państwa burżuazyjnego w: Podstawy nauk politycznych* Warszawa 1972, s. 73—81.
- M. Żmigrodzki *Istota i rozwój form demokracji socjalistycznej* Warszawa 1974.

5. **Kierownicza rola partii komunistycznej w stosunku do państwa socjalistycznego.**

2 — — 2

Główne przesłanki czołowej roli klasy robotniczej w państwie budującym socjalizm. Leninowska koncepcja kierowniczej roli partii komunistycznej. Istota kierowniczej roli partii. Formy i metody urzeczywistnienia kierowniczej roli partii marksistowsko-leninowskiej w państwie socjalistycznym. Leninowskie zasady życia partyjnego, demokracja wewnątrzpartyjna i centralizm demokratyczny. Współpraca partii komunistycznej z innymi stronnictwami i organizacjami społecznymi w poszczególnych państwach socjalistycznych. **Seminarium:** Metody i formy realizacji kierowniczej roli PZPR w budownictwie socjalizmu w Polsce.

— — 2 2

1. Przesłanki historyczne, filozoficzne i socjologiczne kierowniczej roli PZPR w Polsce Ludowej.
2. Podstawowe treści kierowniczej roli PZPR w życiu narodu i państwa oraz formy i metody jej urzeczywistnienia.
3. Zasady współpracy PZPR ze stronnictwami sojusznicznymi i organizacjami społecznymi.

Literatura:

- A. Dobieszewski *Zarys leninowskiej nauki o partii* Warszawa 1979.

- W. I. Lenin *Co robić w: Dzieła t. 5*, Warszawa 1957, s. 404—408, 420—421, 464—465, 474—475.
- A. Łopatka *Kierownicza rola partii komunistycznej w stosunku do państwa socjalistycznego* Poznań 1973.
- A. Łopatka *Organizacja polityczna społeczeństwa socjalistycznego w Polsce* Warszawa 1977.
- *Wiedza o partii*, Wyd. MON, Warszawa 1977, s. 119—195.
- *IX Zjazd PZPR. Podstawowe dokumenty i materiały*.
- *VI Plenum KC PZPR* Warszawa 1980.

6. Budowa komunizmu w ZSRR. Wizja społeczeństwa komunistycznego.

2 — — 2

Ogólne założenia społeczeństwa komunistycznego. Urzeczywistnienie socjalizmu w ZSRR. Procesy unowocześnienia sił wytwórczych. Przemiany w świadomości klasowej. Wizja społeczeństwa komunistycznego w świetle definicji przyjętej na XXII Zjeździe KPZR. Zadania i osiągnięcia społeczno-ekonomiczne, polityczne, kulturalne społeczeństwa radzieckiego w świetle uchwał i materiałów XXV i XXVI Zjazdu KPZR.

7. Międzynarodowy ruch komunistyczny i robotniczy — podstawowa rewolucyjna siła współczesności.

2 — — 2

Rewolucyjne siły we współczesnym świecie. Ogólnoświatowy charakter ruchu komunistycznego. Awangardowa rola światowego systemu socjalistycznego. Walka komunistów o pokój i jedność międzynarodowego ruchu komunistycznego i robotniczego. Aktualne problemy strategii i taktyki międzynarodowego ruchu komunistycznego i robotniczego.

Rola KPZR w światowym procesie rewolucyjnym.

Ćwiczenie: PZPR ważnym ogniwem w międzynarodowym ruchu robotniczym i komunistycznym.

— 2 — 2

1. Miejsce PZPR w międzynarodowym ruchu robotniczym i komunistycznym.
2. Działalność PZPR na rzecz umocnienia i jedności międzynarodowego ruchu komunistycznego i robotniczego.
3. Wkład PZPR w rozwój myśli marksistowskiej i praktyki działania partii komunistycznych.

Literatura:

- *Aktualne artykuły prasowe i wystąpienia przywódców PZPR.*
- *Konferencja partii komunistycznych i robotniczych Europy. Berlin 29—30 czerwca 1976 Warszawa 1976.*
- *Międzynarodowa narada partii komunistycznych i robotniczych. Moskwa 1969 Warszawa 1969.*
- *VII, VIII i IX Zjazd PZPR. Podstawowe materiały i dokumenty.*
- *Teoria naukowego komunizmu Warszawa 1979.*

8. Antykomunizm jako wspólna platforma imperialistycznej burżuazji i jej sojuszników klasowych.

2 — — 2

Ideologiczne i polityczne założenia współczesnych doktryn burżuazyjnych. Funkcje współczesnego antykomunizmu. Podstawowe formy i metody działalności antykomunistycznej. Klasyfikacja współczesnego antykomunizmu. Współczesne antykomunistyczne doktryny lewackie. Aktualne problemy aktywizacji antykomunizmu w sferze ideologicznej. Aktywizacja sił antysocjalistycznych w Polsce, kierunki przeciwdziałania ich dążeniom.

Literatura do wybranych zagadnień naukowego komunizmu:

- A. Dobieszewski *Zarys leninowskiej nauki o partii Warszawa 1979.*

- F. Engels *Zasady komunizmu* w: *Dzieła* t. 8, Warszawa 1962.
- L. Gilejko *Leninowska koncepcja demokracji socjalistycznej* Warszawa 1970.
- J. P. Iliński *Organizacja polityczna społeczeństwa socjalistycznego* Warszawa 1980.
- *Konferencja partii komunistycznych i robotniczych Europy. Berlin 29—30 czerwca 1976* Warszawa 1976.
- W. Lakus, P. Sommerfeld *Partie komunistyczne Zachodu w walce o wyjście z kryzysu* w: „*Nowe Drogi*” nr 3/1978.
- W. I. Lenin *O dyktaturze proletariatu* w: *Dzieła* t. 30, Warszawa 1957.
- W. I. Lenin *Państwo a rewolucja* w: *Dzieła wybrane* t. 2. Warszawa 1978.
- W. I. Lenin *Co robić* w: *Dzieła* t. 5, Warszawa 1957 lub *Dzieła wybrane* t. 1, Warszawa 1978.
- A. Łopatka *Kierownicza rola partii komunistycznej w stosunku do państwa socjalistycznego* Warszawa 1976.
- A. Łopatka *Organizacja polityczna społeczeństwa socjalistycznego w Polsce* Warszawa 1977.
- K. Marks, F. Engels *Manifest komunistyczny* Warszawa 1969, s. 62—84.
- K. Marks *Krytyka programu gotajskiego* w: *Dzieła* t. 19, Warszawa 1962.
- *Polityka społeczna w programach działalności partii komunistycznych krajów socjalistycznych*. Praca zbiorowa pod red. A. Koseskiego, Warszawa 1978.
- *Problemy obywatelskiego, patriotycznego i internacjonalistycznego wychowania społeczeństwa* pod red. B. Ratusia, Warszawa 1978.
- *Teoria naukowego komunizmu*. Praca zbiorowa pod red. J. Muszyńskiego, Warszawa 1979.
- *Wiedza o partii*, Wyd. MON, Warszawa 1977.
- *Współczesne doktryny antykomunistyczne na Zachodzie*.
- VII, VIII, IX Zjazd PZPR. *Podstawowe dokumenty i materiały*.

- XXV Zjazd KPZR. Podstawowe dokumenty Warszawa 1976.
- XXVI Zjazd KPZR. Podstawowe dokumenty i materiały Warszawa 1981.
- M. Żmigrodzki *Istota i rozwój form demokracji socjalistycznej* Warszawa 1974.
- VI Plenum KC PZPR Warszawa 1980.
- J. Wiatr *Przyczynek do zagadnienia rozwoju społecznego w formacji socjalistycznej* Warszawa 1979.
- Aktualne artykuły publicystyczne i prasowe (zaleca wykładowca).

	R a z e m:	16	4	4	24
	O g ó ł e m:	DZIAŁ I 88	16	18	122

DZIAŁ II.

HISTORIA

	Ćwicz.			Razem
	Wykł.	Semin.		
1. Najwcześniejsze dzieje ludzkości. Osiągnięcia cywilizacji ludów Starożytnego Wschodu.	2	—	—	2
Źródła poznania dziejów ludów Starożytnego Wschodu. Wykopaliska archeologiczne i ich rola w poznaniu ustroju społecznego i kultury materialnej. Rozkład wspólnoty rodowej i powstanie państw. Państwa starożytne nad Eufratem i Tygrysem. Rozwój państwa egipskiego. Indie i Chiny. Osiągnięcia gospodarcze i kulturalne ludów Starożytnego Wschodu.				
2. Starożytna Grecja.	2	—	—	2
Wczesny okres dziejów Grecji, państwa-miasta w basenie Morza Śródziemnego. Powstanie państwa spartańskiego; ustrój społeczno-ekonomiczny, wychowanie i tryb życia Spartan. Ustrój i gospodarka Aten. Funkcjonowanie i charakter demokracji ateńskiej. Kultura Grecji w VI—IV w. p.n.e. Kultura hellenistyczna, jej główne ośrodki i osiągnięcia.				
Seminarium: Demokracja ateńska, jej funkcjonowanie i charakter.	—	—	2	2
1. Ustrój polityczny Aten i charakter demokracji ateńskiej.				

2. Charakter klasowy reform Drakona, Solona i Klistenesa.

Literatura:

- K. Marks i F. Engels *Dzieła wybrane* t. II, Warszawa 1949. *Pochodzenie rodziny, własności prywatnej i państwa*, s. 175—180, 282—310.
- J. Wolski *Historia powszechna. Starożytność* Warszawa 1965, s. 136—144.

3. **Rzym w epoce Republiki i Cesarstwa.**

2 — — 2

Najstarsze dzieje Italii i Rzymu. Powstanie Republiki i jej ustrój społeczno-polityczny. Utrwalenie panowania Republiki na Półwyspie Apenińskim. Podbój świata śródziemnomorskiego przez Rzym. Kryzys i upadek Republiki. Rzym w okresie Cesarstwa. Charakterystyka stosunków społecznych i politycznych w okresie Cesarstwa. Rola chrześcijaństwa. Armia w okresie Cesarstwa. Kryzys ustroju niewolniczego. Kultura starożytnego Rzymu.

Seminarium: Przyczyny upadku Imperium Rzymskiego.

— — 2 2

1. Przyczyny słabości armii rzymskiej w schyłkowym okresie Cesarstwa.
2. Procesy feudalizacyjne i napór ludów germańskich.
3. Upadek Imperium Rzymskiego i jego następstwa polityczne.

Literatura:

- J. Wolski *Historia powszechna. Starożytność* cyt. wyd., s. 348—381.

4. **Ukształtowanie się średniowiecznej Europy. Powstanie państwa polskiego.**

2 — — 2

Plemiona germańskie na terenie zachodniego państwa rzymskiego — powstanie nowych państw. Państwa Europy Zachodniej w VIII—XI wieku. Karol Wielki i jego cesarstwo. Geneza feudalizmu. Przeobrażenia gospodarczo-społeczne w Europie w XI—XIII wieku. Tworzenie się na

zachodzie Europy monarchii stanowych. Słowianie we wczesnym średniowieczu — początki państw. Ziemie polskie w starożytności. Najstarsza faza okresu wczesnośredniowiecznego (VI—VIII w.), podstawy wykształcenia się narodu, społeczeństwa feudalnego i państwa. Chrzest Polski. Polska w okresie feudalnym (IX w. — 1138 r.).

5. Państwo polskie w walce o niezależność od cesarstwa. Walka pierwszych Piastów w obronie granic i o umocnienie państwa polskiego.

2 — — 2

Ogólna charakterystyka położenia i znaczenia Polski w Europie, na tle ogólnej sytuacji politycznej w Europie Środkowej i Wschodniej w X—XII w. Stosunki polsko-niemieckie w II połowie X wieku.

Konsolidacja aparatu państwowego Polski w II połowie X wieku. Zjazd gnieźnieński (1000 r.) wyrazem siły i znaczenia Polski. Najazdy niemieckie na Polskę (1002—1018). Koronacje Bolesława Chrobrego (1025) i Mieszka II — ich wewnętrzne i międzynarodowe znaczenie. Polska wobec walki cesarstwa z papieżem. Obrona niepodległości Polski przed agresją cesarstwa za panowania Bolesława Krzywoustego. Wojsko i sztuka wojenna Polski w okresie feudalnym.

6. Rozdrobnienie feudalne w Polsce — jego polityczne i gospodarcze następstwa.

2 — — 2

Ekonomiczno-społeczne przesłanki rozdrobnienia feudalnego. Testament Bolesława Krzywoustego. Rozbicie dzielnicowe i walka o dzielnicę senioralną. Wzrost zagrożenia zewnętrznego. Ekspansja marchii niemieckich. Sprrowadzenie Krzyżaków i jego następstwa. Najazdy tatarskie. Ingerencja cesarstwa w walki wewnętrzne w Polsce. Straty terytorialne. Osłabienie władzy zwierzchniej i administracji terenowej. Gospodarka w Polsce w okresie rozbicia dzielnicowego.

7. **Odbudowa zjednoczonego Królestwa Polskiego.**

2 — — 2

Przejawy i czynniki wzrostu dążeń zjednoczeniowych i kształtowanie się ekonomicznych podstaw jedności państwa. Postawa poszczególnych warstw społecznych wobec spraw zjednoczenia. Wzrost zagrożenia zewnętrznego ziem polskich w II połowie XIII wieku. Walka o tron Polski. Koronacja Władysława Łokietka. Zmiany społeczno-gospodarcze w miastach i na wsi. Mecenasi, twórcy i odbiorcy kultury w Królestwie Polskim.

8. **Rozkwit Polski u schyłku średniowiecza. Polska za czasów Kazimierza Wielkiego, Władysława Jagiełły i Kazimierza Jagiellończyka.**

2 — — 2

Rozwój gospodarczy kraju oraz oświaty i kultury za panowania Kazimierza Wielkiego. Polityka wewnętrzna i zagraniczna Kazimierza Wielkiego. Sojusz polsko-węgierski. Polska za pierwszych Jagiellonów. Unia polsko-litewska, jej historyczne znaczenie. Zmiana układu sił w Europie Środkowej. Obrona państwowości — wojna z Zakonem Krzyżackim. Walki koalicji polsko-węgierskiej przeciwko Turkom. Wojna trzynastoletnia i postanowienia pokoju toruńskiego (1466 r.). Dynastyczna polityka Jagiellonów. Przywileje królewskie. Początki folwarku szlacheckiego. Społeczeństwo stanowe. Konflikty wewnątrz stanów.

Ćwiczenie: Przyczyny i przebieg wojny polsko-krzyżackiej w latach 1409—1411. Historyczne znaczenie bitwy pod Grunwaldem.

— 4 — 4

1. Państwo krzyżackie — jego organizacja, gospodarka, polityka zagraniczna i wewnętrzna.
2. Stosunki Polski z Zakonem Krzyżackim.
3. Przyczyny wybuchu wojny polsko-krzyżackiej.

4. Przygotowanie i przebieg wojny z Zakonem Krzyżackim. Przebieg bitwy pod Grunwaldem i jej historyczne znaczenie.
5. „Grunwald” — źródłem wychowania patriotycznego i internacjonalistycznego.

Literatura:

- M. Biskup *Z badań nad Wielką Wojną z Zakonem Krzyżackim* w: „Kwartalnik Historyczny”, Warszawa 1959, t. LXVI, z. 3.
- S. Kuczyński *Wielka Wojna z Zakonem Krzyżackim w latach 1409—1411*, wyd. III, Warszawa 1965.
- L. Ratajczak *Historia wojskowości* Warszawa 1975, s. 81—84.
- *Z dziejów oręża polskiego i walk o postęp społeczny* Warszawa 1979, s. 21—25.

9. Ruch husycki. Polska wobec ruchu husyckiego.

2 — — 2

Sytuacja społeczno-gospodarcza Czech w XIV wieku. Konflikty społeczne, narodowe i religijne w Czechach. Jan Hus i jego ideologia społeczno-religijna. Ludowy i narodowy charakter ruchu husyckiego. Klęska taborytów i jej następstwa dla Czech. Ruch husycki jako kryzys ustroju feudalnego. Taboryci czescy w Polsce. Próba powstania husyckiego w Polsce i jej załamanie przez możnowładztwo. Skutki i znaczenie rewolucji husyckiej.

10. Oświata, nauka i kultura w Polsce w XIV—XV wieku.

2 — — 2

Sytuacja społeczno-gospodarcza w Polsce. Rozwój oświaty. Szkoły parafialne. Odnowienie Uniwersytetu Krakowskiego. Dwór królewski ośrodkiem kultury. Mecenat królewski, kościoła i możnych. Miasta a rozwój kultury. Przemiany w dziedzinie obyczajów. Rozwój piśmiennictwa. Literatura łacińska i polska. Biblioteki i drukarnie. Nauka polska na forum między-

narodowym. Sztuka gotycka, budownictwo, architektura, rzeźba i malarstwo.

11. Humanizm i Odrodzenie. Wielkie odkrycia geograficzne.

2 — — 2

Przemiany światopoglądowe i inne warunki ujawniające szerzenie się nowych idei u schyłku średniowiecza. Ogólne tło rozwoju kultury włoskiej w XV—XVI wieku. Pojęcie humanizmu. Humanizm włoski i europejski. Przełom światopoglądowy. Włoska i europejska sztuka i literatura epoki Odrodzenia. Odkrycie Ameryki i dalsze podróże Kolumba. Inne wielkie odkrycia geograficzne i ich znaczenie.

12. Kształtowanie się demokracji szlacheckiej w Polsce.

2 — — 2

Ukształtowanie się stanu szlacheckiego w Polsce. Immunitety i wzrost znaczenia szlachty, ograniczenie władzy królewskiej. Ukształtowanie się stanowej reprezentacji szlacheckiej (sejmiki, izba poselska w sejmie walnym). Powstanie Rzeczypospolitej szlacheckiej. Walka szlachty przeciwko magnaterii o władzę. Uchwały sejmu piotrkowskiego (1504 r.). Konstytucja „Nihil novi”.

13. Reformacja i kontrreformacja w Europie. Upadek państwa Zakonu Krzyżackiego.

2 — — 2

Ekonomiczne, polityczne i ideologiczne przyczyny reformacji. Kościół katolicki a ruchy humanistyczne w krajach Europy Zachodniej. Marcin Luter i przebieg reformacji w Niemczech. Przyczyny i skutki wojny chłopskiej (Tomasz Münzer). Kalwin. Reformacja w Anglii, Francji i krajach skandynawskich. Kontrofensywa kościoła katolickiego przeciw reformacji. Sobór trydencki. Wojna trzynastoletnia z Zakonem. Pokój toruński. Ostatnie wojny z Zakonem. Sekularyzacja Prus i Inflant.

14. **Rozwój państwowości i kultury w Polsce w XV i XVI wieku.** 2 — — 2

Charakterystyka przemian społeczno-politycznych w Europie w XVI wieku. „Złoty wiek” w Polsce. Polska wobec wielkich problemów społeczno-politycznych Europy. Polityka zagraniczna Polski, kształtowanie się granic państwa. Walka o władzę — elekcje i rokosze. Rozwój gospodarki folwarczno-pańszczyźnianej. Społeczeństwo polskie — struktura klasowa, mobilność i kultura materialna.

Seminarium: Renesans w Polsce. — — 2 2

1. Rozkwit kultury i nauki epoki Odrodzenia w pierwszej połowie XVI wieku. Antyfeudalne i laickie treści kultury i ideologii Odrodzenia.
2. Rozwój szkolnictwa, nauki (Rej, Kochanowski, Kopernik, Modrzewski) i sztuki.

Literatura:

- J. Krzyżanowski *Historia literatury polskiej* Warszawa 1974.
- *Polska w epoce Odrodzenia. Państwo, społeczeństwo, kultura* Warszawa 1970.
- A. Wyczański *Polska w Europie XVI stulecia* Warszawa 1973.

15. **Kształtowanie się oligarchii magnackiej. Początki regresu społecznego i gospodarczego Rzeczypospolitej. Najazd szwedzki na Polskę.** 4 — — 4

Kryzys instytucji ustrojowych demokracji szlacheckiej. Wzrost wpływu magnaterii na władzę państwową, osłabienie władzy królewskiej. Latyfundia magnackie jako samoistne organizmy ekonomiczno-polityczne. Biedota szlachecka i jej wykorzystanie przez magnaterię. Zubożenie chłopów, ograniczenie możliwości rozwoju rzemiosła i handlu w miastach. Zahamowanie swobodnego dopływu ludności do miast. Początki regresu społecznego i go-

spodarczego. Przyczyny, przebieg i zaborczy charakter wojen z Rosją za Stefana Batorego i Zygmunta III. Wojny polsko-szwedzkie. Postawa magnaterii i mas ludowych w walce z najazdem szwedzkim. Wojny polsko-tureckie. Kozacy-geneza powstań ludowych. Wpływ powstania Chmielnickiego na wzrost walki klasowej na ziemiach rdzennie polskich.

Seminarium: Najazd szwedzki na Polskę w 1655 r. Ogólnonarodowe powstanie przeciw najeźdźcy.

— — 2 2

1. Przyczyny najazdu szwedzkiego na Polskę. Postawa magnaterii i szlachty wobec najazdu.
2. Rola mas ludowych w walce z najazdem szwedzkim. Taktyka wojny ogólnonarodowej.
3. Skutki najazdu szwedzkiego i postanowienia pokoju oliwskiego w 1660 r.

Literatura:

- A. Kersten *Stefan Czarniecki 1599—1665* Warszawa 1963.
- J. Topolski *Dzieje Polski* Warszawa 1975, s. 318—353.
- *Z dziejów oręża polskiego i walk o postęp społeczny* Warszawa 1979, s. 29—34.

16. **Polska i jej sąsiedzi w pierwszej połowie XVIII w.**

4 — — 4

Upadek międzynarodowego znaczenia Polski na przełomie XVII/XVIII wieku. Polityka Rosji i Prus wobec Rzeczypospolitej. Wpływ polityki Rzymu na polską politykę zagraniczną. Słabość władzy królewskiej i dezorganizacja centralnego aparatu władzy. Rywalizacja francusko-habsburska o wpływy w Polsce. Wznowienie wojen polsko-szwedzkich. Nieudane próby wzmocnienia władzy królewskiej. Wzrost roli katolickiej hierarchii kościelnej. Słabość polityczna i militarna, bierne stanowisko Polski w konfliktach mię-

dzynarodowych. Ingerencja państw ościennych w wewnętrzne sprawy państwa. Wpływy Rosji, agresywne tendencje Prus. Polska jako źródło dochodów i narzędzie w planach polityki saskiej. Pierwsze próby reformy ustrojowej państwa w połowie XVIII wieku.

Seminarium: Kryzys państwa polskiego w II połowie XVII i XVIII wieku. Pierwsze programy reform i ich efekty.

— — 2 2

1. Przyczyny i przejawy kryzysu Rzeczypospolitej.
2. Myśl reformatorska w Polsce w II połowie XVIII w.

Literatura:

- E. Roztworowski *Ostatni król Rzeczypospolitej. Geneza i upadek Konstytucji 3 Maja* Warszawa 1966.
- W. Smoleński *Przewrót umysłowy w Polsce w XVIII w.* Warszawa 1949.
- *Polska w epoce Oświecenia. Państwo, społeczeństwo, kultura* Warszawa 1971.
- *Zarys historii Polski* pod red. I. Tazbira, Warszawa 1979.

17. **Oświecenie w Europie i w Polsce.**

2 — — 2

Oświecenie w Europie Zachodniej i jej główni przedstawiciele. Związek polskiego Oświecenia z zachodnioeuropejskim, początki odrodzenia umysłowego i kulturalnego w Polsce. Racjonalizm. Zerwanie z sarmatyzmem. Ideologia i treść polityczna polskiego Oświecenia. Poglądy H. Kołłątaja i St. Staszica. Nauka i kultura Oświecenia oraz jej przedstawiciele. Mecenat króla Stanisława Poniatowskiego, Komisji Edukacji Narodowej. Szkoła Rycerska. Kultura materialna.

Seminarium: Działalność Komisji Edukacji Narodowej i Szkoły Rycerskiej.

— — 2 2

1. Atmosfera Oświecenia a problem wychowania nowego człowieka w osiemnastowiecznej rzeczywistości polskiej.

2. Wychowanie patriotyczne w programie działania Komisji Edukacji Narodowej.
3. Powstanie i działalność Szkoły Rycerskiej.

Literatura:

- M. Bartnicka *Wychowanie patriotyczne w Szkołach Komisji Edukacji Narodowej* Warszawa 1973.
- K. Mrozowska *Szkoła Rycerska Stanisława Augusta Poniatowskiego (1764—1794)* Wrocław 1961.
- *Nowożytna myśl naukowa w szkołach Komisji Edukacji Narodowej* pod red. J. Staszewicz-Jasinkowskiej Wrocław 1973.

18. Rozbiory i upadek niepodległości Polski.

2 — — 2

Pierwsze próby reform w połowie XVIII wieku. Konfederacja barska i jej program społeczno-polityczny. Pierwszy rozbiór Polski — postanowienia traktatu rozbiorowego. Rola Prus jako inicjatora rozbiorów Polski. Sejm Czteroletni i Konstytucja 3 Maja. Antynarodowa polityka reakcyjnej części magnaterii. Konfederacja targowicka i interwencja rosyjska w 1792 roku. Drugi rozbiór Polski i sejm grodzieński. Powstanie Kościuszkowskie. Trzeci rozbiór i likwidacja państwa polskiego. Przyczyny upadku Rzeczypospolitej. Międzynarodowe znaczenie rozbiorów Polski.

Seminarium: Powstanie Kościuszkowskie.

— — 2 2

1. Sytuacja społeczno-polityczna i ekonomiczna kraju po II rozbiorze. Przygotowanie, wybuch i walka o kierunek polityczny powstania.
2. Dwa nurty społeczno-polityczne w powstaniu. Sprawa chłopska. Wojskowy przebieg powstania.
3. Przyczyny upadku powstania i jego znaczenie w historii polskich walk narodowowyzwoleńczych. Trzeci rozbiór i likwidacja państwa polskiego.

Literatura:

- J. Kowceki *Uniwersał połaniecki i sprawa jego realizacji* Warszawa 1955.
- B. Leśniadorski *Polscy Jakobini* Warszawa 1960.

19. **Wojna o niepodległość Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej (1775—1782), jej antykolonialny i antyfeudalny charakter.**

2 — — 2

Kolonie państw europejskich w Ameryce Północnej na początku XVIII wieku. Geneza niewolnictwa w Ameryce. Polityka Anglii w koloniach amerykańskich. Przyczyny wybuchu i przebieg wojny wyzwolenczej. Jerzy Waszyngton. Treść i znaczenie „Deklaracji Niepodległości”. Udział Polaków w wojnie o niepodległość Stanów Zjednoczonych. Konstytucja Stanów Zjednoczonych. Międzynarodowe znaczenie powstania Stanów Zjednoczonych.

20. **Wielka Rewolucja Francuska i wojny napoleońskie oraz ich wpływ na zmiany społeczno-gospodarcze w Europie i Polsce (1789—1815).**

4 — — 4

Kryzys feudalizmu i absolutystycznego ustroju we Francji. Przekształcenie Stanów Generalnych w Zgromadzenie Narodowe. „Deklaracja praw człowieka i obywatela”. Trzy etapy rewolucji i układ sił politycznych. Dyktatura jakobińska. Lud i armia w obronie rewolucyjnej Francji. Upadek dyktatury jakobinów. Charakter i znaczenie rewolucji francuskiej. Dyktatoriat i jego klasowy charakter. Zamach stanu 18 brumaire’a. Konsulat we Francji. Cesarstwo Napoleona. Wójny napoleońskie. Legiony polskie we Włoszech. Udział legionów w walkach republiki francuskiej. Geneza, powstanie i upadek Księstwa Warszawskiego. Klęska Napoleona w wojnie z Rosją i przegrana bitwa pod Lipskiem. Kongres wiedeński i sprawa polska. „Święte Przymierze”. Carat jako żandarm Europy.

21. **Walka sił rewolucyjnych i narodowyzwoleńczych przeciw reakcji (1815—1848).** 2 — — 2

Układ sił politycznych w Europie po Kongresie wiedeńskim. Panowanie reakcji w krajach zachodnioeuropejskich. Wzrost ruchów antyfeudalnych i narodowyzwoleńczych w państwach „Świętego Przymierza”. Działalność tajnych organizacji politycznych w Europie. Ruchy rewolucyjne w latach 1830—1832, ich geneza i następstwa. Monarchia burżuazyjna we Francji w latach 1830—1848. Dojrzewanie rewolucji w Europie.

22. **Ziemie polskie w latach 1815—1848. Ruchy narodowo-powstańcze w latach 1815—1848 (Powstanie Listopadowe. Rewolucja krakowska, „Wiosna Ludów” w zaborze pruskim i austriackim).** 4 — — 4

Sprawa polska na Kongresie wiedeńskim. Utworzenie Królestwa Polskiego i Wolnego Miasta Krakowa. Konstytucja Królestwa Polskiego — charakterystyka i ocena. Stosunki społeczno-polityczne i gospodarcze w poszczególnych zaborach. Polityka zaborców wobec społeczeństwa polskiego. Kształtowanie się opozycji legalnej i tajnych ruchów spiskowych. Program ruchu spiskowego. Przygotowanie, wybuch i przebieg powstania listopadowego. Ziemie polskie po upadku powstania listopadowego. Stosunki polityczne, gospodarcze i społeczne. Wielka Emigracja. Kształtowanie się polskiej myśli demokratycznej w kraju. Przygotowania Towarzystwa Demokratycznego do ogólnonarodowego powstania w kraju. Rewolucja krakowska. „Wiosna Ludów” i jej osiągnięcia.

Seminarium. Powstanie listopadowe. — — 2 2

1. Przyczyny wybuchu i przebieg powstania.
2. Struktura ugrupowań politycznych, założenia programowe i ich stosunek do powstania.

3. Upadek powstania. Ziemie polskie po powstaniu listopadowym.

Literatura:

— W. Bartnowski *Walka o cele powstania listopadowego* Łódź 1960.

— Z. Gołba *Rozwój władz Królestwa Polskiego w okresie powstania listopadowego* Warszawa 1971.

— H. Jabłoński *Międzynarodowe znaczenie polskich walk narodowyzwoleńczych w XVIII i XIX w.* Warszawa 1966.

— *Zarys historii Polski* pod red. I. Tazbira, Warszawa 1979.

23. **Rozwój przemysłu i kapitalizmu w Europie.**

2 — — 2

Rozwój nauk przyrodniczych i techniki. Rewolucja przemysłowa w Europie Zachodniej. Przewrót w komunikacji. Wystąpienia rewolucyjne robotników we Francji. Powstania w Lyonie. Ruch czartystowski w Anglii. Wzrost liczebny klasy robotniczej. Sytuacja materialna i warunki życia klasy robotniczej. Nierównomierny rozwój przemysłu i kapitalizmu w poszczególnych krajach Europy.

24. **Powstanie socjalizmu naukowego. Działalność K. Marksa i F. Engelsa.**

2 — — 2

Sytuacja gospodarczo-społeczna w Europie po Kongresie wiedeńskim. Wzrost sprzeczności społecznych na początku XIX wieku. Socjalizm utopijny — jego główni przedstawiciele. Powstanie pierwszych organizacji robotniczych w Anglii, Francji i Niemczech. Droga K. Marksa i F. Engelsa do naukowego komunizmu. Opracowanie przez K. Marksa i F. Engelsa rewolucyjnej teorii dla klasy robotniczej. Związek Komunistów. Manifest komunistyczny. Pojęcie strategii i taktyki w działalności międzynarodowego ruchu robotniczego.

25. „Wiosna Ludów” w Europie. 2 — — 2

Układ sił politycznych w Europie po Kongresie wiedeńskim. Wzrost ruchu antyfeudalnego i narodowowyzwoleńczego w Europie. Charakter rewolucji lutowej we Francji i taktyka burżuazji wobec klasy robotniczej. Wybuch rewolucji w Niemczech, Włoszech i Austrii. Wzrost bezrobocia i nędzy. Emigracja do Ameryki. „Wiosna Ludów” na ziemiach polskich.

26. Powstanie Styczniowe. Sytuacja w zaborze rosyjskim po Powstaniu Styczniowym. 2 — — 2

Charakterystyka przemian społeczno-gospodarczych na ziemiach polskich na początku II połowy XIX wieku. Kryzys caratu i sytuacja międzynarodowa po wojnie krymskiej. Sytuacja rewolucyjna w Rosji, kontakty polskiego ruchu spiskowego z demokracją rosyjską. Aktywizacja społeczeństwa polskiego w zaborze rosyjskim. Kształtowanie się obozów społeczno-politycznych („biali”, „czerwoni”) oraz ich stosunek do planów powstańczych. Przygotowanie i wybuch powstania styczniowego. Przebieg działań i upadek powstania. Rządy i narody Europy wobec powstania styczniowego. Reforma uwłaszczenia caratu. Działalność caratu w kierunku likwidacji odrębności Królestwa Polskiego. Rusyfikacja ziem polskich.

Ćwiczenie: Powstanie Styczniowe. — 2 — 2

1. Walka stronnictw o kierownictwo w powstaniu. Rola dyktatury Romualda Traugutta — reformy społeczne, wojskowe i polityka zagraniczna.
2. Sprawa chłopska w powstaniu styczniowym.
3. Ocena oraz następstwa powstania styczniowego.

Literatura:

- H. Jabłoński *Międzynarodowe znaczenie polskich walk narodowowyzwoleńczych XVIII i XIX wieku* Warszawa 1966.

— S. Kieniewicz *Historia Polski 1795—1918*
Warszawa 1970.

— T. Łepkowski *Polska — narodziny nowoczesnego narodu* Warszawa 1967.

27. **Położenie klasy robotniczej w rozwiniętych państwach Europy Zachodniej i ruch robotniczy w okresie I Międzynarodówki.** 2 — — 2
Warunki socjalno-bytowe klasy robotniczej. Walka klasy robotniczej o poprawę swojego trudnego położenia. Sytuacja w międzynarodowym ruchu robotniczym przed powstaniem I Międzynarodówki. Ekonomiczne i polityczne przesłanki utworzenia I Międzynarodówki. Powstanie Międzynarodowego Stowarzyszenia Robotników (28.09.1864 r.). Manifest Inauguracyjny i statut I Międzynarodówki. Walka K. Marksa i F. Engelsa o zwycięstwo marksizmu w międzynarodowym ruchu robotniczym. Ewolucja programu I Międzynarodówki. Znaczenie I Międzynarodówki.
28. **Wojna francusko-niemiecka (1870—1871), jej wpływ na upadek cesarstwa francuskiego i utworzenie cesarstwa niemieckiego. Komuna Paryska.** 2 — — 2
Przyczyny i charakter wojny francusko-pruskiej. Klęski militarne Francji i upadek cesarstwa. Kapitulacja Francji i jej następstwa. Powstanie cesarstwa niemieckiego pod przewodnictwem Prus. Sytuacja w Paryżu na początku 1871 roku. Komuna Paryska i jej klasowy charakter. Komuna Paryska jako nowy typ władzy proletariatu i mas plebejskich. Udział Polaków w obronie Komuny Paryskiej. Polityczne, społeczne i wojskowe dokonania Komuny. Klasycy marksizmu-leninizmu o Komunie Paryskiej.
29. **Rozwój kapitalizmu wolnokonkurencyjnego — przejście w fazę imperializmu. Pierwsze wojny epoki imperializmu na przełomie XIX i XX w.** 2 — — 2
Kształtowanie się imperializmu. Podstawowe cechy imperializmu. Walka o po-

dział świata. Miejsce Afryki, Bliskiego, Środkowego i Dalekiego Wschodu oraz Azji Południowo-Wschodniej w polityce kolonialnej. Opór ludów kolonialnych i zależnych. Wojna japońsko-chińska (1894—1895). Wojna burska. Podbój Kuby i Filipin przez Stany Zjednoczone (1898 r.). Wojna rosyjsko-japońska. Wojny lokalne poprzedzające wybuch I wojny światowej.

30. **Polityka zaborców wobec społeczeństwa polskiego w drugiej połowie XIX i na początku XX wieku.**

2 — — 2

Liczebność i rozmieszczenie ludności polskiej na przełomie XIX i XX wieku. Ruchy migracyjne. Królestwo Polskie — reforma uwłaszczeniowa, jej wpływ na rozwój stosunków kapitalistycznych w mieście i na wsi. Cele polityczne rządu carskiego. Zacołanie gospodarcze Galicji. Wpływ uwłaszczenia na położenie chłopstwa. Stosunki społeczno-ekonomiczne w zaborze pruskim w II połowie XIX wieku. Polityka Bismarcka wobec sprawy polskiej — klasowy aspekt tej polityki. Polityka „Kulturkampf”. Powołanie i działalność Komisji Kolonizacyjnej i Towarzystwa Krzewienia Niemczyzny na Wschodzie „Hakata”. Walka narodu polskiego przeciwko germanizacji. Działalność organizacji oraz towarzystw politycznych, ekonomicznych i oświatowych. Zaborcy wobec społeczeństwa polskiego na początku XX wieku.

Seminarium: Rola kultury polskiej w walce z polityką zaborców w kierunku wynarodowienia. Wzrost poczucia świadomości narodowej Polaków w II połowie XIX wieku.

— — 2 2

1. Pozytywizm w Europie i w Polsce. Ideologia i wartości kultury pozytywizmu.
2. Rola kultury polskiej w walce z polityką zaborców w kierunku wynarodowienia.

3. Polityczna i społeczno-gospodarcza działalność Polaków w walce z rusyfikacją i germanizacją.

Literatura:

- I. Chlebowczyk *Procesy narodotwórcze w Europie Wschodniej i Środkowej w dobie kapitalizmu (od schyłku XIX w. do początku XX w.)* Warszawa — Kraków 1975.
- S. Kieniewicz *Historia Polski 1795—1918* Warszawa 1976.
- L. Trzeciakowski *Pod pruskim zaborem 1850—1918* Warszawa 1973.
- J. Topolski *Dzieje Polski* cyt. wyd., s. 560—567.
- H. Zieliński *Historia Polski 1864—1939* Warszawa 1971, s. 40—42.

31. **Powstanie i rozwój ruchu robotniczego na ziemiach polskich, charakterystyka partii politycznych.**

2 — — 2

Charakterystyka żywiołowego ruchu robotniczego na ziemiach polskich. Działalność Ludwika Waryńskiego. Ożywienie ruchu robotniczego w Galicji. Program Galicyjskiej Partii Robotniczej. Współpraca socjalistów polskich i ukraińskich. Propaganda socjalizmu. Rozwój ruchu robotniczego w zaborze pruskim. Działalność ośrodków socjalistycznych na emigracji. Powstanie i założenia programowe Socjalno-Rewolucyjnej Partii Proletariat (1882 rok) — kontakty z rosyjskim ruchem rewolucyjnym. Formowanie się masowego ruchu robotniczego na ziemiach polskich. II Proletariat. Rozłam w polskim ruchu robotniczym — platforma ideowopolityczna nurtu rewolucyjnego i reformistycznego. Początki ruchu ludowego. Charakterystyka partii politycznych.

32. **Rewolucja 1905—1907. SDKPiL i PPS w czasie rewolucji 1905 r. na ziemiach polskich. Ziemie polskie w przededniu I wojny światowej.**

2 — — 2

Narastanie sytuacji rewolucyjnej, przyczyny wybuchu rewolucji. Ożywienie działalności partii robotniczych. Przebieg rewolucji — jej burżuazyjno-demokratyczny i narodowowyzwoleńczy charakter. Stosunek i postawa społeczeństwa polskiego wobec wydarzeń rewolucyjnych. SDKPiL i PPS w czasie rewolucji. Rozłam w PPS. Wpływ rewolucji (1905—1907) w Królestwie Polskim na pozostałe zabory. Lenińska ocena rewolucji i walk klasowych na ziemiach polskich. Partie polityczne i ich działalność w przededniu wybuchu I wojny światowej. Sytuacja w poszczególnych zaborach przed wybuchem I wojny światowej.

33. **Przyczyny, przebieg i skutki I wojny światowej. Sprawa polska w I wojnie światowej.**

Europa w przededniu I wojny światowej. Przygotowania wojenne. Przyczyny wybuchu wojny i plany wojenne stron. Wybuch wojny. Stanowisko międzynarodowego ruchu robotniczego wobec wojny. Przebieg i charakterystyka działań wojennych na zachodnioeuropejskim i wschodnim teatrze wojny. Klęska państw centralnych. Konferencja pokojowa i traktaty powojenne. Polityczne, społeczno-gospodarcze i wojskowe następstwa I wojny światowej. Niepodległościowe orientacje polityczne ugrupowań polskich podczas I wojny światowej. Koncepcje endecji i pilsudczyzny. Stanowisko SDKPiL i PPS-Lewicy. Stosunek państw biorących udział w wojnie do sprawy polskiej. Sytuacja Królestwa Kongresowego w okresie okupacji niemiecko-austriackiej. Ogłoszenie aktu 5 XI 1916 r. i jego postanowienia. Powstanie i działalność Tymczasowej Rady Stanu, Rady Regencyjnej oraz Komitetu Narodowego Polskiego w Paryżu. Znaczenie burżuazyjno-demokratycznej rewolucji lutowej w Rosji dla sprawy polskiej.

4 — — 4

34. **Wielka Socjalistyczna Rewolucja Październikowa i jej historyczne znaczenie. Udział Polaków w rewolucji i obronie Rosji Radzieckiej.**

4 — — 4

Rewolucja lutowa 1917 r. w Rosji. Obalenie caratu, powstanie dwuwładzy. Klasowy i polityczny charakter układu sił w Rosji po obaleniu caratu. „Tezy kwietniowe” Lenina — plan pokojowego rozwoju rewolucji. Zakończenie pokojowego etapu rewolucji i likwidacja stanu dwuwładzy. VI Zjazd SDPRR (26 VII — 3 VIII 1917 r.). Orientacja na powstanie zbrojne. Próba kontrrewolucyjnego przewrotu. Pucz Kornilowa. Przygotowanie powstania zbrojnego. Wybuch, przebieg i zwycięstwo rewolucji socjalistycznej. II Ogólnorosyjski Zjazd Delegatów Robotniczych i Żołnierskich (25—26 X 1917 r.). Dekret o pokoju i Dekret o ziemi. Historyczne znaczenie zwycięstwa władzy rad w Rosji. Udział Polaków w rewolucji i obronie Rosji Radzieckiej. Wpływ Rewolucji Październikowej na międzynarodowy ruch robotniczy i walkę narodowowyzwoleńczą.

Seminarium: Zewnętrzne i wewnętrzne czynniki odzyskania niepodległości przez Polskę. Decydujący wpływ Rewolucji Październikowej na odzyskanie niepodległości przez Polskę.

— — 2 2

1. Zewnętrzne i wewnętrzne czynniki odzyskania niepodległości przez Polskę.
2. Decydujący wpływ Rewolucji Październikowej na odzyskanie niepodległości przez Polskę.
  - a. Stanowisko Rad Delegatów Robotniczych i Żołnierskich w sprawie niepodległości Polski po zwycięstwie rewolucji lutowej.
  - b. Stanowisko Rosji Radzieckiej w rokowaniach brzeskich.
  - c. Podstawowe akty prawne dotyczące sprawy niepodległości Polski i ochrony jej dóbr kulturalnych.

- d. Wpływ wydarzeń rewolucyjnych w Rosji na załamanie się okupacji austro-niemieckiej na ziemiach polskich.

Literatura:

- A. Bierzanek *Państwo polskie w politycznych koncepcjach mocarstw zachodnich 1917—1919* Warszawa 1964.
— W. Bułatow *Lenin a sprawa polska w Rosji* w: *Z pola walki* nr 1/1970.

35. **Historyczne znaczenie powstania ZSRR. Zwycięstwo nad kontrrewolucją i interwencją zbrojną. Budownictwo socjalizmu w ZSRR.**

2 — — 2

Zadania partii po Rewolucji Październikowej. Walka o zawieszenie broni. Powstanie Armii Czerwonej (22.02.1918 r.). Pokój Brzeski. Początki budownictwa socjalistycznego. II Zjazd Rad (lipiec 1918 r.). Pierwsza konstytucja radziecka. Wojna domowa i obca interwencja. Polityka „komunizmu wojennego”. Utworzenie III Międzynarodówki. VIII Zjazd RKP(b). Zwycięstwo nad interwentami i białogwardziściami. Nowa polityka ekonomiczna (NEP). Pierwsze kroki państwa Rad na arenie międzynarodowej. Plan uprzemysłowienia kraju. Realizacja pięcioletnich planów gospodarczych. Konstytucja z 1924 i 1936 r. Zwycięstwo socjalizmu w ZSRR. Osiągnięcia budownictwa socjalistycznego do wybuchu II wojny światowej.

36. **Odbudowa niepodległego państwa polskiego i walka o jego kształt społeczno-polityczny w latach 1918—1926.**

2 — — 2

Geneza II Rzeczypospolitej. Odbudowa niepodległego państwa polskiego. Sytuacja wewnętrzna w Polsce w pierwszym okresie niepodległości. Walka o granice państwa. Polityka zagraniczna w latach 1918—1921. Kształtowanie się rządów parlamentarnych. Ruch robotniczy i chłopski —

utworzenie KPRP. Konstytucja z 1921 r. Sytuacja gospodarcza. Polityka wewnętrzna. Przewrót majowy.

37. **Geneza i istota faszyzmu w Europie. Zagrożenie pokoju przez Niemcy hitlerowskie.**

2 — — 2

Sytuacja społeczno-polityczna w Europie i świecie w okresie narastania ofensywy kapitału. Przyczyny wybuchu i przebieg „wielkiego kryzysu” w Europie i Stanach Zjednoczonych. Geneza i istota ruchu faszystowskiego w Niemczech i Włoszech. Próby rewizji ustaleń traktatu wersalskiego. Dojście Hitlera do władzy w Niemczech. Likwidacja swobód demokratycznych — terror w Niemczech. Militaryzacja Niemiec hitlerowskich i jej oddźwięk w polityce międzynarodowej. Opuszczenie przez Niemcy Konferencji Rozbrojeniowej i Ligi Narodów. Przekształcenie Niemiec w ognisko wojny w centrum Europy. VII Kongres III Międzynarodówki (o faszyzmie).

38. **Wojna domowa w Hiszpanii, jej międzynarodowe i klasowe znaczenie. Rola Brygad Międzynarodowych.**

2 — — 2

Sytuacja wewnętrzna i międzynarodowa Hiszpanii w przededniu wojny domowej. Wybuch i przebieg wojny domowej w latach 1936—1939. Geneza i udział Brygad Międzynarodowych w obronie republikańskiej Hiszpanii. Udział Niemiec i Włoch w wojnie. Udział Polaków w wojnie domowej w Hiszpanii. Państwa i narody świata wobec wydarzeń w Hiszpanii w latach 1936—1939. Wojna domowa w Hiszpanii przestrożą zagrożenia faszystowskiego dla państw europejskich.

39. **Przewrót majowy w Polsce. Polityka wewnętrzna i zagraniczna w latach 1926—1939.**

2 — — 2

Sytuacja wewnętrzna przed przewrotem majowym. Pozycja i rola J. Piłsudskiego

przed przewrotem majowym. Przewrót majowy — przebieg wydarzeń wojskowych i politycznych. Społeczno-polityczne aspekty przewrotu majowego. Partie polityczne wobec rządów pomajowych. Represje wobec lewicy rewolucyjnej i jej walka z rządami sanacji. Ruch robotniczy i ludowy w latach 1926—1939. Problem jednolitego frontu klasy robotniczej. Polityka zagraniczna Polski w latach 1930—1938. Stosunki polsko-radzieckie i polsko-niemieckie. Polska wobec wojny domowej w Hiszpanii i problemu czechosłowackiego. Wzrost zagrożenia Polski ze strony Niemiec.

40. **Polski ruch robotniczy i ludowy w latach 1918—1939. Program i walka o przemiany społeczno-polityczne.**

2 — — 2

Ruch robotniczy i ludowy w pierwszym okresie niepodległości. Zjednoczenie SDKPiL i PPS-Lewicy. Utworzenie KPRP oraz PPS z trzech zaborów. Programy partii robotniczych oraz chłopska wizja Polski Ludowej. Walka o zwycięstwo leninizmu w polskim ruchu robotniczym. Program i działalność polskiego ruchu robotniczego i ludowego o przemiany społeczno-polityczne. Przejście PPS, PSL-Wyzwolenie i Stronnictwa Chłopskiego do opozycji wobec rządu. Geneza Centrolewu. Zjednoczenie ruchu ludowego. Problemy jednolitego frontu klasy robotniczej: KPP, PPS i SL wobec wzrostu zagrożenia niepodległości Polski. Rozwiązanie KPP. Działalność komunistów po rozwiązaniu KPP. **Ćwiczenie:** Walka KPP o jednolity front klasy robotniczej i front ludowy oraz przeciwko narastającej groźbie faszyzmu i wojny. Rola „Dąbrowszczaków”.

— 2 — 2

1. Stanowisko KPP i PPS w walce o jednolity front klasy robotniczej.
2. KPP-owski program ludowego frontu walki z faszyzmem i wojną.
3. „Dąbrowszczacy” i ich rola.

Literatura:

- J. Leński *O antyfaszystowski front ludowy w Polsce 1934—1937* Warszawa 1956.
- J. Kowalski *Komunistyczna Partia Polski 1935—1938* Warszawa 1975.
- L. Ziąja *Komunistyczna Partia Polski — problemy rewolucji i państwa w: Armia, wychowanie, polityka (dwadzieścia lat WAP)* Warszawa 1971.

41. Społeczno-ekonomiczne i polityczne przyczyny wybuchu II wojny światowej.

2 — — 2

Układ sił społeczno-politycznych w Europie po zwycięstwie faszyzmu we Włoszech i Niemczech. Wystąpienie Niemiec z Ligi Narodów. Rozbudowa potencjału militarnego hitlerowskich Niemiec. Niemieckie żądania terytorialne. Polityka ustępstw wobec Niemiec. Oś Berlin—Rzym—Tokio. Pakt antykominternowski. Polityka ugody z Niemcami, prowadzona przez rządy Francji i Anglii. Układ Monachijski. Stosunek Polski do problemu czeskiego. Sojusze polityczne i wojskowe Polski. Storpedowanie wysiłków radzieckich w celu stworzenia systemu zbiorowego bezpieczeństwa. Stosunek rządu polskiego do ZSRR. Radziecko-niemiecki pakt o nieagresji. Problem korytarza i Wolnego Miasta Gdańska. Sytuacja gospodarcza Polski w latach 1935—1939. Potencjał militarny Polski. Społeczeństwo polskie wobec groźby wojny.

42. Wojna obronna narodu polskiego w 1939 r. Przyczyny klęski wrześniowej.

4 — — 4

Cele wojenne Hitlera — plan „Fall Weiss”. Ultimatum niemieckie i prowokacje. Siły zbrojne III Rzeszy i Polski. Plany wojenne Niemiec i Polski. Agresja Niemiec na Polskę początkiem II wojny światowej. Osamotnienie Polski. Ogólny przebieg działań wojennych — zasadnicze etapy i ich charakterystyka. Straty polskie i niemieckie.

kie w wojnie obronnej Polski w 1939 r. Społeczeństwo polskie wobec agresji. Ruch robotniczy i ludowy wobec wojny. Stanowisko i działalność naczelnych władz państwowych we wrześniu 1939 r. Stanowisko wielkich mocarstw wobec wojny polsko-niemieckiej. Przyczyny klęski wrześniowej. Wojsko polskie poza granicami kraju. Decyzje o podjęciu ruchu oporu przeciwko okupantowi.

43. **Polityka hitlerowskich Niemiec w okupowanej Polsce. Początki ruchu oporu w kraju.**

2 — — 2

Proces kształtowania się podziału administracyjnego okupowanych ziem polskich. Podstawowe założenia hitlerowskiej polityki demograficznej i ekonomicznej na okupowanych ziemiach polskich. Eksterminacja ludności. Istota i cele „Generalnego Planu Wschodniego”. Grabież mienia, dewastacja gospodarki, niszczenie kultury i inteligencji polskiej. Sytuacja ludności w okresie okupacji, postawa narodu polskiego — początki ruchu oporu. Ruch robotniczy w Polsce w pierwszych latach okupacji. Charakter antyhitlerowskiego ruchu oporu — jego oblicze polityczne. Formy działania ruchu oporu.

44. **Polityczne i wojskowe orientacje ruchu oporu w Polsce. Koncepcja walki o niepodległość różnych kierunków politycznych.**

2 — — 2

Powstanie we Francji rządu polskiego na emigracji i organizowanie przez niego ekspozytur w okupowanym kraju. Burżuazyjne ośrodki konspiracyjne w kraju i ich programy. Kształtowanie się lewicowego nurtu w polskim ruchu oporu. Formy walki polskiego ruchu oporu z okupantem. Powstanie PPR i jej organizacji wojskowej — Gwardii Ludowej. Koncepcje PPR a polityka ośrodków konspiracyjnych

podległych rządowi londyńskiemu. Plan „Burza”. Powstanie warszawskie. Koncepcje polityczno-wojskowe poszczególnych partii i ugrupowań politycznych w kwestii walki o niepodległość i przyszły kształt społeczno-polityczny Polski. Powstanie PKWN.

45. **Powstanie, program i działalność PPR. Idea Polski Ludowej wypracowana przez PPR — wyrazem woli narodu.**

2 — — 2

Konspiracja komunistyczna w latach 1939—1941. Powstanie PPR. Założenia programowe PPR. Stanowisko PPR — sojusz z ZSRR. Koncepcja frontu narodowego. Rozwój organizacyjny PPR i GL. Deklaracja programowa „O co walczymy” z marca i listopada 1943 r. Program walki o władzę mas pracujących. Zadania partii w zakresie przeobrażeń demokratycznych w przyszłym niepodległym państwie polskim. Problem przyszłych granic Polski w programie PPR. Program rewolucji socjalistycznej w Polsce. Problem chłopski w programie PPR. Walka PPR o jednolity front klasy robotniczej. Powstanie KRN. Budowa konspiracyjnego aparatu władzy ludowej.

Ćwiczenie: PPR w walce o wyzwolenie narodowe i społeczne. Walki Gwardii i Armii Ludowej.

— 4 — 4

1. Dążenie PPR do stworzenia demokratycznego frontu narodowego do walki z okupantem.
2. Powstanie Gwardii Ludowej i jej walka z hitlerowskim okupantem.
3. Armia Ludowa — organizacja i działalność zbrojna.
4. Powstanie i działalność KRN w okresie okupacji.
5. Działalność polityczna i militarna PPR przesłanką wyzwolenia narodowego i społecznego.

Literatura:

- *Polityka i walka Polskiej Partii Robotniczej 1942—1945* pod red. L. Ziąży, Warszawa 1977, WAP.
- S. Kuczyński *Z zagadnień frontu narodo-
wego PPR 1942—1945* Warszawa 1976.
- M. Wieczorek *Armia Ludowa. Powstanie
i organizacja 1944—1945* Warszawa 1979.
- *Z dziejów oręża polskiego i walk o postęp
społeczny* Warszawa 1979, s. 281—335.

46. **Walka koalicji antyhitlerowskiej z agresją państw faszystowskich. Decydująca rola ZSRR w rozgromieniu faszyzmu.**

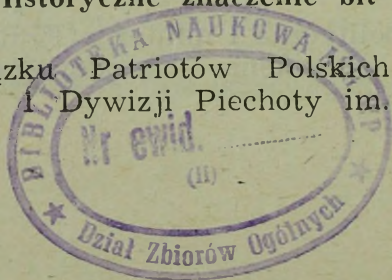
4 — — 4

Zarys działań wojennych w latach 1940—1941. Udział jednostek polskich w kampanii norweskiej i francuskiej oraz w obronie Wielkiej Brytanii. Cele faszystowskich Niemiec w wojnie przeciwko ZSRR. „Mein Kampf” a „Plan Barbarossa”. Przygotowania obronne ZSRR. Napaść na ZSRR. Realizacja niemieckiego planu wojny błyskawicznej i jego przekreślenie w bitwie pod Moskwą. Przejście do obrony strategicznej Związku Radzieckiego w 1942 r. Działania wojenne na innych teatrach wojny. Stalingrad — punktem zwrotnym w II wojnie światowej. Przejęcie inicjatywy strategicznej przez ZSRR w 1943 r. Dalsze zwycięstwa Armii Radzieckiej w Wielkiej Wojnie Narodowej. Utworzenie drugiego frontu na Zachodzie. Kontrofensywa niemiecka w Ardenach i jej skutki. Wyzwolenicza działalność Sił Zbrojnych ZSRR w latach 1944—1945. Klęska i kapitulacja Niemiec hitlerowskich i Japonii. Zakończenie drugiej wojny światowej. Decydująca rola ZSRR i jego sił zbrojnych w rozgromieniu faszyzmu.

47. **Powstanie i szlak bojowy ludowego Wojska Polskiego. Historyczne znaczenie bitwy pod Lenino.**

4 — — 4

Powstanie Związku Patriotów Polskich oraz utworzenie I Dywizji Piechoty im.

Tadeusza Kościuszki. Bitwa pod Lenino — przebieg walki i jej historyczne znaczenie. Rozwój Polskich Sił Zbrojnych w ZSRR. Powstanie ludowego Wojska Polskiego i jego udział w wyzwoleniu ziem polskich spod okupacji hitlerowskiej. Walki o przełamanie Wału Pomorskiego. LWP w operacji pomorskiej. Udział jednostek polskich w operacji berlińskiej i szturmie Berlina. 2 Armia WP w operacji praskiej. Wkład LWP w zwycięstwo nad faszyzmem.

Ćwiczenie: Wkład narodu polskiego i udział LWP w zwycięstwie nad faszyzmem.

— 4 — 4

1. Bohaterstwo i ofiarność żołnierzy LWP na bitewnym szlaku o wolną ludową Polskę.
2. Walki Polaków na frontach zachodnich.
3. Udział Polaków w europejskim ruchu oporu.
4. Wkład narodu polskiego w zwycięstwo nad hitlerowskim faszyzmem.
5. Straty poniesione przez naród polski w wyniku działań wojennych i terroru okupanta.

Literatura:

- L. Grot, M. Tarczyński *Początek drogi — bilans żołnierskiego wkładu w zwycięstwo nad faszyzmem* w: „Wojskowy Przegląd Historyczny” nr 4/1977.
- W. Jurgielewicz *Wysitek zbrojny ludowego państwa polskiego w latach 1944—1945* Warszawa 1968.
- K. Kaczmarek *Ekonomiczny wkład Polski Ludowej w zwycięstwo nad Niemcami hitlerowskimi* w: „Wojskowy Przegląd Historyczny” nr 2/1974.
- K. Sobczak *Polityczne i wojskowe aspekty wkładu narodu polskiego w zwycięstwo nad hitlerowskimi Niemcami* w: *Armia, Wychowanie, Polityka (20 lat WAP)* Warszawa 1971.

— K. Sobczak *Lenino—Warszawa—Berlin* Warszawa 1978

— *Z dziejów oręża polskiego i walk o postęp społeczny* cyt. wyd., s. 362—427.

48. **Sprawa polska w II wojnie światowej. Koncepcja państwa i granic Polski prezentowane przez wielkie mocarstwa.** 2 — — 2
Sprawa polska w polityce wielkich mocarstw w latach 1939—1945. Stanowiska wielkich mocarstw do rządu emigracyjnego. Problem polski na konferencjach w Teheranie, Jałcie i Poczdamie. Powstanie Tymczasowego Rządu Jedności Narodowej. Stanowiska i decyzje wielkich mocarstw w sprawie granic Polski.
49. **Przesłanki powstania Polski Ludowej. Polska Ludowa w nowych granicach i nowym układzie stosunków europejskich.** 2 — — 2
Walka PPR o socjalistyczny kształt niepodległej Polski. Przemiany w świadomości historycznej i politycznej Polaków. Stworzenie przesłanek do powstania Polski Ludowej. Powstanie, założenia programowe i działalność KRN. Powstanie PKWN, jego program i główne kierunki działalności. Budowa zrębów ludowego państwa polskiego. Polityczna i gospodarcza pomoc ZSRR w ustanowieniu i utrwaleniu władzy ludowej. Polska w nowych granicach. Polityka zagraniczna Polski Ludowej.
50. **Organizowanie władzy ludowej, walka o jej utrwalenie oraz kształtowanie się nowego ustroju, Rola i wkład LWP w utrwalenie władzy ludowej i ogólne przemiany społeczno-gospodarcze.** 2 — — 2
Manifest PKWN — programem walki o wyzwolenie narodowe i społeczne. Przekształcenie PKWN w Rząd Tymczasowy RP, problem jego uznania. Warunki budowy aparatu władzy ludowej. Układ polsko-radziecki (21.04.1945 r.). Utworzenie

Polskiego Tymczasowego Rządu Jedności Narodowej (26.06.1945 r.). Walka PPR i władzy ludowej z PSL i podziemiem zbrojnym. Udział LWP w akcjach ochronno-propagandowych w okresie referendum i wyborów do Sejmu Ustawodawczego. Wkład LWP w rozbićie podziemia zbrojnego i przemiany społeczno-gospodarcze.

51. **Podstawowe reformy społeczno-gospodarcze. Przeniesienia ludnościowe i zasiedlenie Ziem Zachodnich i Północnych. Odbudowa kraju ze zniszczeń wojennych.**

2 — — 2

Zniszczenia wojenne i sytuacja ekonomiczna kraju po wyzwoleniu. Reforma rolna i polityka rolna w latach 1944—1948. Bilans reformy rolnej. Nacjonalizacja przemysłu i jej ocena. Udział ludności cywilnej i LWP w procesie odbudowy kraju. Założenia i realizacja Planu Trzyletniego (1947—1949). Zasiedlanie i zagospodarowywanie Ziem Zachodnich i Północnych. Polityka narodowościowa na Ziemiach Zachodnich i Północnych. Wkład żołnierzy LWP w odbudowę kraju.

Seminarium: Ruchy migracyjne i ich konsekwencje.

— — 2 2

1. Stan i rozmieszczenie ludności po zakończeniu wojny.
2. Migracje zewnętrzne — kierunki i efekty.
3. Zmiany w terytorialnym rozmieszczeniu ludności Polski.
4. Ludność Ziem Zachodnich i Północnych — jej udział w procesie odbudowy i zagospodarowania tych ziem. Osadnictwo wojskowe.

Literatura:

- M. Jaworski *Na piastowskim szlaku* Warszawa 1973.
- K. Kersten *Kształtowanie stosunków ludnościowych w: Polska Ludowa 1944—1950*, Ossolineum 1974.

52. **Zjednoczenie polskiego ruchu robotniczego i ludowego. Kierownicza rola PZPR w życiu społeczno-gospodarczym kraju.** 2 — — 2

Działalność PPR i PPS w latach 1945—1948. Stosunki pomiędzy PPR i PPS oraz udział w referendum ludowym i wyborach do Sejmu Ustawodawczego. Stanowiska PPR i PPS w kwestii zjednoczenia ruchu robotniczego. Kongres Zjednoczeniowy. Powstanie PZPR i deklaracja ideowa. Znaczenie zjednoczenia polskiego ruchu robotniczego. Tendencje zjednoczeniowe w ruchu ludowym — Kongres Jedności Ruchu Ludowego. Deklaracja ideowa ZSL. Znaczenie zjednoczenia ruchu ludowego. Kierownicza rola PZPR w życiu społeczno-gospodarczym kraju. Front Jedności Narodu.

53. **Socjalistyczna przebudowa Polski w latach 1950—1970.** 2 — — 2

Charakterystyka społeczno-ekonomicznego rozwoju kraju w latach 1950—1970. Ideowopolityczne uwarunkowania budownictwa socjalistycznego w Polsce. Przewyższenie sytuacji kryzysowych zaistniałych w latach 1956, 1968, 1970. Rola młodzieży w rozbudowie potencjału ekonomicznego kraju. Rozwój oświaty i upowszechnianie kultury w latach 1950—1970. Rozwój społeczno-ekonomiczny Polski w latach 1950—1970 na tle sytuacji międzynarodowej.

54. **Kwestia niemiecka w polityce państwa polskiego.** 2 — — 2

Stanowisko i decyzje wielkich mocarstw w sprawie Niemiec. Działalność Polskiej Misji Wojskowej. Geneza powstania dwóch państw niemieckich. „Zimna wojna” a sprawa granicy polsko-niemieckiej. Utworzenie NRD i jej stosunki z Polską — Układ Zgorzelecki. Polityka chadeckich rządów RFN wobec Polski. Nowa polityka wschodnia rządu Brandta-Scheela. Stanowisko Polski i krajów socjalistycznych

w sprawie normalizacji stosunków z RFN. Geneza i treść Układu Polska—RFN (7.12.1970 r.). Normalizacja stosunków z RFN a problem bezpieczeństwa europejskiego.

55. **Agresywny charakter paktów militarnych państw imperialistycznych.**

2 — — 2

Zimnowojenny kurs państw imperialistycznych po zakończeniu II wojny światowej. Ideowopolityczne założenia dywersji imperializmu wobec państw socjalistycznych. Istota i cele doktryny wojennej imperializmu. Montowanie agresywnych paktów (NATO, CENTO, SEATO, ANZUS), ich charakterystyka. Polityka „z pozycji siły” wobec państw socjalistycznych i ruchu narodowowyzwoleńczego. Rola RFN i Bundeswehry w NATO. Wprowadzanie nowych broni (eurostrategicznych) na uzbrojenie NATO zagrożeniem dla pokoju.

56. **Rola wspólnoty socjalistycznej w utrzymaniu pokoju światowego. Układ Warszawski — gwarancją pokoju i bezpieczeństwa.**

2 — — 2

Walka ZSRR i pozostałych krajów socjalistycznych o odprężenie międzynarodowe. Inicjatywy rozbrojeniowe i stosunek do nich państw NATO. Geneza i rozwój idei KBWE. Inicjatywa Polski o wychowaniu społeczeństw w duchu pokoju. Polityczno-wojskowe warunki utworzenia Układu Warszawskiego — jego rola, charakter i struktura. Rozwój i doskonalenie Zjednoczonych Sił Zbrojnych Układu Warszawskiego. Działalność polityczna Układu Warszawskiego. Zasadnicze propozycje Doradczego Komitetu Politycznego Układu Warszawskiego w latach 1956—1980. Układ Warszawski jako podstawa bezpieczeństwa Polski.

57. **Pokojowa polityka zagraniczna PRL. Rola i miejsce Polski we współczesnym świecie. Udział LWP w pokojowych misjach. Wysyłek polskiej dyplomacji w zapewnieniu pokoju i bezpieczeństwa europejskiego.**

2 — — 2

Polskie inicjatywy pokojowe i rozbrojeniowe. Udział Polski w misjach ONZ i komisjach rozbrojeniowych. Pozycja polityczna i gospodarcza Polski w świecie. Zasady i kierunki rozwoju wzajemnych kontaktów politycznych i gospodarczych Polski z krajami kapitalistycznymi i rozwijającymi się. Miejsce Polski w europejskiej i światowej produkcji przemysłowej, rolniczej oraz struktura spożycia. Aktywność polskiej dyplomacji. Udział LWP w pokojowych misjach.

58. **Budownictwo socjalizmu w Polsce w latach siedemdziesiątych.**

2 — — 2

Międzynarodowe i wewnętrzne uwarunkowania budownictwa socjalizmu w Polsce w latach siedemdziesiątych. Charakterystyka uchwał zjazdów partii i plenarnych posiedzeń KC PZPR oraz ich praktyczna realizacja. Osiągnięcia i trudności w społeczno-gospodarczym rozwoju kraju, sposoby rozwiązywania niedomagań i trudności. Udział LWP w procesie socjalistycznego budownictwa i umacniania obronności kraju.

Seminarium: Program rozwoju społeczno-gospodarczego i kulturalnego Polski w latach osiemdziesiątych.

— — 2 2

1. Główne przyczyny trudności społeczno-politycznych i ekonomicznych na obecnym etapie budowy socjalizmu w Polsce oraz sposoby ich przewycięzania.
2. Kierunki dalszego rozwoju społeczno-gospodarczego i kulturalnego Polski w latach osiemdziesiątych w świetle programów partii i rządu PRL.
3. Główne czynniki warunkujące pomyślną realizację uchwał partii i decyzji rządu PRL.
4. Miejsce młodego pokolenia Polaków i zadania żołnierzy LWP w procesie socjalistycznego budownictwa i umacniania obronności kraju.

Literatura:

- *Materiały kolejnych plenarnych posiedzeń KC PZPR.*
- *VI, VII, VIII i IX Zjazd PZPR. Podstawowe dokumenty i materiały.*
- *VI Plenum KC PZPR Warszawa 1980.*
- *Aktualne materiały publicystyczne i prasowe (zaleca wykładowca).*

59. **Wydobywanie i popularyzowanie przez kadrę zawodową w działalności wychowawczej pierwiastków patriotycznych i internacjonalistycznych z dziejów narodu i państwa ważnym elementem kształtowania świadomości historycznej żołnierzy.**

2 — — 2

Istota patriotyzmu i internacjonalizmu. Patriotyzm socjalistyczny. Formy kształtowania patriotycznych i internacjonalistycznych postaw żołnierzy. Historia naszego narodu, państwa i wojska źródłem do wydobywania emocjonalnych i racjonalnych elementów socjalistycznego patriotyzmu. Utrwalanie w świadomości żołnierzy wartości socjalistycznych stosunków społecznych. Charakterystyka sylwetki współczesnego żołnierza-patrioty. Metody i środki do kształtowania świadomości historycznej żołnierzy.

O g ó ł e m: DZIAŁ II 136 16 24 176

DZIAŁ III.

PODSTAWY WYCHOWANIA I PRACY PARTYJNO-POLITYCZNEJ W WOJSKU

	Wykł.	Cwicz. Semin.	Razem
A. Podstawy wychowania wojskowego			
1. Marxizm-leninizm o klasowym charakterze armii. Cechy szczególne armii typu socjalistycznego.	2	—	2
Miejsce nauki o wojnie i wojsku w systemie teoretycznym marksizmu-leninizmu. Marksistowska teoria wojny i armii. Istota społeczna i zadania armii socjalistycznej. Cechy szczególne armii typu socjalistycznego.			
Seminarium: Charakter i zadania ludowego Wojska Polskiego.	—	— 2	2
1. Leninowskie zasady tworzenia i rozwoju armii nowego typu.			
2. Rodowód ludowego Wojska Polskiego jako armii nowego typu. Rola partii w jego kształtowaniu i umacnianiu.			
3. Charakter i zadania LWP w warunkach budowy społeczeństwa socjalistycznego.			
Literatura:			
— W. I. Lenin <i>O obronie socjalistycznej ojczyzny</i> Warszawa 1969.			
— W. Magoń <i>Metodyka wychowania wojskowego</i> Warszawa 1979.			

- *Marksizm-leninizm o wojnie i wojsku* Warszawa 1964.
- *VIII i IX Zjazd PZPR. Podstawowe dokumenty i materiały.*
- *Cz. Staciwa Spoteczno-wychowawcza funkcja armii socjalistycznej.* Materiały nr 7 do szkolenia politycznego oficerów Warszawa 1979.
- *Wiedza o Partii* Warszawa 1977, s. 231—247.

2. Wzór osobowy żołnierza ludowego Wojska Polskiego, jego walory ideowo-moralne, intelektualne oraz umiejętność skutecznego działania. Rola wzorca osobowego w wojskowej praktyce wychowawczej.

2 — — 2

Osobowość, wzór osobowy. Żołnierz jako przedmiot poznania i oddziaływania wychowawczego. Ideowe podstawy socjalistycznego wzoru żołnierza LWP. Elementy charakteryzujące wzór żołnierza armii socjalistycznej. Proces poznawania i kształtowania osobowości żołnierza. Rola ideału żołnierskiego w praktyce oddziaływań wychowawczych w LWP.

Seminarium: Wzór osobowy żołnierza zawodowego LWP.

— — 2 2

1. Model osobowości żołnierza zawodowego LWP.
2. Postawa ideowopolityczna i moralna żołnierza zawodowego.
3. Stosunek żołnierza zawodowego do przełożonych i podwładnych wzorem socjalistycznych stosunków międzyludzkich.
4. Kształtowanie osobowości żołnierza zawodowego poprzez samowychowanie.

Literatura:

- Z. Kosyrz *O osobowości oficera wychowawcy* Warszawa 1972.
- Z. Kosyrz, W. Magoń, B. Nowakowski *Wychowanie w ludowym Wojsku Polskim* Warszawa 1978, s. 29—44, 240—261.
- H. Muszyński *Ideal i cele wychowania* Warszawa 1972.

— VI Plenum KC PZPR Warszawa 1980.

— *Zasady etyki zawodowej żołnierza Polski Ludowej. Obyczaje żołnierzy zawodowych LWP.*

3. **Zasady i metody wychowania wojskowego.**

2 — — 2

Teoretyczne i metodologiczne podstawy budowania zasad wychowania wojskowego. Charakterystyka podstawowych zasad wychowania wojskowego (ideowości, aktywności, praktyczności, systematyczności, przystępności, trwałości, zespołowości, indywidualizacji). Istota i charakterystyka metod wychowania wojskowego. Przestrzeganie zasad i metod wychowania warunkiem efektywności oddziaływań wychowawczych.

Seminarium: Zasady i metody wychowania wojskowego w praktyce pracy wychowawczej w pododdziale.

— — 2 2

1. Cele wychowania wojskowego.
2. Indywidualne podejście wychowawcy, aktywność wychowanka.
3. Metoda przekonywania, ćwiczenia i osobistego przykładu w praktyce wychowawczej w pododdziale.

Literatura:

— J. Bogusz *Podstawowe zasady i metody oraz cele kształcenia socjalistycznych pracowników w: Problemy pracy wychowawczej i dowódczej. Materiały nr 5 do szkolenia podoficerów zawodowych, Warszawa 1978.*

— J. Bogusz, Z. Kosyrz *Kształtowanie podstaw patriotyczno-obronnych młodzieży Warszawa 1979.*

— Z. Kosyrz, W. Magoń, B. Nowakowski *Wychowanie w ludowym Wojsku Polskim cyt. wyd., s. 56—91.*

— W. Magoń *Metodyka wychowania wojskowego Warszawa 1979.*

— *Szkolenie podoficerów zawodowych Warszawa 1978.*

4. **Rola i wychowawcza funkcja dowódcy plutonu.**

2 — — 2

Rola kwalifikacji pedagogicznych dowódcy w procesie dowodzenia i wychowania żołnierzy. Ideowe, moralne i osobowe cechy dowódcy w socjalistycznej armii. Metodyka wychowawczego działania dowódcy plutonu. Praca indywidualna oraz wykorzystanie aktywu żołnierskiego w wychowaniu podwładnych.

Literatura:

- J. Cendrowski, S. Swebocki *Psychologia walki i dowodzenia* Warszawa 1973, s. 141—181, 228—249.
- Z. Kosyrz *Wychowanie kolektywne w wojsku* Warszawa 1973.
- Z. Kosyrz *Wychowawcze aspekty służby wojskowej. Formy i metody wychowawczego oddziaływania w procesie szkolenia ogólnowojskowego i specjalistycznego w: Problemy pracy dowódczej i wychowawczej. Materiały nr 4 do szkolenia politycznego chorążych*, Warszawa 1980.
- W. Magon *Metodyka wychowania wojskowego* Warszawa 1979.

5. **Wychowawcze funkcje środowiska wojskowego. Problematyka przystosowania do służby wojskowej.**

2 — — 2

Pojęcie i elementy składowe środowiska wojskowego. Wychowawcze funkcje środowiska wojskowego. Analiza specyfiki wychowania wojskowego z uwzględnieniem klasyfikacji czynników środowiskowych. Psychologiczne problemy adaptacji. Przyczyny występujących trudności w przystosowaniu się do warunków służby wojskowej. Rola aktywnego działania w procesie przystosowania.

Literatura:

- J. Cendrowski *Psychologiczne aspekty przystosowania się żołnierzy do służby wojskowej* Warszawa 1973.

— J. Cendrowski, S. Swebocki *Psychologia walki i dowodzenia* Warszawa 1973, s. 197—211.

— J. Cendrowski, E. Krążyński, Z. Palesski, S. Swebocki *Psychologia wojskowa* Warszawa 1978, s. 25—33.

— Z. Kosyrz, W. Magoń, B. Nowakowski *Wychowanie w ludowym Wojsku Polskim* cyt. wyd., s. 209—224.

— *Wytyczne szefa Sztabu Generalnego WP i szefa GZP WP w sprawie pracy polityczno-wychowawczej z nowo wcielonymi do służby wojskowej żołnierzami i zapewnienia im odpowiednich warunków adaptacji (PF 35/Sztab z dnia 16.08.1977 r.).*

6. **Kolektyw żołnierski. Rola i zadania chorążego w kształtowaniu kolektywu żołnierskiego.**

2 — — 2

Uspołecznienie żołnierzy w procesie wychowania wojskowego. Pojęcie kolektywu żołnierskiego. Treści i kierunki wychowania kolektywnego w wojsku. Kształtowanie samodzielności i inicjatywy w kolektywach żołnierskich. Autorytet w kolektywie żołnierskim. Rola i zadania chorążego w kształtowaniu kolektywu żołnierskiego.

Ćwiczenie: Wychowawcza funkcja instytucji społecznego oddziaływania w wojsku (sądy honorowe i koleżeńskie, zespoły kontroli społecznej, zebrania żołnierskie, komitety przeciwalkoholowe itp.).

— 2 — 2

1. Rola i zadania instytucji społecznego oddziaływania w wojsku (oddziały, pododdziały).
2. Dowódca pododdziału a instytucje społecznego oddziaływania w procesie szkolenia i wychowania żołnierzy.
3. Wychowanie w wojskowym kolektywie partyjnym i młodzieżowym.

Literatura:

— J. Dyda, T. Kacperski *Poradnik metodyczny dla Sądów Koleżeńskich*, Wyd. MON, Warszawa 1978.

- *Informator prawny dla dowódców pododdziałów* Warszawa 1978, s. 146—149.
- Z. Kosyrz *Wychowanie kolektywne w wojsku* Warszawa 1973.
- Z. Kosyrz, W. Magoń, B. Nowakowski *Wychowanie w ludowym Wojsku Polskim* cyt. wyd., s. 117—147.
- J. Machoński, A. Suszkiewicz *Poradnik metodyczny dla Sądów Honorowych* Warszawa 1978.
- I. Olszewski *Dowódca a kolektyw żołnierski* w: „Zagadnienia i materiały do pracy partyjno-politycznej w wojsku”, Warszawa 1980.
- *Poradnik dla Zespołów Kontroli Społecznej* Warszawa 1980.
- *Statut Sądu Honorowego i Koleżeńskiego*.
- Cz. Zbroja *O wyższą jakość i efektywność działań profilaktyczno-wychowawczych w wojsku* Warszawa 1979, s. 89—104.

Seminarium: Praca dowódcy plutonu nad kształtowaniem socjalistycznych stosunków międzyludzkich w pododdziale.

— — 2 2

1. Stosunki społeczne w wojsku. Socjalistyczne stosunki międzyludzkie podstawa życia wojskowego.
2. Kierunki przekształceń stosunków międzyludzkich pod wpływem czynników społecznych oraz współczesnej techniki wojskowej.
3. Zadania, formy i metody pracy dowódcy plutonu nad kształtowaniem socjalistycznych stosunków międzyludzkich.

Literatura:

- J. Baryła *Stosunki międzyludzkie — sposoby ich kształtowania* w: „Wojsko Ludowe” nr 8/1977.
- T. Gellert *O wyższą jakość stosunków międzyludzkich w wojsku* w: „Zagadnienia i materiały do pracy partyjno-politycznej w wojsku” nr 7(43), Warszawa 1979.

- Z. Kosyrz, W. Magoń, B. Nowakowski *Wychowanie w ludowym Wojsku Polskim* cyt. wyd.
- *Kształtowanie stosunków międzyludzkich w pracy ZSMP w wojsku „Rada Młodzieżowa WP”* nr 3(27), Warszawa 1977.
- S. Kwiatkowski *Zadania w dziedzinie kształtowania socjalistycznych stosunków między ludźmi* Materiały nr 8 do szkolenia politycznego oficerów, Warszawa 1979.
- M. Michalik *Ideowo-moralne treści stosunków międzyludzkich w socjalizmie. Ich rola i urzeczywistnienie w LWP.* Materiały nr 1 do szkolenia politycznego oficerów i chorążych, Warszawa 1975.
- J. Olszewski *Stosunki międzyludzkie w pododdziale „Zagadnienia i materiały do pracy partyjno-politycznej w wojsku”* nr 5(53), Warszawa 1980.
- H. Teodorczyk *Wpływ współczesnej techniki wojskowej na strukturę organizacyjną wojska i stosunki międzyludzkie w: Wybrane zagadnienia socjologii wojska i wojny* Warszawa 1972, s. 41—75.
- Cz. Zbroja *O wyższą jakość i efektywność działań profilaktyczno-wychowawczych w wojsku* cyt. wyd., s. 32—36.

7. Wychowanie patriotyczne i internacjonalistyczne w wojsku.

2 — — 2

Pojęcie patriotyzmu i internacjonalizmu socjalistycznego. Cele i treści wychowania patriotycznego i internacjonalistycznego w wojsku. Formy i metody wychowania patriotycznego i internacjonalistycznego żołnierzy LWP.

Seminarium: Wychowanie żołnierzy na postępowych tradycjach narodu i oręża polskiego oraz macierzystego oddziału.

— — 2 2

1. Formy i metody wykorzystania postępowych tradycji narodu i Wojska Polskiego w procesie kształtowania patriotycznych i internacjonalistycznych postaw żołnierzy.

2. Sala tradycji oddziału źródłem wychowania żołnierzy na tradycjach i osiągnięciach macierzystej jednostki.
3. Rola i zadania dowódcy plutonu w zakresie wychowania patriotycznego i internacjonalistycznego żołnierzy pododdziału.

Literatura:

- Z. Kosyrz, W. Magoń, B. Nowakowski *Wychowanie w ludowym Wojsku Polskim* cyt. wyd., s. 147—163.
- M. Michalik *Patriotyzm, tradycja i współczesność* Warszawa 1979.
- *Patriotyczne i internacjonalistyczne wychowanie głównym zadaniem pracy ideowo-wychowawczej w Siłach Zbrojnych PRL. Materiały z III Narady Ideologicznej Sił Zbrojnych PRL*, Warszawa 1978.
- *Problemy obywatelskiego, patriotycznego i internacjonalistycznego wychowania społeczeństwa* Warszawa 1978.
- *Wychowanie patriotyczne i internacjonalistyczne żołnierzy w działalności ZSMP w wojsku „Rada Młodzieżowa WP”* nr 2/26, Warszawa 1977.
- *Wytyczne szefa GZP WP w sprawie patriotycznego i internacjonalistycznego wychowania żołnierzy Sił Zbrojnych PRL na postępowych i rewolucyjnych tradycjach narodu, oręża polskiego, ludowego Wojska Polskiego oraz macierzystych jednostek.*

8. Kształtowanie wysokich walorów moralno-bojowych żołnierzy w warunkach pokojowego szkolenia wojsk.

2 — — 2

Podstawowe wartości moralno-bojowe żołnierza w aspekcie wymogów współczesnego pola walki. Źródła, z których czerpane są te wartości. Formy i metody kształtowania socjalistycznych walorów moralno-bojowych żołnierzy w procesie szkolenia i wychowania. Zadania dowódcy plutonu w kształtowaniu cech moralno-bojowych żołnierzy pododdziału.

Literatura:

- J. Bogusz, Z. Kosyrz *Kształtowanie postaw patriotyczno-obronnych młodzieży* Warszawa 1979.
- J. Cendrowski, S. Swebocki *Psychologia walki i dowodzenia* Warszawa 1973, cyt. wyd., s. 9—137.
- Z. Kosyrz *Kształtowanie osobowości żołnierzy służby zasadniczej* Warszawa 1973.
- M. Michalik *Wartości osobowe dowódcy* Warszawa 1973.
- A. Rydzewski *Praca ideowo-wychowawcza dowódcy plutonu w działaniach bojowych i ćwiczeniach taktycznych. Rola dowódcy plutonu w kształtowaniu cech moralno-bojowych podległych żołnierzy w: Materiały pomocnicze do prowadzenia pracy partyjno-politycznej w szkołach oficerów rezerwy* Warszawa 1975, s. 120—135.

9. Wybrane zagadnienia wojny psychologicznej. Sposoby uodparniania żołnierzy na psychologiczną dywersję wroga.

2 — — 2

Psychologiczna charakterystyka działania w warunkach wojny współczesnej. Rola i miejsce działań psychologicznych w walce zbrojnej. Wojna współczesna a walka ideologiczna. Treści, formy i metody przeciwdziałania wpływom dywersji ideologicznej w wojsku (oddziale, pododdziale). Zasady działania dowódcy plutonu w zakresie uodparniania żołnierzy na psychologiczną dywersję wroga.

Literatura:

- J. Cendrowski *Psychologia walki i dowodzenia* cyt. wyd., s. 117—135.
- J. Cendrowski, E. Krążyński, Z. Pałeski, S. Swebocki *Psychologia wojskowa* Warszawa 1978, s. 230—311.
- *Militarne aspekty dywersji ideologicznej imperializmu* „Materiał lektorski GZP WP”, Warszawa 1979.
- R. Szczęsny *Treści, formy i metody przeciwdziałania wpływom dywersji ideologicz-*

nej w wojsku w: *Materiały pomocnicze do prowadzenia pracy partyjno-politycznej w szkołach oficerów rezerwy* cyt. wyd., s. 136—165.

— J. Twaróg *Militarne aspekty dywersji ideologicznej imperializmu* w: „Zagadnienia i materiały do pracy partyjno-politycznej w wojsku” nr 2(50), Warszawa 1980.

10. **Przyczyny trudności i niepowodzeń wychowawczych w wojsku. Sposoby rozwiązywania sytuacji wychowawczo trudnych przez dowódcę plutonu.**

2 — — 2

Kontrowersje wokół pojęcia „niepowodzenie wychowawcze”. Problematyka niedostosowania społecznego. Rodzaje trudności wychowawczych w wojsku i ich charakterystyka. Sposoby przewycięzania trudności wychowawczych w wojsku. Formy i metody postępowania dowódcy plutonu z żołnierzami sprawiającymi trudności wychowawcze. Przyczyny niepowodzeń w pracy wychowawczej prowadzonej przez dowódców pododdziałów.

Literatura:

— Cz. Czapów, S. Jedlewski *Pedagogika resocjalizacyjna* Warszawa 1971.

— Z. Kosyrz, W. Magoń, B. Nowakowski *Wychowanie w ludowym Wojsku Polskim* cyt. wyd., s. 224—240.

— Z. Kosyrz, Z. Mańkocki, J. Jarmólkowicz *Wybrane problemy przewycięzania niepowodzeń wychowawczych w wojsku* Warszawa 1979.

— Cz. Zbroja *O wyższą jakość i efektywność działań profilaktyczno-wychowawczych w wojsku* cyt. wyd., s. 14—52.

11. **Zasady i metody szkolenia wojskowego.**

2 — — 2

Pojęcie i zasady szkolenia. Charakterystyka podstawowych zasad szkolenia wojskowego. Określenie metod nauczania (szkolenia). Charakterystyka podstawo-

wych metod szkolenia wojskowego. Metody i formy szkolenia. Metody i środki dydaktyczne.

Ćwiczenie:

— 2 — 2

1. Metody i zasady szkolenia żołnierzy.
2. Stosowane zasady i metody a efektywność szkolenia.
3. Dobór form i metod przez dowódcę plutonu w procesie szkolenia żołnierzy pododdziału.

Literatura:

- J. Bogusz *Dydaktyczne problemy szkolenia ideowopolitycznego w wojsku* Warszawa 1975, s. 125—162, 189—259.
- J. Bogusz, T. Karwat *Poradnik dydaktyczny oficera* Warszawa 1973.

12. Wybrane zagadnienia metodyki pracy umysłowej. Higiena pracy umysłowej.

2 — — 2

Oświata zdrowotna w Siłach Zbrojnych PRL. Higiena pracy umysłowej. Metodyka pracy umysłowej — zasady, metody, formy i środki.

Literatura:

- J. Bogusz, T. Karwat *Jak studiować. Poradnik metodyczny* Warszawa 1972, s. 64—102.
- J. Bończak *Metodyka wychowania zdrowotnego* Warszawa 1979.
- Z. Pietrasiński *Sztuka uczenia się* Warszawa 1975, s. 60—70.

13. Znaczenie i wykorzystanie technicznych środków dydaktycznych w procesie szkolenia.

2 — — 2

Rola i funkcje środków dydaktycznych w procesie szkolenia. Zasady stosowania środków dydaktycznych. Wykorzystanie środków audiowizualnych i wizualnych w szkoleniu żołnierzy. Przygotowanie i przeprowadzenie zajęć z wykorzystaniem technicznych środków audiowizualnych.

Literatura:

- J. Bogusz *Dydaktyczne problemy szkolenia ideowopolitycznego w wojsku* cyt. wyd., s. 260—309.
- J. Bogusz, T. Karwat *Poradnik dydaktyczny oficera* cyt. wyd., s. 319—351.
- J. Koblewska *Poglądowość w kształceniu ustawicznym* Warszawa 1975, s. 56—116.

14. Metodyka kontroli i oceny wyników szkolenia.

2 — — 2

Przedmiot, funkcje oraz rodzaje kontroli i oceny. Metody kontroli wyników szkolenia i wychowania. Kryteria oceny. Wymagania wobec kontroli i oceny. Problem i możliwości obiektywizacji oceny. Rola kontroli i oceny w systemie szkolenia i wychowania żołnierzy pododdziału.

Literatura:

- J. Bogusz *Dydaktyczne problemy szkolenia ideowopolitycznego w wojsku* cyt. wyd., s. 409—441.
- J. Bogusz, T. Karwat *Poradnik dydaktyczny oficera* cyt. wyd., s. 382—419.
- Z. Kosyrz, W. Magoń, B. Nowakowski *Wychowanie w ludowym Wojsku Polskim* cyt. wyd., 261—277.

R a z e m: 28 4 10 42

U w a g a: Realizację zajęć z przedmiotów społeczno-politycznych rozpocząć tematem nr 12.

Wykł.	Cwicz.		Razem
	Semin.		

B. Praca partyjno-polityczna w wojsku.

1. Kierownicza rola PZPR w Siłach Zbrojnych PRL. Rola i miejsce pracy partyjno-politycznej w wojsku.

2 — — 2

Przesłanki kierowniczej roli PZPR w LWP. Zasady oraz instytucjonalne formy sprawowania przez PZPR kierowniczej

roli nad Siłami Zbrojnymi PRL. Pojęcie pracy partyjno-politycznej. Cele i zadania pracy partyjno-politycznej w wojsku. Miejsce i rola współczesnych jednolitych organów partyjno-politycznych w systemie wychowania i szkolenia żołnierzy LWP.

Literatura:

- *Instrukcja o zadaniach, kompetencjach, strukturze organów partyjno-politycznych aparatu partyjno-politycznego i instancji partyjnych Sił Zbrojnych PRL.*
- *Instrukcja o pracy podstawowych organizacji partyjnych w Siłach Zbrojnych PRL.*
- *Praca partyjno-polityczna w ludowym Wojsku Polskim. Podstawowe zagadnienia* Warszawa 1980, s. 5—13.
- *VII, VIII i IX Zjazd PZPR. Podstawowe dokumenty i materiały.*
- *Statut PZPR.*

2. Zadania, kompetencje i struktura aparatu politycznego, instancji i organizacji partyjnych oraz młodzieżowych w wojsku.

2 — — 2

Rola i znaczenie organów partyjno-politycznych jako podstawowych ogniw kierownictwa partyjnego w LWP. Struktura organów partyjno-politycznych poszczególnych ogniw oraz zadania i kompetencje. Pozycja i rola szefów organów partyjno-politycznych w systemie dowodzenia i kierowania pracą partyjno-polityczną. Struktura i zadania organizacji młodzieżowych w wojsku.

Literatura:

- *Instrukcja o zadaniach, kompetencjach, strukturze organów partyjno-politycznych aparatu politycznego i instancji partyjnych Sił Zbrojnych PRL* Warszawa 1980.
- *Instrukcja o pracy podstawowych organizacji partyjnych w Siłach Zbrojnych PRL* Warszawa 1975.
- *Praca partyjno-polityczna w ludowym Wojsku Polskim* cyt. wyd., s. 33—62.

— Z. Rudolf, J. Kozłowski *Z doświadczeń nad modelowaniem pracy partyjno-politycznej w wojsku* w: „Zagadnienia i materiały do pracy partyjno-politycznej w wojsku” nr 8/1976.

— *Wademekum aktywisty ZSMP w wojsku* Zbiór ważniejszych dokumentów obowiązujących w działalności ZSMP w Siłach Zbrojnych, nr 6(30), MON, Warszawa 1978.

Ćwiczenie: Zadania, treści i formy oraz metody pracy POP w pododdziale.

— 2 — 2

1. Struktura i zasady pracy POP w wojsku.
2. Funkcje i zadania oraz treści i formy pracy POP w pododdziale.
3. Dowódca a organizacja partyjna.

Literatura:

— *Instrukcja o pracy POP w Siłach Zbrojnych PRL.*

— Z. Kosyrz, W. Magoń, B. Nowakowski *Wychowanie w ludowym Wojsku Polskim* Warszawa 1978, s. 129—134.

— *Praca partyjno-polityczna w LWP.* „Podstawowe zagadnienia”, cyt. wyd., s. 63—79.

— *Wiedza o partii*, Wyd. MON, Warszawa 1977, s. 214—247.

— *Wybrane problemy z metodyki pracy podstawowej organizacji partyjnej w wojsku. Poradnik sekretarza* Warszawa 1979.

Ćwiczenie: Zadania, treści, formy i metody pracy koła ZSMP w pododdziale.

— 2 — 2

1. Rola i zadania ZSMP w wojsku. Struktura organizacji młodzieżowej w wojsku.
2. Zasady, treści i formy działania koła ZSMP w pododdziale.
3. Współdziałanie koła ZSMP z dowódcą pododdziału.

Literatura:

— *Materiały z II Krajowego Zjazdu ZSMP* Warszawa 1980.

- *O dalsze umacnianie więzi członków ZSMP z programem i polityką PZPR oraz organizacjami partyjnymi wojska* w: Rada Młodzieżowa WP nr 14(38) 1979.
- *Praca partyjno-polityczna w ludowym Wojsku Polskim* cyt. wyd., s. 85—104.
- *III Plenum KC PZPR. Podstawowe dokumenty i materiały* Warszawa 1976.
- *Wademekum aktywisty ZSMP w wojsku* cyt. wyd., cz. II, III i IV.

Seminarium: Rola i zadania dowódcy plutonu (szefa służby) w organizowaniu i prowadzeniu pracy partyjno-politycznej oraz młodzieżowej w pododdziale (sekcji, ogniwie organizacyjnym).

— — 2 2

1. Planowanie, organizacja i kierowanie pracą partyjno-polityczną w pododdziale.
2. Treść, formy i metody pracy partyjno-politycznej dowódcy plutonu w pododdziale.
3. Dowódca plutonu aktywnym członkiem ZSMP.

Literatura:

- Z. Kucharczyk *Praca partyjno-polityczna w pododdziale* Dodatek do nr 7 „Przeglądu Wojsk Lądowych” Warszawa 1979.
- J. Olszewski *Dowódca a kolektyw żołnierski* w: „Zagadnienia i materiały do pracy partyjno-politycznej w wojsku” nr 6(54), Warszawa 1980.
- *Praca partyjno-polityczna w ludowym Wojsku Polskim* cyt. wyd., s. 256—260.
- *Wytyczne GZP WP w sprawie zasad planowania pracy partyjno-politycznej w wojsku.*

3. **Poznawanie i kształtowanie stanu moralno-politycznego i nastrojów w pododdziale (sekcji) przez dowódcę plutonu (szefa służby).**

2 — — 2

Pojęcie stanu moralno-politycznego i nastrojów. Istota i znaczenie stanu moralno-politycznego jako wyznacznika gotowości

bojowej pododdziału. Elementy składowe stanu moralno-politycznego. Analiza i ocena poszczególnych elementów stanu moralno-politycznego dla skutecznego propagowania i efektywnego kierowania działalnością partyjno-polityczną wśród żołnierzy. Formy i metody poznawania i kształtowania stanu moralno-politycznego i nastrojów w pododdziale.

Ćwiczenie: Analiza i ocena nastrojów w pododdziale.

— 4 — 4

1. Źródła i rodzaje informacji o nastrojach oraz zasady ich przekazywania (w oparciu o Zarządzenie szefa GZP WP nr 1 z dnia 11 stycznia 1978 r.).
2. Rola i zadania dowódcy plutonu w systemie poznawania i informowania o stanie moralno-politycznym i nastrojach w pododdziale oraz metody ich kształtowania.
3. Praktyczna analiza i ocena nastrojów pododdziału (na przykładzie konkretnego pododdziału).

Literatura:

- *Funkcjonowanie systemu informacyjnego w LWP „Zeszyty Naukowe IBS WAP” nr 2/1977.*
- Z. Krajewski *System informowania o nastrojach w LWP „Biuletyn Informacyjny GZP WP” nr 21/72, Warszawa 1974.*
- *Poradnik w sprawie poznawania i kształtowania nastrojów w wojsku Warszawa 1979.*
- *Praca partyjno-polityczna w ludowym Wojsku Polskim cyt. wyd., s. 201—227.*
- *Zarządzenie szefa GZP WP nr 1 z dnia 11 stycznia 1978 r. w sprawie poznawania i analizowania nastrojów oraz informowania o nich w wojsku.*

4. Metody i formy kształtowania dyscypliny wojskowej w pododdziale.

2 — — 2

Pojęcie i istota świadomej dyscypliny w LWP. Zadania dowódców i organizacji społecznych pododdziału w procesie kształ-

towania zdyscyplinowanych postaw żołnierzy. Rola kolektywu żołnierskiego w umacnianiu dyscypliny wojskowej. Wykorzystanie praktyki dyscyplinarnej w kształtowaniu świadomej dyscypliny wojskowej. Formy i metody działalności profilaktyczno-wychowawczej w pododdziale w zakresie kształtowania i umacniania wysokiego stanu dyscypliny.

Ćwiczenie: Analiza stanu dyscypliny i praktyki dyscyplinarnej w pododdziale (sekcji, ogniwie organizacyjnym).

— 4 — 4

1. Proces kształtowania zdyscyplinowanych postaw żołnierzy. Rola chorążego w kształtowaniu wysokiej dyscypliny środowiska wojskowego.
2. Okresowe oceny stanu dyscypliny w świetle dokumentów normatywnych i poradników (wydanych przez GZP WP).
3. Analiza stanu dyscypliny i praktyki dyscyplinarnej (przeprowadzona praktycznie na przykładzie szkolonego pododdziału).

Literatura:

- *Informator prawny dla dowódców pododdziałów* Warszawa 1978, s. 125—148.
- Z. Kosyrz, W. Magoń, B. Nowakowski *Wychowanie w ludowym Wojsku Polskim* Warszawa 1978, s. 183—209.
- *Poradnik praktyki dyscyplinarnej dowódcy pododdziału* Warszawa 1978.
- *Poradnik w sprawie okresowych analiz i ocen dyscypliny w pododdziale i oddziale* Warszawa 1978.
- *Praca partyjno-polityczna w ludowym Wojsku Polskim* cyt. wyd., s. 175—201.
- *Problemy pracy dowódczej i wychowawczej. Materiały do szkolenia politycznego chorążych nr 4*, Warszawa 1980 r.
- *Wytyczne GZP WP nr 8 z dnia 23.10.1978 r. w sprawie okresowych ocen stanu dyscypliny w oddziałach i pododdziałach* Warszawa 1978.

— Cz. Zbroja *O wyższą jakość i efektywność działań profilaktyczno-wychowawczych w wojsku* Warszawa 1979.

5. **Cele, metody i formy organizowania przodownictwa i współzawodnictwa w pododdziale (sekcji, ogniwie organizacyjnym).**

2 — — 2

Podstawowe pojęcia, istota i cele przodownictwa i współzawodnictwa. Treści i formy przodownictwa i współzawodnictwa. Funkcje przodownictwa i współzawodnictwa w realizacji zadań szkoleniowo-wychowawczych w pododdziale (sekcji, ogniwie organizacyjnym). Zadania dowódców (szefów), organizacji partyjnej i młodzieżowej w rozwijaniu ruchu przodownictwa i współzawodnictwa w pododdziale (sekcji, ogniwie organizacyjnym).

Seminarium: Formy i metody działalności dowódcy plutonu (szefa służby) w rozwijaniu przodownictwa i współzawodnictwa w pododdziale (sekcji, ogniwie organizacyjnym).

— — 2 2

1. Warunki rozwijania i organizowania przodownictwa i współzawodnictwa w pododdziale.
2. Podstawowe formy przodownictwa i współzawodnictwa występujące na szczeblu pododdziału.
3. Rola, miejsce i zadania oraz metody pracy dowódcy plutonu (szefa służby) w rozwijaniu przodownictwa i współzawodnictwa w pododdziale (sekcji, ogniwie organizacyjnym).

Literatura:

- *Instrukcja o przodownictwie i współzawodnictwie w Siłach Zbrojnych PRL.*
- Z. Kosyrz, W. Magoń, B. Nowakowski *Wychowanie w ludowym Wojsku Polskim* cyt. wyd., s. 137—146.
- *O większą efektywność działania ZSMP w rozwoju ruchu przodownictwa i współ-*

- zawodnictwa w wojsku w: Rada Młodzieżowa Wojska Polskiego nr 10/34, Warszawa 1978.
- *Praca partyjno-polityczna w ludowym Wojsku Polskim* cyt. wyd., s. 141—175.
- *Regulamin współzawodnictwa o miano Pododdziału Wzorowej Kultury* w: Rada Młodzieżowa WP nr 8/32, Warszawa 1979.
- A. Rydzewski *Rola dowódcy plutonu w rozwijaniu przodownictwa i współzawodnictwa w pododdziale* w: *Materiały pomocnicze do prowadzenia pracy partyjno-politycznej w szkołach oficerów rezerwy* Warszawa 1975, s. 102—119.

6. **Działalność propagandowo-agitacyjna w pododdziale i małych grupach żołnierskich. Zadania dowódcy plutonu (szefa służby) w rozwijaniu i prowadzeniu działalności propagandowo-agitacyjnej.**

4 — — 4

Pojęcie działalności propagandowo-agitacyjnej. Cele i zadania działalności propagandowo-agitacyjnej w wojsku. Pododdział podstawową komórką działalności propagandowo-agitacyjnej. Przedmiot i podmiot oddziaływania propagandowo-agitacyjnego w pododdziale. Główne formy i metody działalności propagandowo-agitacyjnej w pododdziale. Praca dowódcy pododdziału z aktywem partyjnym pododdziału. Formy i metody prowadzenia działalności propagandowej przez aktyw polityczny pododdziału. Zadania dowódcy plutonu w rozwijaniu działalności propagandowo-agitacyjnej w pododdziale. Formy oddziaływania zbiorowego i indywidualnego. Wykorzystanie masowych środków informacji w działalności propagandowo-agitacyjnej.

Literatura:

- Z. Faliński *Agitator powinien być działaczem* „Życie Partii” nr 1/1979.
- W. Kozłowski *Agitatorzy w działaniu* w: „Zagadnienia i materiały do pracy partyjno-politycznej” nr 3 (39), Warszawa 1979.

- St. Kwiatkowski *Słowo i emocje w propagandzie* Warszawa 1974.
- J. Mazurek *Z teorii propagandy socjalistycznej* Warszawa 1974, s. 97—219.
- *Praca partyjno-polityczna w ludowym Wojsku Polskim* cyt. wyd., s. 274—320, 321—334, 369—409.
- L. Wojtasik *Teoria i praktyka politycznej propagandy wizualnej* Warszawa 1975, s. 114—174.
- L. Wojtasik *Agitacja polityczna* Warszawa 1979.
- *Wytyczne szefa GZP WP w sprawie działalności propagandowo-agitacyjnej w małych grupach żołnierskich* (po wydaniu przez GZP WP).
- H. Zaud *Lenin o roli propagandy i agitacji w kształtowaniu świadomości społecznej* „Ideologia i Polityka” nr 4/1979.
- K. Zieliński *O agitacji i agitatorach w Marynarce Wojennej* „Przegląd Morski” nr 4/1979.

7. System działalności szkoleniowo-propagandowej w jednostce wojskowej.

2 — — 2

Cele, zadania i struktura działalności szkoleniowo-propagandowej w Siłach Zbrojnych PRL. Rola i miejsce działalności szkoleniowo-propagandowej w całości zadań jednostki wojskowej. Formy i metody działalności szkoleniowo-propagandowej w jednostce wojskowej i pododdziale. Organizacja szkolenia partyjnego kadry zawodowej, żołnierzy zasadniczej służby wojskowej i pracowników cywilnych. Uwarunkowania efektywności funkcjonowania systemu działalności szkoleniowo-propagandowej w oddziale i pododdziale.

Literatura:

- J. Bogusz *Dydaktyczne problemy szkolenia ideowopolitycznego* Warszawa 1975, s. 95, 108, 119—124.

- *Praca partyjno-polityczna w ludowym Wojsku Polskim* cyt. wyd., s. 334—368.
- Z. Rozbicki *Kompleksowość działań ideowo-wychowawczych* „Wojsko Ludowe” nr 8/1979.
- *Wytyczne szefa GZP WP w sprawie działalności szkoleniowo-propagandowej w Siłach Zbrojnych PRL.*

Ćwiczenie: Prowadzenie przez dowódcę plutonu działalności partyjno-politycznej w szkoleniu ogólnowojskowym i specjalistycznym.

— 2 — 2

1. Cele i formy pracy partyjno-politycznej prowadzonej w warunkach stacjonarnych, poligonowych i podczas wprowadzania wyższych stanów gotowości bojowej.
2. Dowódca plutonu aktywnym członkiem ZSMP.
3. Wykorzystanie przez dowódcę plutonu aktywu partyjno-młodzieżowego do prowadzenia działalności ideowo-wychowawczej w plutonie.
4. Rola dowódcy plutonu w inspirowaniu przodownictwa i współzawodnictwa w szkoleniu.

Literatura:

- *Instrukcja o przodownictwie i współzawodnictwie w Siłach Zbrojnych PRL.*
- *Praca partyjno-polityczna w ludowym Wojsku Polskim* Warszawa 1980, s. 228—255.
- *Wychowanie w ludowym Wojsku Polskim* cyt. wyd., s. 29—116.

Seminarium: Metody i formy aktywizacji żołnierzy zasadniczej służby wojskowej przez dowódcę plutonu w szkoleniu politycznym, partyjnym, ogólnowojskowym i specjalistycznym.

— — 2 2

1. Istota aktywizujących metod szkolenia żołnierzy.
2. Kryteria doboru metod aktywizujących w szkoleniu politycznym, partyj-

nym, ogólnowojskowym i specjalistycznym.

3. Rola i zadania dowódcy plutonu w procesie szkolenia ideowopolitycznego żołnierzy pododdziału.

Literatura:

- J. Bogusz *Dydaktyczne problemy szkolenia ideowopolitycznego w wojsku* cyt. wyd., s. 217—259, 309—372.
- J. Bogusz, A. Parzyszek, R. Stępień *Kształcenie aktywizujące w wyższej szkole wojskowej* Warszawa 1977, s. 66—189.

8. **Przygotowanie i przeprowadzenie: zajęć i informacji politycznej, pogadanki, gawędy, zebrania żołnierskiego, rozmowy indywidualnej.**

4 — — 4

Organizacja i przygotowanie podstawowych form zajęć szkoleniowo-propagandowych i wychowawczych. Zasady przygotowania konspektu (planu, scenariusza). Przygotowanie i wykorzystanie środków dydaktycznych. Przebieg i prowadzenie zajęć: politycznych, informacji politycznej, pogadanki, gawędy. Rozmowa indywidualna — podstawową formą działalności wychowawczej. Rola dowódcy plutonu w zebraniu żołnierskim pododdziału.

Ćwiczenie: Organizacja, przygotowanie i przeprowadzenie podstawowych form działalności szkoleniowo-wychowawczej.

— 4 — 4

1. Kryteria doboru celów, treści i metod prowadzenia podstawowych form zajęć szkoleniowo-propagandowych.
2. Wykorzystanie zajęć instruktorsko-metodycznych w przygotowaniu i przeprowadzeniu różnych form działalności ideowo-wychowawczej.
3. Stosowanie podstawowych form i metod w przedsięwzięciach szkoleniowo-propagandowych i wychowawczych.
4. Przygotowanie i wykorzystanie technicznych środków dydaktycznych

w prowadzeniu zajęć szkoleniowo-propagandowych.

5. Udział dowódcy plutonu w realizacji podstawowych form działalności szkoleniowo-propagandowej i ideowo-wychowawczej w pododdziale.

Literatura:

- J. Bogusz *Dydaktyczne problemy szkolenia ideowopolitycznego w wojsku* cyt. wyd., s. 125—418.
- S. Krowicki *Metodyczne aspekty pracy indywidualnej z kierownikami szkolenia politycznego* w: „Zagadnienia i materiały do pracy partyjno-politycznej w wojsku” nr 5 (53), Warszawa 1980.
- *Praca partyjno-polityczna w ludowym Wojsku Polskim* cyt. wyd., s. 369—409.
- L. Wojtasik *Odpowiedzialność za informację polityczną* „Żołnierz Wolności” nr 12, 13 i 25.

9. **Zadania dowódcy plutonu (szefa służby) w prowadzeniu pracy partyjno-politycznej w działaniach bojowych.**

2 — — 2

Organizacja pracy partyjno-politycznej przez dowódcę pododdziału w warunkach działań bojowych. Treści pracy partyjno-politycznej, wykorzystanie posiadanych sił i środków. Formy i metody pracy partyjno-politycznej dowódcy plutonu w czasie działań bojowych (ćwiczeń) pododdziału. Praca z aktywem partyjnym i młodzieżowym.

Ćwiczenie: Podstawowe metody i formy pracy partyjno-politycznej w działaniach bojowych (ćwiczeniach) pododdziału.

— 4 — 4

1. Udział dowódcy plutonu w prowadzeniu pracy partyjno-politycznej w pododdziale w okresie napięcia międzynarodowego i stopniowego pogarszania się sytuacji polityczno-militarnej.
2. Realizacja zadań ideowo-wychowawczych przez dowódcę plutonu w okre-

- się podwyższonej i pełnej gotowości bojowej pododdziału.
3. Treści, formy i metody pracy partyjno-politycznej w pododdziale w warunkach działań bojowych (ćwiczeniach). Udział dowódcy plutonu w realizacji działalności partyjno-politycznej z żołnierzami w działaniach bojowych (ćwiczeniach).
  4. Sposoby stawiania zadań dla aktywu politycznego pododdziału oraz jego wykorzystanie w zakresie mobilizowania żołnierzy.

Literatura:

- S. Brodziński *Praca partyjno-polityczna w kształtowaniu gotowości bojowej pododdziału „Wojsko Ludowe”* nr 11/1973.
- K. Leśniak *Podstawy ideowe a gotowość bojowa „Wojsko Ludowe”* nr 2/1975.
- *Partyjno-polityczne wsparcie działań bojowych „Wojsko Ludowe”* nr 5/1974.
- A. Włodarski *Praca partyjno-polityczna w czasie ćwiczeń taktycznych „Wojsko Ludowe”* nr 2/1974.
- *Zasady organizacji i prowadzenia pracy partyjno-politycznej na szczeblu taktycznym w warunkach bojowych (ćwiczeń)* Warszawa 1978.

10. **Wychowanie kulturalne kadry zawodowej i jej rodzin oraz żołnierzy zasadniczej służby wojskowej w świetle „Programu rozwoju kultury w Siłach Zbrojnych PRL”.**

Funkcje kultury w wojsku. Wpływ kultury na kształtowanie osobowości. Miejsce działalności kulturalno-oświatowej w systemie wychowania w wojsku. Główne kierunki rozwoju kultury w wojsku. Płaszczyzny współpracy ogniw służbowych, partyjnych i społecznych wojska w realizacji zadań wynikających z „Programu rozwoju kultury w Siłach Zbrojnych PRL”.

2 — — 2

Seminarium: Kultura zawodowa kadry Sił Zbrojnych PRL; kultura pracy, kierowania i dowodzenia.

— — 2 2

1. Pojęcie kultury zawodowej. Komponenty kultury zawodowej i sposoby jej kształtowania.
2. Wymagania w zakresie kultury zawodowej kadry wynikające z „Zasad działania kadrowego w Siłach Zbrojnych PRL” oraz „Programu rozwoju kultury w Siłach Zbrojnych PRL”.
3. Kultura pracy, kierowania i dowodzenia.

Literatura:

- S. Kwiatkowski *Kultura kierowania w wojsku* Warszawa 1979.
- S. Kwiatkowski *Z kulturą w pierwszym rzucie* w: „Kultura i Oświata” nr 1/1977, s. 16—35.
- *Program rozwoju kultury w Siłach Zbrojnych PRL* Warszawa 1977.
- J. Skrzypiec *Uczestnictwo kadry w kulturze a środowisko* w: „Kultura i Oświata” nr 2/1978.
- J. Skrzypiec *Niektóre czynniki określające uczestnictwo w kulturze młodych oficerów* w: „Kultura i Oświata” nr 1/1980, s. 48—58.
- W. Szczygielski *Kultura środkiem kształtowania socjalistycznego stylu życia wojskowej kadry zawodowej* w: „Kultura i Oświata w Wojsku Polskim” nr 1/1977.
- *Zasady działania kadrowego w Siłach Zbrojnych PRL.*

11. Miejsce i rola działalności kulturalno-oświatowej w jednolitym froncie działań służbowych, partyjnych i społecznych.

2 — — 2

Istota i charakter działalności kulturalno-oświatowej w wojsku. Główne zadania instancji i ośrodków kulturalnych jednostki wojskowej w systemie działalności ideowo-wychowawczej żołnierzy. Rola i miejsce dowódcy pododdziału w upowszechnianiu kultury wśród żołnierzy. Za-

dania organów partyjno-politycznych w dziedzinie realizacji „Programu rozwoju kultury w Siłach Zbrojnych PRL”. Rola społecznej działalności kulturalno-oświatowej w jednostce wojskowej (pododdziale).

Literatura:

- L. Adamów *Kształtowanie kultury zdrowotnej w wojsku w latach 1976—1979 oraz działalność ogniw służbowych, partyjnych i społecznych* w: „Kultura i Oświata” nr 2/1980.
- W. Honkisz, Z. Kwiatkowski, B. Matusz, Z. Jańczak *O jednolity front działań w realizacji programu rozwoju kultury...*, w: „Kultura i Oświata” nr 1/1979.
- *Praca partyjno-polityczna w LWP*, cyt. wyd., s. 410—479.
- *Program rozwoju kultury w Siłach Zbrojnych PRL* Warszawa 1977, s. 61—65.
- K. Romanowicz *Rola ZSMP w działalności kulturalno-oświatowej* w: „Kultura i Oświata” nr 1/1980.
- A. Żyto *Jednolity front działań warunkiem pełnej realizacji zadań wynikających z programu rozwoju kultury* w: „Kultura i Oświata” nr 3/1978.

12. Zasady, metody i formy uczestnictwa żołnierzy w kulturze i działalności kulturalno-oświatowej. Organizacja działalności kulturalno-oświatowej w jednostce wojskowej i pododdziale.

Pojęcie kultury, działalności kulturalno-oświatowej i uczestnictwa w kulturze. Czynniki warunkujące uczestnictwo żołnierzy w kulturze. Zasady działalności kulturalno-oświatowej i uczestnictwo w kulturze. Czynniki warunkujące uczestnictwo żołnierzy w kulturze. Zasady działalności kulturalno-oświatowej w jednostce wojskowej i pododdziale. Metody i formy działalności oświatowej, wychowania przez sztukę, rozwoju amatorskiej twórczości.

2 — — 2

czości artystycznej, pracy kół i sekcji zainteresowań oraz turystyki i rekreacji prowadzonych w warunkach jednostki wojskowej i pododdziału. Rola dowódcy pododdziału w organizacji życia kulturalnego podległych żołnierzy. Społeczny aktyw kulturalny i jego udział w organizacji życia kulturalnego w jednostce i pododdziale. Rola klubów i świetlic żołnierskich w rozwijaniu działalności kulturalno-oświatowej.

Literatura:

- M. Kaśniewski *Uczestnictwo w kulturze żołnierzy służby zasadniczej* w: „Kultura i Oświata” nr 4/1978.
- *Praca partyjno-polityczna w LWP* cyt wyd., s. 479—494, 498—504.
- T. Szmytkowski *Kształtowanie zainteresowań żołnierzy w oddziale wojskowym* w: „Kultura i Oświata” nr 3/1980.
- B. Taborowicz *Wiodąca rola klubu żołnierskiego w organizacji imprez kulturalno-oświatowych dla żołnierzy służby zasadniczej* w: „Kultura i Oświata” nr 4/1978.
- B. Wojtkowiak *Sposoby pogłębiania wrażliwości estetycznej w pracy z amatorskim kołem artystycznym* w: „Kultura i Oświata” nr 1/1978.
- *Zasady działalności kulturalno-oświatowej w wojsku* Warszawa 1971.

Ćwiczenie: Podstawowe założenia i zasady realizacji „Programu zajęć kulturalno-wychowawczych dla żołnierzy zasadniczej służby wojskowej”.

1. Struktura i charakterystyka poszczególnych działów „Programu zajęć kulturalno-wychowawczych...”.
2. Zasady planowania i przygotowania programowych zajęć kulturalno-oświatowych.
3. Formy i metody organizacji i prowadzenia zajęć kulturalno-wychowaw-

— 2 — 2

czych z żołnierzami 'zasadniczej służby wojskowej.

4. Współpraca z cywilnymi ośrodkami kulturalno-oświatowymi w procesie realizacji „Programu...”.

Literatura:

- J. Bukowski *O wyższy poziom zajęć kulturalno-wychowawczych* w: „Kultura i Oświata” nr 3/1980.
- H. Domański *Niedociągnięcia w poziomie zajęć kulturalno-wychowawczych i ich przewycięzanie* w: „Kultura i Oświata” nr 1/1980.
- A. Dyjakowski *Sąd nad X Muzyką (scenariusz do zajęć kulturalno-wychowawczych)* w: „Kultura i Oświata” nr 4/1978.
- *Program zajęć kulturalno-wychowawczych dla żołnierzy służby zasadniczej* Warszawa 1975.

Ćwiczenie: Zasady organizowania oraz sposoby realizacji w pododdziale przedsięwzięć kulturalno-oświatowych i rekreacyjnych w czasie wolnym.

1. Cel i sposoby badania zapotrzebowania żołnierzy na działalność kulturalno-oświatową.
2. Zasady doboru imprez i przedsięwzięć kulturalno-oświatowych oraz rekreacyjnych dla poszczególnych grup żołnierzy.
3. Planowanie i organizowanie przedsięwzięć kulturalno-wychowawczych w pododdziale w dni wolne od zajęć.

Literatura:

- T. Adamczyk *Wpływ turystyki i krajoznawstwa na wychowanie żołnierzy* w: „Kultura i Oświata” nr 1/1979.
- J. Dąbski *Czas wolny to nie abstrakcja* w: „Kultura i Oświata” nr 1/1980.
- A. Fiodorow *Niedzielny czas wolny żołnierzy służby zasadniczej* w: „Kultura i Oświata” nr 5/1977.
- J. Gryszkiewicz *Rola wychowawców wojskowych w organizacji wolnego czasu* w: „Kultura i Oświata” nr 3/1975.

— 2 — 2

- B. Taborowicz *Wiodąca rola klubu żołnierskiego w organizacji imprez kulturalno-oświatowych dla żołnierzy służby zasadniczej* w: „Kultura i Oświata” nr 4/1978.

Ćwiczenie: Organizacja i formy działalności kulturalno-oświatowej na obozach szkoleniowych i w czasie ćwiczeń taktycznych.

— 2 — 2

1. Specyfika działalności kulturalno-oświatowej w warunkach polowych.
2. Formy i metody działalności kulturalno-oświatowej w okresach: przygotowania do ćwiczeń, w czasie ćwiczeń (zajęć polowych), po zakończeniu zajęć szkoleniowych w warunkach polowych.
3. Zadania dowódców pododdziałów w zakresie organizowania i prowadzenia działalności kulturalno-oświatowej w czasie ćwiczeń i na obozach szkoleniowych.

Literatura:

- M. Kaśniewski *Organizacja działalności kulturalno-oświatowej w warunkach polowych* w: „Kultura i Oświata”, nr 2/1980.
- J. Korzeniowska *Kultura na poligonie* w: „Żołnierz Polski”, nr 38/1977.
- *Praca partyjno-polityczna w ludowym Wojsku Polskim* cyt. wyd., s. 494—498.
- *Program rozwoju kultury w Siłach Zbrojnych PRL* Warszawa 1977, s. 49.

13. **Metody i formy wykorzystania literatury, prasy, filmu, teatru, muzyki i plastyki w pracy szkoleniowo-wychowawczej z żołnierzami.**

4 — — 4

Istota i specyfika poszczególnych rodzajów działalności kulturalnej. Metodyka wykorzystania różnych dziedzin sztuki w procesie wychowania żołnierzy. Formy i metody upowszechniania czytelnictwa w jednostce i pododdziale. Zasady wykorzystania filmu w pracy szkoleniowo-wychowawczej. Wychowawcze funkcje pieśni

żołnierskiej i patriotycznej. Wykorzystanie plastyki w procesie kształtowania kultury estetycznej żołnierzy. Wykorzystanie amatorskiej twórczości artystycznej w procesie wychowania żołnierzy.

Literatura:

- B. Jachimczak *Formy popularyzacji książek przeznaczonych do szerokiego upowszechniania wśród żołnierzy* w: „Kultura i Oświata” nr 3/1978.
- B. J. Kos *Rola filmu w kształtowaniu wartości estetycznych* w: „Kultura i Oświata” nr 1/1979.
- J. Łużyńska-Doroba *Film i literatura piękna w wychowaniu* w: „Wojsko Ludowe” nr 10/1977.
- K. Molek *Teatr Telewizji w pracy kulturalno-oświatowej z żołnierzami* w: „Kultura i Oświata” nr 1/1972.
- Z. Opoka *Rola bibliotek wojskowych w kształtowaniu kultury czytelniczej* w: „Kultura i Oświata” nr 3/1980.
- T. Wilk *Spoleczno-wychowawcze funkcje muzyki* w: „Kultura i Oświata” nr 1/1973.
- J. Zielak *Niektóre uwagi o upowszechnianiu plastyki w wojsku* w: „Kultura i Oświata” nr 3/1973.

14. Kształtowanie i rozwijanie zainteresowań środowiska wojskowego. Metodyka pracy kół i zespołów zainteresowań.

2 — — 2

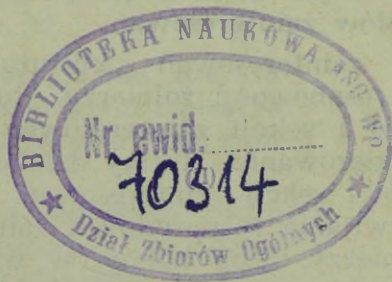
Znaczenie zainteresowań kulturalnych w rozwoju osobowości żołnierzy. Rodzaje klubów, kół i sekcji zainteresowań. Organizacja, kierowanie i formy działalności klubów, kół i sekcji zainteresowań. Możliwości rozwijania różnorodnych zainteresowań żołnierzy, typu hobby, w warunkach jednostki wojskowej i pododdziału.

Literatura:

- T. Adamczyk *Wpływ turystyki i krajoznawstwa na wychowanie żołnierzy* w: „Kultura i Oświata” nr 1/1979.

- Z. Gębicki Zaspokajanie zainteresowań kulturalnych młodzieży w: „Wojsko Ludowe” nr 9/1979.
- Jak organizować i prowadzić działalność kół zainteresowań w jednostkach OPK. Zebrali i opracował J. Seroka „Biuletyn ZP WOPK” nr 1/ 1975.
- Kola Młodych Racjonalistów w wojskach OPK w: „Fakty i Wydarzenia”, nr 8/1976.
- B. Siadek Kola miłośników regionu w: „Kultura i Oświata” nr 4/1979.
- T. Szmytkowski Kształtowanie zainteresowań żołnierzy w oddziale wojskowym w: „Kultura i Oświata” nr 3/1980.
- B. Wojtkowska Sposoby pogłębiania wrażliwości estetycznej w pracy z amatorskim kołem artystycznym w: „Kultura i Oświata” nr 1/1979.
- Wytyczne szefa GZP WP nr 3 z 20.06.1979 r. w sprawie utworzenia i zasad działania kół literackich w: „Kultura i Oświata” nr 4/1979.

R a z e m:	34	28	8	70
O g ó ł e m: DZIAŁ III	62	32	18	112

NOTATKI

NOTATKI

NOTATKI

NOTATKI

BIBLIOTEKA

ASG

NAUKOWA

30427